

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
Центр досліджень соціальних комунікацій,
Національна юридична бібліотека
Заснований у 2026 році.
Головний редактор Ю. Половинчак
Редакційна колегія: С. Закірова, Ю. Половинчак, Н. Іванова, Т. Дубас.
Адреса редакції та видавця: НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна.

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПОТРЕБИ
ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ
/ моніторинг інформаційного поля /**

№ 7 (16-31 квітня) 2026

Укладач: О. Каращук, Д. Іванов

Відповідальна за випуск: С. Закірова

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського,
Центр досліджень соціальних комунікацій,
Національна юридична бібліотека, 2026

КИЇВ 2026

ЗМІСТ

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Перспективи реінтеграції ветеранів через сектор цивільної безпеки 5

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Удосконалення механізму набуття спеціального статусу для ветеранського бізнесу 12

Оновлені правила надання грантової підтримки через фонд Мінветеранів 12

Огляд ветеранської політики в територіальних громадах (лютий – березень 2026 р.)..... 14

Гайди для ветеранів на «Дія.Освіта»: підтримка, реабілітація та робота..... 17

До \$20 000 на розвиток ІТ-бізнесу: старт Veteran Venture Program 18

Ветеранський проєкт підтримки зору: безоплатне обстеження та лікування 18

Створення недискримінаційного робочого середовища для ветеранів і ветеранок..... 19

Підтвердження професійного досвіду без повторного навчання 20

Ветеранки-переможниці Програми REDpreneur Women: до 7000 євро на власну справу 21

Запуск AI-помічника на порталі Ветеран Pro 22

Державна програма підвищення кваліфікації для ветеранів й ветеранок та їхніх сімей 22

Міжнародний форум щодо інтегрованої реабілітації та психосоціальної допомоги ветеранам у Києві 23

Старт проєкту Lab2Market Veterano: нові можливості для ветеранів на Волині.... 25

Меморандум Служби зайнятості та Trinity HUB з метою професійної реінтеграції ветеранів із порушенням зору 26

Модель правничої допомоги ветеранам від Національної асоціації адвокатів України ... 27

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Безоплатні послуги з реабілітації для ветеранів з ампутаціями на Одещині 28

Фізично-психологічне відновлення ветеранів за програмою «Компас героя» у Карпатах... 30

Тематичний захід для ветеранів: спілкування без конфліктів і з повагою 30

Фінансова система підтримки для ветеранів і воїнів на Вінничині..... 31

Veteran Fest on the water у Києві 34

«Ігри ветеранів»: Чемпіонат України з волейболу сидячи для ветеранів на Черкащині 35

Підтримка команди ветеранів CS «Gladiator» Закарпатською обласною радою та литовськими партнерами 36

Відновлення ветеранів через спорт як шлях до реабілітації у Запоріжжі 36

Київщина – найактивніший регіон з розвитку адаптивного спорту 37

Підтримка ветеранів Львівщини для започаткування бізнесу 38

Новий Центр ветеранського та адаптивного спорту у Львові 39

Вечір професійного боксу ветеранів «Йти наперекір» у Львові..... 40

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

ЦЕНТРАЛЬНІ

Веймарський і американський сценарії виходу війни для України 41

Український бізнес і ринок праці: кадровий ресурс ветеранів..... 42

Заклик Асоціації українських банків до фінустанов щодо підтримки кредитування ветеранського бізнесу 44

Старт роботи Громадської асамблеї з ветеранської політики за підтримки Ради Європи у Києві 44

Оновлений застосунок Дія для ветеранів 46

Новий набір ветеранів на магістратуру у КПІ 46

Захисник Маріуполя Олександр Дідур про масштабування підходів посттравматичного зростання на державному рівні 47

Veteran Officer – нова професія для ветеранів в Україні..... 47

Можливості служби ветеранів у стрілецьких та патрульних підрозділах Тернопільщини 49

РЕГІОНАЛЬНІ

Кошти на розвиток власного бізнесу для ветеранів на Львівщині	50
Сертифікати учасникам проєкту «Англійська мова для ветеранів війни та членів їхніх сімей» у Тернополі	50
Гончарство для ветеранів – нове покликання	51
Компенсація за навчання дітей ветеранів у Луцьку	52
Ініціатива Києва щодо поновлення допомоги бізнесу ветеранів	53
Протезування та реабілітація військових на Кіровоградщині	54
Реабілітація ветеранів і військових на Волині	55
Можливості реабілітації ветеранів через адаптивний спорт у Полтавській громаді	57
Критика ветеранського центру в Полтаві: реакція та зміни	58
Сила духу: ветеранські мандрівки Карпатами	59
Театр Ветеранів на Черкащині	60
Безоплатні стоматологічні послуги в Кам'янському військовим та ветеранам	61
Безкоштовне паркування для ветеранів у Львові	61
Турнір з адаптивних видів спорту «Карпатський виклик» для ветеранів в Ужгороді	62
Новий хаб підтримки для захисників і родин у Боярці без державного фінансування	62
Прокат електроскутерів для ветеранів з інвалідністю у Миколаєві	63
Змагання ветеранів «Бійці Духу» в Умані ...	64
Ветерани Закарпаття створюють спортивний рух міжнародного рівня	64
Ініціативи Ветеранського корпусу для підвищення безбар'єрності та поваги до ветеранів	65

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Третина ветеранів у міністерствах – на керівних посадах	66
---	----

Працевлаштування після служби: проблеми доступу ветеранів до влади	67
Платформа Veteran Help та оновлений довідник послуг для ветеранів	70
Проєкт «Рокади» з реінтеграції ветеранів на Сумщині	70
Відбір Програми АГРО для українських ветеранів	71
Військові ветерани у формуванні майбутнього країни	72
Опанування публічної дипломатії ветеранами	73
Зміни щодо отримання державної підтримки військовослужбовцям та їх родинам	73
Зустріч ветеранів та фахівців – ветеранський Коворкінг-конгрес	74

ЗАРУБІЖНІ ЗМІ

Ветерани війни та післявоєнна реінтеграція	75
--	----

НАУКОВИЙ ПОГЛЯД

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Перспективи реінтеграції ветеранів через сектор цивільної безпеки

Матеріал на сайті «Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ»

Автор: І. Беззуб, науковий співробітник, НЮБ НБУВ.

Зміцнення обороноздатності держави, забезпечення правопорядку, реалізація курсу на членство України в Європейському Союзі, а також успішна повоєнна відбудова неможливі без переосмислення ролі держави та суспільства щодо громадян, які проходять військову службу та виконують військовий обов'язок. В умовах широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України питання підтримки військовослужбовців і ветеранів війни набуває особливої актуальності.

У цьому контексті держава має сформувану сучасну ветеранську політику, спрямовану не лише на створення ефективної системи соціального захисту з урахуванням потреб повернення до цивільного життя та подолання наслідків війни, але й на залучення ветеранів до забезпечення обороноздатності, стійкості держави, а також процесів відбудови та відновлення суспільних інститутів.

Важливим кроком у цьому напрямі стало схвалення Кабінетом Міністрів 31 грудня 2024 р. Стратегії формування системи переходу від військової служби до цивільного життя на період до 2032 року. Документ визначає, що підтримка військовослужбовців після завершення служби має бути системною, послідовною та інтегрованою державною політикою¹.

Перехід до цивільного життя є складовою інституційної реформи, що спрямована на підвищення ефективності управління людськими ресурсами у секторі безпеки і оборони, зазначила ексміністерка у справах ветеранів Ю. Лапутіна².

Особливу роль у цьому процесі відіграє Національна поліція України як складова сектору безпеки і оборони, яка забезпечує охорону прав і свобод громадян, протидію злочинності та підтримання публічного порядку. Саме тому українське законодавство встановлює високі стандарти професіоналізму для цієї категорії працівників.

В умовах воєнного стану функції поліції значно розширилися: частина особового складу залучена до виконання бойових завдань, служби в прифронтових регіонах, розмінування територій і охорони державного кордону. За словами міністра внутрішніх справ України І. Клименка, до виконання бойових завдань на фронті залучається 10% особового складу Нацполіції, ще приблизно 25% поліцейських безпосередньо несуть службу у регіонах, де проводяться бойові дії (Запорізька, Донецька, Харківська, Херсонська та Сумська області), стрілецькі підрозділи Нацполіції залучаються командуванням ЗСУ до виконання різних завдань в інтересах українських Сил оборони. Крім цього, частина правоохоронців, що знаходяться у тилкових областях, на ротаційній основі періодично залучається до виконання бойових завдань, включаючи розмінування територій. Також є підрозділи поліції, які разом з прикордонниками служать на кордоні з Республікою Білорусь. За оцінками керівництва МВС, до 40–45% особового складу поліції фактично виконують невластиві для мирного часу функції³.

¹ Макогон О. Стратегія повернення з військової служби до цивільного життя прийнята. Що далі? Офіс реформ КМУ. URL: <https://surl.li/ceizcc>

² Уряд запустив стратегічний проєкт з переходу від військової служби до цивільного життя. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3692994-urad-zapustiv-strategicnij-proekt-z-perehodu-vid-vijskovoї-sluzbi-do-civilnogo-zitta.html>

³ Михайлов Д. У боях на фронті беруть участь 10% поліцейських – Клименко. «СУСПІЛЬНЕ/Новини». URL: <https://suspilne.media/875645-u-boah-na-fronti-berut-ucast-10-policejskih-klimenko/>

До початку повномасштабної агресії процедура добору кандидатів включала подання документів, тестування, перевірку фізичної підготовки, співбесіду та спеціальну перевірку добросовісності. Важливою складовою професійної придатності є фізична підготовка, рівень якої визначається шляхом тестування основних фізичних якостей (відповідно до «Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України»).

Водночас сучасні умови війни зумовили необхідність перегляду та адаптації підходів до добору кандидатів на службу в Національну поліцію з урахуванням нових викликів, зокрема переосмислення критеріїв оцінювання професійної придатності, психологічної стійкості, фізичної підготовки та бойового досвіду кандидатів.

За словами І. Клименка, чинна система добору не враховувала реальні фізичні можливості тих, хто пройшов фронт. Тому, були ініційовані зміни, щоб адаптувати процедури відбору без зниження вимог до безпеки та професійних стандартів, але з урахуванням індивідуальних можливостей кожного ветерана. Ветеранський досвід має й надалі працювати для безпеки держави. Так працюють і країни ЄС та НАТО, зазначив І. Клименко⁴.

У свою чергу, і голова Національної поліції України І. Вигівський переконаний, що багато поранених захисників мають значний бойовий досвід, високий рівень мотивації та авторитет, тому держава має створити умови для їхньої подальшої служби⁵.

У цьому контексті важливим законодавчим кроком стало ухвалення Закону України «Про внесення зміни до статті 50 Закону України «Про Національну поліцію» щодо деяких питань перевірки кандидатів на службу в поліції» (законопроект № 14194), який Президент України В. Зеленський підписав 10 березня 2026 р.

Відповідно до змін, громадяни України, які проходили службу в органах внутрішніх справ, поліції, органах і підрозділах цивільного захисту, Державної прикордонної служби, Збройних Силах України та інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, та отримали захворювання, поранення (контузію, травму або каліцтво) під час здійснення заходів із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України звільняються від проходження перевірки рівня фізичної підготовки, якщо мають бажання вступити на службу в поліції на посади, перелік яких визначається Міністерством внутрішніх справ.

Як зазначено у пояснювальній записці, «ухвалені зміни до ст. 50 Закону «Про Національну поліцію» сприятимуть належному функціонуванню системи повернення з військової служби до цивільного життя осіб, які звільняються або звільнені з військової служби, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, зокрема з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, а також дозволить ефективно використовувати наявні та здобуті під час проходження служби компетенції та компетентності ветеранів війни»⁶.

Для багатьох ветеранів це шанс повернутися до служби, зберегти професійну реалізацію та залишатися частиною системи безпеки країни, тільки вже в нових умовах.

⁴ Верховна Рада змінила процедуру відбору кандидатів на службу в поліції. Судово-юридична газета. URL: <https://sud.ua/uk/news/laws/354253-verkhovnaya-rada-izmenila-protseduru-otbora-kandidatov-na-sluzhbu-v-politsii>

⁵ В Україні ветерани зможуть долучитися до Національної поліції. Антикризовий медіа-центр. URL: <https://acmc.ua/v-ukrayini-veterany-zmozhut-doluchytysya-do-nacjonalnoyi-policzii/>

⁶ Проект Закону про внесення зміни до статті 50 Закону України "Про Національну поліцію" щодо деяких питань перевірки кандидатів на службу в поліції. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58684>

Водночас зазначений Закон не скасовує вимог до професійної компетентності, доброчесності та спеціальної підготовки кандидатів. Йдеться про запровадження більш гнучкого, індивідуалізованого підходу до оцінювання фізичної підготовки ветеранів. Тобто, сучасна державна політика у цій сфері спрямована на поєднання двох ключових завдань: з одного боку – забезпечення високого рівня безпеки та професіоналізму в системі правопорядку, а з іншого – соціальну підтримку ветеранів та справедливе врахування їхнього внеску у захист держави.

Коментуючи законопроект, експерти Головного науково-експертного управління Верховної Ради погоджуються з тим, що питання повернення з військової служби до цивільного життя осіб, які безпосередньо захищали нашу державу, є надзвичайно актуальними та важливими. При цьому, на їхню думку, реалізація документа містить деякі ризики, зокрема, зниження рівня безпечності професії, складнощі правозастосування відповідних нормативних приписів, несистемного правового регулювання.

По-перше, законодавство передбачає три категорії персоналу Національної поліції: поліцейські, державні службовці та інші працівники. Водночас запропоновані зміни стосуються саме порядку добору поліцейських, служба яких є державною службою особливого характеру і пов'язана з підвищеними ризиками. Тому належний стан здоров'я та фізична підготовка є ключовими умовами придатності до служби, оскільки вони безпосередньо впливають на безпеку як самих працівників, так і громадян. Зниження фізичних вимог може створювати загрози безпеці за відсутності посилення інших критеріїв відбору. У цьому контексті повернення на посади поліцейських осіб, звільнених за станом здоров'я, викликає обґрунтовані застереження. Доцільнішою альтернативою, на думку фахівців, може бути запровадження спеціальних умов для зайняття ветеранами посад державної служби та інших посад у системі поліції.

По-друге, запропоновані зміни мають несистемний характер, оскільки стосуються лише однієї статті закону, тоді як інші норми, що регулюють добір і проходження служби, залишаються без змін. Це може спричинити труднощі у практичному застосуванні.

Крім того, зазначають фахівці, вимоги до фізичної підготовки є не лише етапом відбору, а й перевіряються протягом служби, зокрема під час атестацій і службової підготовки. Отже, зміни потребують комплексного підходу.

Відсутність чіткого переліку посад може призвести до зловживань або нерівного доступу до вакансій. Також потрібна прозора процедура контролю з боку громадськості та запобіжники проти корупційних схем у відборі та призначенні⁷.

Саме тому, МВС України на рівні підзаконних нормативно-правових актів мають бути визначені особливі вимоги до оцінки рівня фізичної підготовки кандидатів на певні посади у поліції, які можуть бути заміщені саме ветеранами правоохоронних органів, що отримали захворювання, поранення під час здійснення заходів із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України. В даному випадку Закон дозволяє широкий рівень дискреції. На підзаконному рівні мають бути враховані всі необхідні особливості: найменування посад, перебування на яких дозволить найбільш ефективно використовувати наявні та здобуті під час проходження служби компетенції та компетентності ветеранів війни, та рівень фізичної підготовки, який буде хоча й нижчим за загальний для всіх кандидатів, але достатнім для їх заміщення.

Професійна інтеграція військових ветеранів у цивільне життя є важливим завданням для більшості держав світу. Перехід від військової служби до цивільного середовища становить спільний виклик для країн, що мають збройні сили. У зв'язку з цим, формування ефективної державної ветеранської політики потребує врахування міжнародного досвіду, а також вивчення й адаптації найкращих практик до національного контексту.

⁷ Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради. Верховна Рада України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58684>

Водночас у кожній країні, де реалізується ветеранська політика, сформовано власні механізми підтримки цієї категорії громадян, які враховують як економічні можливості держави, так і специфічні соціальні потреби осіб, що проходили військову службу.

У НАТО питання переходу від військової служби до цивільного життя протягом десятиліть посідає важливе місце як у сфері безпеки, так і соціальної політики. Напрацьований Альянсом досвід містить цінні підходи та практики, які можуть бути використані Україною, що в умовах війни стикається з масштабними викликами реінтеграції ветеранів.

Країни-члени НАТО розглядають реінтеграцію ветеранів як багатовимірний процес, що охоплює професійну перепідготовку, медичну та психологічну реабілітацію, соціальну підтримку, а також допомогу членам їхніх сімей. Водночас ключовою рисою таких підходів є їх системність: відповідні програми мають гарантований характер, доступні для кожного ветерана та забезпечуються стабільним державним фінансуванням⁸.

У звіті *The Transition of Military Veterans from Active Service to Civilian Life* (Перехід військових ветеранів від дійсної служби до цивільного життя) узагальнено сучасні практики та політики переходу від військової служби до цивільного життя в державах-членах НАТО та країнах-партнерах. У документі визначено дев'ять ключових принципів, які мають враховувати всі держави під час підтримки військовослужбовців і їхніх сімей у процесі реінтеграції.

До таких принципів належать: комплексність (поєднання медичної, психологічної, соціальної та економічної допомоги); безперервність (забезпечення підтримки до, під час і після звільнення зі служби); ранній початок (підготовка до цивільного життя ще в період служби, включно з плануванням кар'єри); індивідуальний підхід (урахування особистих потреб і досвіду ветеранів); пріоритет психічного здоров'я (зокрема підтримка при Посттравматичний стресовий розлад та подолання стигматизації звернення по допомогу); підтримка сімей військовослужбовців; сприяння зайнятості та освіти (перекваліфікація та визнання військових компетентностей на цивільному ринку праці); міжвідомча взаємодія (координація зусиль держави, бізнесу та громадянського суспільства); а також активна участь ветеранів і громад у процесах адаптації⁹.

Зазначені принципи формують сучасну модель ветеранської політики, у межах якої ветеран розглядається не як об'єкт соціальної допомоги, а як важливий ресурс розвитку суспільства.

Таким чином, ефективна реінтеграція ветеранів потребує цілісного підходу, що передбачає інституціоналізацію ініціатив, спрямованих на забезпечення зайнятості, підтримку підприємницької діяльності, професійну перепідготовку, а також надання психологічної й медичної допомоги. Реалізація таких заходів можлива лише за умови консолідації зусиль державних органів, освітніх установ, інститутів громадянського суспільства та бізнесу.

Міжнародний досвід, зокрема практики США, Великобританії, Канади, Ізраїлю, Франції та інших, може слугувати орієнтиром для розроблення ефективних механізмів підтримки ветеранів в Україні. Досвід цих країн засвідчує, що активне залучення ветеранів до різних сфер суспільного життя сприяє не лише їхній успішній соціальній адаптації, але й зміцненню демократичних інститутів та економічному розвитку держави.

Наприклад, у США існує впорядкована програма повернення військових до цивільного життя (*Military Transition Assistance Program*). Ветерани мають доступ до тренінгів, кар'єрних консультацій та програм перепідготовки. Крім того, програма *Hiring Our Heroes*, створена американською Торгово-промисловою палатою (*U.S. Chamber of Commerce*), направлена на

⁸ Досвід НАТО: адаптаційні програми для ветеранів. PanteonX Foundation. URL: <https://panteonx.fund/en/news/dosvid-nato:-adaptatsiyni-prohramy-dlya-veteraniv>

⁹ *The Transition of Military Veterans from Active Service to Civilian Life*. The NATO Science and Technology Organization. URL: <https://www.sto.nato.int/document/the-transition-of-military-veterans-from-active-service-to-civilian-life-2/>

підтримку ветеранів та їх сімей. Програма Corporate Fellowship Program, що є частиною ініціативи Hiring Our Heroes, розроблена спеціально для військовослужбовців, які готуються до звільнення з військової служби. Зазвичай програма орієнтована на військовослужбовців вищого та середнього рангу, які мають значний досвід лідерства і управління. Перед початком стажування учасники проходять орієнтаційні сесії, де їм допомагають визначити їхні професійні інтереси та цілі. Ветерани отримують тренінги з цивільних бізнес-навичок, таких як корпоративне спілкування, основи бізнес-аналізу, керування проектами та інше. Програма триває 12 тижнів, протягом яких учасники працюють на повністю оплачуваних позиціях у цивільних компаніях. Стажування дозволяє учасникам застосувати свої військові навички в цивільному середовищі, набувати нових знань і формувати професійні зв'язки.

Ще однією програмою є Veterans Educational Assistance Program (VEAP), яка сприяє продовженню освіти ветеранів, фінансуючи їх навчання у коледжах, технічних школах та професійних тренінгах. Ця програма може включати як традиційне академічне навчання, так і сертифікаційні курси з технічних спеціальностей. Програма GI Bill забезпечує фінансування освіти для ветеранів, що дозволяє їм отримати спеціалізації в управлінні безпекою, праві або інженерії¹⁰.

У Канаді процес переходу військовослужбовців Збройних сил Канади до цивільного життя не регулюється єдиним централізованим законом, а забезпечується комплексом послуг, які спільно адмініструють Збройні сили та Міністерство у справах ветеранів. Існує 13 основних напрямків, які забезпечують персоналізовану підтримку та комплексний підхід до професійного, медичного, фінансового та сімейного переходу, з особливим акцентом на підтримку поранених, травмованих та членів їхніх родин. Наприклад, діє програма Hire a Veteran, яка одночасно націлена на підтримку ветеранів та роботодавців. Програма Hire a Veteran є частиною ширшої ініціативи зі залучення та підтримки ветеранів у їх переході від військової до цивільної кар'єри. Ця програма спрямована на використання унікальних навичок та досвіду, які ветерани набувають під час служби, та на підвищення їхніх шансів на успішне працевлаштування на цивільному ринку праці¹¹.

В Ізраїлі діє одна з найефективніших у світі систем реабілітації та адаптації військовослужбовців, яка також базується на комплексному підході: фізичному відновленні, психологічній допомозі, професійній переорієнтації та соціальній інтеграції. Координуючу роль у сфері ветеранської політики відіграє Міністерство оборони Ізраїлю, у структурі якого функціонує спеціалізований Департамент реабілітації, який відповідає за реалізацію державних програм підтримки ветеранів, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни, поранених військовослужбовців та осіб, які зазнали психологічних травм під час проходження служби. Одним із ключових напрямів ветеранської політики є забезпечення економічної самостійності ветеранів. Держава реалізує програми професійної перепідготовки, підтримки здобуття вищої освіти та сприяння працевлаштуванню осіб із військовим досвідом. Ветерани мають можливість отримувати державні гранти на навчання, пільгові кредити для започаткування власної справи, а також користуватися спеціальними програмами адаптації на ринку праці¹².

У Франції військовослужбовцям, які потребують підтримки у професійній адаптації та перекваліфікації у зв'язку з пораненням чи інвалідністю, отриманими під час служби, Оборонне агентство з питань перекваліфікації, яке є частиною Міністерства оборони, надає безплатні

¹⁰ Інноваційні підходи до працевлаштування та перекваліфікації ветеранів: світовий досвід і перспективи для України. Український ветеранський фонд. URL: <https://veteranfund.com.ua/innovative-approaches-to-employment-and-retraining-of-veterans/>

¹¹ Там само

¹² Чернобук В.В. Реалізація ветеранської політики: досвід Ізраїлю. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2026. Вип.2. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.1.11>

консультації, підтримку й навчальні курси для ветеранів, чоловіків і дружин осіб, які залишили службу, впродовж необмеженого періоду¹³.

Важливо також звернути увагу на досвід Великобританії, яка на сьогодні має досить високі показники ефективності реалізації власної політики підтримки ветеранів. Зокрема, програма Career Transition Partnership допомагає ветеранам знаходити нову роботу після служби. Програма працює з широким спектром роботодавців, щоб створити можливості для ветеранів і надає спеціалізовані тренінги, які допомагають адаптувати військові навички до цивільних вимог.

Високий рівень економічного та соціального розвитку дозволяє країні сконцентрувати свої зусилля на вдосконаленні вже існуючих систем надання послуг та практик, адаптуючи їх до потреб ветеранів. Таким чином держава перейняла на себе, окрім інших, частково консультативну, комунікативну та захисну функції. Це створило умови задля забезпечення потреб ветеранів та їх реабілітації навіть в умовах ув'язнення. Велика роль при цьому надається міжвідомчій взаємодії та співпраці з громадським сектором, зокрема для того, щоб усі можливі послуги для ветеранів були зрозумілими та легкодоступними¹⁴.

Також слід зазначити, що західні системи безпеки активно інтегрують ветеранів через механізми професійної перепідготовки, у межах яких бойовий досвід трансформується у цивільні компетентності. Країни ЄС та НАТО розглядають бойовий досвід ветеранів як стратегічний ресурс для зміцнення національної стійкості та обороноздатності.

Одним із ключових підходів є концепція Military Career Transition, яка передбачає системне переведення військовослужбовців на цивільні або напіввійськові посади, де їхні навички можуть бути максимально ефективно використані. Це відкриває можливості для застосування набутого досвіду у суміжних сферах, зокрема в правоохоронних органах, приватному секторі безпеки, захисті критичної інфраструктури, кібербезпеці та логістиці в умовах підвищеного ризику.

Зокрема, у Великій Британії та США колишні військовослужбовці активно залучаються як інструктори та розробники військових доктрин, що сприяє оперативній адаптації досвіду сучасних збройних конфліктів у системи підготовки особового складу.

НАТО також використовує мережу центрів для адаптації військового досвіду до сучасних стандартів безпеки, зокрема:

- NATO School Oberammergau (курси з оперативного планування, цивільної готовності та цивільно-військового співробітництва для військового та цивільного персоналу);

- Partnership Training and Education Centres (мережа з 36 центрів, що проводять навчання з інтегрованої безпеки, боротьби з тероризмом та енергетичної безпеки, залучаючи досвід ветеранів країн-партнерів);

- NATO Young Professionals Programme (трирічна ротаційна програма, що дозволяє фахівцям (зокрема колишнім військовим) працювати в різних органах НАТО по всьому світу, спрямована на залучення талантів до цивільних посад у структурі Альянсу);

- Defence Education Enhancement Programme (програма підтримки оборонної освіти, яка допомагає адаптувати досвід ветеранів до освітніх планів військових вишів у країнах-партнерах) та інші¹⁵.

¹³ The Transition of Military Veterans from Active Service to Civilian Life. The NATO Science and Technology Organization. URL: [https://publications.sto.nato.int/publications/STO%20Technical%20Reports/STO-TR-HFM-263/\\$STR-HFM-263-ALL.pdf](https://publications.sto.nato.int/publications/STO%20Technical%20Reports/STO-TR-HFM-263/$STR-HFM-263-ALL.pdf)

¹⁴ Державна політика підтримки ветеранів: досвід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Український ветеранський фонд. URL: <https://veteranfund.com.ua/support-for-veterans-of-the-united-kingdom-of-great-britain-and-northern-ireland/>

¹⁵ Державна політика щодо ветеранів війни: Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-04/veterani-dopovid.pdf>

Також, ветерани залучаються до: цивільного захисту (допомога цивільній владі під час надзвичайних ситуацій, де потрібні навички швидкого розгортання та керування в умовах хаосу); захисту критичної інфраструктури (використання ветеранів для моніторингу та фізичного захисту об'єктів енергетики, транспорту та цифрової інфраструктури).

Країни НАТО, такі як Данія чи США, застосовують інтегрований підхід до реінтеграції ветеранів, який поєднує психологічну реабілітацію з професійною адаптацією, що дозволяє ветерану залишатися конкурентоспроможним на ринку праці в секторі оборони.

У країнах ЄС, зокрема у Франції та Данії, діють механізми визнання військових кваліфікацій, що прирівнюють їх до цивільних стандартів (зі спрощеним або адаптованим підтвердженням кваліфікацій на основі військового досвіду). Наприклад, у Франції використовується процедура VAE (Validation des acquis de l'expérience – Підтвердження набутого досвіду), яка дозволяє ветеранам офіційно підтвердити набуті під час служби компетентності та обіймати посади в поліції чи державному секторі без додаткового навчання. У Данії військовий досвід враховується при працевлаштуванні в службах цивільного захисту та безпеки, зокрема через системи оцінювання компетентностей. Подібні підходи застосовуються також у Німеччині та Нідерландах. Це дозволяє мінімізувати потребу в повторній сертифікації та пришвидшує інтеграцію ветеранів у цивільний сектор¹⁶.

Загалом реінтеграція ветеранів, які повертаються з війни, є складним і багатовимірним процесом, що потребує комплексного підходу з боку держави та суспільства. Ветерани стикаються з низкою викликів у процесі повернення до цивільного життя, зокрема психологічними, соціальними та економічними труднощами. У зв'язку з цим формування цілісної системи підтримки, що включає професійну перепідготовку, фінансову підтримку освіти, співпрацю з роботодавцями, менторські програми та врахування гендерних аспектів, є важливою передумовою їх успішної соціальної інтеграції та стабільності.

У цьому контексті міжнародний досвід реінтеграції ветеранів є цінним орієнтиром для України та може сприяти вдосконаленню національних підходів до інтеграції цієї категорії громадян у суспільство.

Отже, ухвалення Закону України «Про внесення зміни до статті 50 Закону України «Про Національну поліцію» щодо деяких питань перевірки кандидатів на службу в поліції» є важливим кроком у посиленні підтримки ветеранів війни та осіб, які брали безпосередню участь у захисті України. Реалізація цього закону створює передумови для розширення можливостей працевлаштування ветеранів та ефективного використання їхнього бойового досвіду в системі Національної поліції.

Водночас зазначені зміни мають значний соціальний потенціал, однак потребують чітко визначених критеріїв реалізації та ефективних механізмів контролю з метою недопущення зниження стандартів безпеки або виникнення необґрунтованих преференцій. Важливим також є встановлення чіткого переліку посад і системи моніторингу дотримання вимог.

Крім того, впровадження цих змін сприятиме гармонізації української ветеранської політики з загальноприйнятими підходами та стандартами, що застосовуються в державах-членах НАТО та Європейського Союзу.

¹⁶ Державна політика щодо ветеранів війни: Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень.
URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2025-04/veterani-dopovid.pdf>

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВЛАДИ

Удосконалення механізму набуття спеціального статусу для ветеранського бізнесу

Удосконалено механізм набуття спеціального статусу для ветеранського бізнесу – рішення Уряду.

Продовжуємо переводити ветеранські сервіси у цифровий формат. Уже найближчим часом ветерани й ветеранки, які розвивають власну справу, зможуть скористатися сучасним, зрозумілим і прозорим механізмом набуття статусу суб'єкта ветеранського підприємництва.

Відповідні зміни ухвалив Кабінет Міністрів України, оновивши Порядок надання, позбавлення, припинення та поновлення статусу суб'єкта ветеранського підприємництва (постанова КМУ від 11.02. 2026 № 119).

Основні нововведення:

- Подати заяву на отримання статусу можна буде онлайн через портал Дія,Набуття, припинення чи поновлення статусу автоматично фіксуватиметься в Єдиному державному реєстрі ветеранів війни (ЄДРВВ).

- З'явиться можливість формувати витяг про статус ветеранського підприємництва через портал Дія.

Це важливий крок до формування ефективної державної підтримки ветеранського бізнесу та зміцнення економічної самостійності Захисників і Захисниць у цивільному житті.

Нагадаємо, статус суб'єкта ветеранського підприємництва – це офіційне визнання державою підприємницької діяльності ветерана / ветеранки. Статус відкриває доступ до спеціальних програм фінансової підтримки, грантів, пільгових механізмів та інших інструментів розвитку бізнесу. Органи влади, фінансові установи й донорські організації можуть передбачати окремі умови або пріоритет для таких підприємств.

Хто може отримати статус

- ветерани й ветеранки, які зареєстровані як фізичні особи–підприємці (ФОП);
- ветерани й ветеранки, які здійснюють незалежну професійну діяльність (адвокати, приватні виконавці, нотаріуси, арбітражні керуючі тощо) та перебувають на податковому обліку як самозайняті особи;
- юридичні особи приватного права, якщо їхні засновники, учасники або кінцеві бенефіціари є ветеранами чи ветеранками війни.

Детальний алгоритм буде реалізовано найближчим часом, про що проінформуємо додатково (*Урядовий портал (<https://www.kmu.gov.ua/news/udoskonaleno-mekhanizm-nabuttia-spetsialnoho-statusu-dlia-veteranskoho-biznesu-rishennia-uriadu>). – 2026. – 24.04).*

Оновлені правила надання грантової підтримки через фонд Мінветеранів

Уряд оновив правила для надання грантової підтримки через Український ветеранський фонд Мінветеранів.

Кабінет Міністрів України оновив порядок використання бюджетних коштів для підтримки ветеранської спільноти, зокрема, через Український ветеранський фонд Мінветеранів.

Зміни потрібні, щоб зробити систему видачі бюджетних грантів більш прозорою, зрозумілою та контрольованою.

Документ розроблено Мінветеранів на виконання вимог Закону України «Про ветеранське підприємництво».

Що змінилося

Відтепер конкретизовано коло осіб, які можуть претендувати на отримання грантової підтримки та підстави для відмови у наданні гранту.

На що можна отримати кошти

Держава фінансує два основні напрями:

1. Ветеранське підприємництво.

Гранти на створення або розвиток власної справи – наприклад, відкриття малого бізнесу чи розширення вже існуючого.

2. Підтримка та адаптація.

Гроші можуть отримати громадські об'єднання, які допомагають ветеранам й ветеранкам та членам їхніх сімей повернутися до цивільного життя, відновити фізичне та психічне здоров'я, підтримати родини загиблих воїнів.

Хто може подати заявку

Право на гранти мають:

- ветерани–підприємці, які офіційно зареєстрували бізнес та отримали статус суб'єкта ветеранського підприємництва

- громадські об'єднання, які:

- зареєстровані щонайменше рік

- мають статус неприбуткових

- до статутної діяльності яких належать питання щодо захисту прав і свобод, задоволення суспільних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів ветеранів та членів сімей ветеранів

- мають у керівництві ветерана/ветеранку, або члена його/її сім'ї.

Кому можуть відмовити

Грант не дадуть, якщо ветеранське підприємство або громадське об'єднання:

- має фінансові або юридичні проблеми;

- відносно яких були виявлені факти зловживання попередніми грантами, відкрито кримінальні справи, виявлено факти вчинення корупційних правопорушень;

- має зв'язки з країною–агресором, робота на окупованих територіях та робота в зоні активних бойових дій тощо.

Також не підтримуватимуться бізнеси, пов'язані з алкоголем, тютюном, зброєю, фінансовими послугами (банки, страхування, інвестиції)

Ці зміни допоможуть зробити використання державних коштів більш чесним і ефективним. Завдяки чітким правилам менше шансів, що гроші підуть не за призначенням або до недобросовісних отримувачів.

Крім того, це підвищує довіру до програм підтримки ветеранів і дає більше можливостей тим, хто справді хоче відкрити бізнес або потребує допомоги після служби. Все це сприятиме економічній активності ветеранської спільноти і їхній інтеграції у цивільне життя (*Урядовий портал (<https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-onovyv-pravyla-dlia-nadannia-hrantovoi-pidtrymky-cherez-ukrainskyi-veteranskyi-fond-minveteraniv>). – 2026. – 24.04*).

Огляд ветеранської політики в територіальних громадах (лютий – березень 2026 р.)

Регіони

Центр: Вінницька, Київська, Кіровоградська області

Північ: Харківська, Сумська, Чернігівська області

Південь: Запорізька, Одеська, Херсонська, Миколаївська області

Схід: Донецька, Луганська області

Захід: Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська, Чернівецька області

Основні напрями підтримки ветеранів у територіальних громадах:

- впровадження політики з підтримки ветеранів і ветеранок війни в громадах і регіонах;
- ветеранські простори, соціальні та інформаційні послуги;
- підтримка фізичного здоров'я ветеранів і ветеранок війни, реабілітація, заходи з безбар'єрності;
- ментальне здоров'я, емоційна стійкість;
- працевлаштування, підтримка розвитку власного бізнесу ветеранів війни, перенавчання;
- фінансова підтримка ветеранів війни та членів їхніх родин, житло;
- фінансова підтримка Сил оборони та безпеки України;
- спортивні програми та змагання для ветеранів і ветеранок війни;
- культурні та релігійні заходи, політика пам'яті.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Впровадження цілісної політики, міжсекторальна співпраця

Регіональні та місцеві органи влади все частіше визнають, що адаптація ветеранів і ветеранок війни – це тривалий шлях. Він охоплює медичну, психологічну, соціальну та адміністративну сфери. І це не лише про надання окремих послуг, а про системний супровід ветерана – з чіткими точками входу, зрозумілою навігацією, міжсекторальною взаємодією та, головне, людським підходом. Основне завдання – зробити так, щоб кожен ветеран та ветеранка війни знали, куди звернутися у разі потреби, і відчували, що вони не залишаються наодинці зі своїми викликами.

Для забезпечення системного підходу та міжсекторальної співпраці розробляються місцеві ветеранські програми на рівні громад та утворюються об'єднання зацікавлених сторін. Приміром, Школа муніципального врядування Університету UNBROKEN у партнерстві з Львівською міською радою оголосили конкурсний відбір учасників Резиденції ідей, присвяченої практичним підходам до формування та реалізації ветеранської політики на рівні громади. Резиденція стане професійним майданчиком для управлінців і практиків соціальної сфери, які працюють із ветеранською спільнотою або розвивають відповідні напрями у своїх громадах. Програма зосереджена на реальному досвіді Львова – від організації щоденних сервісів підтримки до побудови довгострокових управлінських рішень та міжсекторальної співпраці.

Приймаються середньострокові програми з ветеранської політики в громадах. Зокрема, у 2025 р. у Запоріжжі вперше почала реалізовуватися міська комплексна програма «Ветеранська політика Запорізької міської територіальної громади на 2025–2027 роки», яка охоплює різні напрями роботи. У 2026 р. дію програми буде продовжено. Програма доповнюється – збільшено фінансування медичних послуг для ветеранів (безоплатного зубопротезування та медикаментозного забезпечення). Також посилено соціальну підтримку (адресну грошову допомогу особам з інвалідністю внаслідок війни, матеріальну допомогу пораненим та демобілізованим військовослужбовцям). У програмі передбачено кошти на житлові компенсації, безбар'єрність житла, соціальне таксі та адаптивний спорт. Крім того, збільшено фінансування заходів із вшанування пам'яті полеглих захисників і захисниць, проведення церемоній «Герої на щиті» та відшкодування витрат на поховання.

Місцеві та регіональні органи влади укладають офіційні меморандуми про взаємодію з різними установами: навчальними, громадськими, а також Силами оборони України. В Одесі підписали Меморандум про співпрацю для підтримки ветеранів між департаментом у справах ветеранів і Рухом опору Сил спеціальних операцій Збройних Сил України. Документ передбачає консолідацію зусиль у сфері підтримки ветеранів і розвитку системи національного спротиву. Співпраця має на меті забезпечити безперервність підтримки військових – від служби до повернення в цивільне життя. Департамент отримує актуальну інформацію про потреби підрозділів, що дозволяє формувати дієві програми перекваліфікації, соціалізації та економічної інтеграції ветеранів. Такий підхід знижує ризик ізоляції після демобілізації та створює відчуття системної державної підтримки. Також Меморандум про стратегічну співпрацю підписано між департаментом у справах ветеранів та патронатною службою Військово-морських сил ЗСУ. Співпраця має на меті забезпечити посилення соціального захисту ветеранів, збільшення можливостей для реабілітації, підтримку адаптації до цивільного життя.

Меморандуми також укладаються з навчальними закладами. Підписано Меморандум про співпрацю, зокрема координацію зусиль у сфері підготовки населення до національного спротиву та взаємодію з державними підприємствами й установами між Львівською політехнікою та КМУ.

Ветеранський простір та Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка уклали меморандум про співпрацю. Документ відкриває нові можливості для підтримки ветеранів у сферах освіти, ментального здоров'я та професійної реінтеграції.

Взаємодія між місцевою владою та громадським сектором

Важливим завданням є посилення координації дій між державним та громадським сектором. Приміром, на Харківщині підписано Меморандум про співпрацю між громадською організацією «Спілка ветеранів СОУ» та Малинівською селищною радою Чугуївського району Харківської області. Основні напрями співпраці – сфера соціального та правового захисту ветеранів, членів їхніх сімей, родин загиблих, зниклих безвісти та полонених.

Між міським Департаментом у справах ветеранів Одеси, КУ «Сервісний офіс «ХАБ Ветеран» і ГО «Жити життя» також підписано Меморандум про підтримку ветеранів та їхніх родин. Спільні зусилля спрямовані на забезпечення комплексної підтримки ветеранів, чинних військовослужбовців та їхніх родин. Особливу увагу в межах взаємодії буде приділено родинам полеглих героїв. Спільна мета партнерства – вибудувати дієву систему соціального відновлення та реабілітації, де кожна сім'я, що пережила втрату, матиме надійну опору та всебічну допомогу.

Фахівці з супроводу, розширення соціальних послуг для ветеранів війни

У Київській області в 43 громадах уже впроваджено соціальну послугу з адаптації ветеранів та їхніх родин відповідно до державного стандарту.

Крім того, Київ продовжує цифровізувати соціальну підтримку для військових та їхніх родин. На міському порталі послуг стали доступні два нові сервіси, спрямовані на фінансову допомогу та оздоровлення. У Києві запущено нову послугу – спеціально обладнані авто для пересування ветеранів і ветеранок війни з інвалідністю. Такий спеціалізований сервіс для конкретної категорії людей працює як частина системної ветеранської політики міста. Також у Києві розширили програму компенсації за авто для ветеранів з інвалідністю. Відтепер відшкодування можна отримати не лише за новий, а й за вживаний транспортний засіб. Йдеться про підтримку киян – оборонців із інвалідністю I та II групи.

У Сумській області вже введено 122 посади фахівця із супроводу ветеранів. 99 фахівців уже працюють у громадах. В Івано-Франківській області введено 115 таких посад (зокрема 28 – у закладах охорони здоров'я). Протягом 2026 р. їхню кількість планують збільшити до 130 осіб для повного охоплення потреб громад.

Інноваційні підходи адаптації ветеранів і ветеранок війни

На Львівщині відкрили перший в Україні хаб адаптивного гірськолижного спорту для ветеранів з ампутаціями. У місті Борислав на базі гірськолижного комплексу «Буковиця» розпочав роботу перший в Україні центр зимового адаптивного спорту для ветеранів та ветеранок війни з ампутацією нижніх кінцівок. Ініціатором створення хабу стала громадська організація «Альянс Ветеранів» у межах проекту Adaptive Skiing for Veterans за підтримки гірськолижного комплексу «Буковиця», благодійного фонду Razom for Ukraine та Бориславської міської ради.

Піклування про родини захисників і захисниць

Усе більше заходів спрямовано на підтримку родин ветеранів і ветеранок війни. Зокрема, 17 дітей зниклих безвісти захисників із Сумщини разом із мамами відпочили в Іспанії. Для родин, які вже майже чотири роки живуть у реаліях війни, така поїздка стала можливістю хоча б на деякий час побути подалі від тривоги і обстрілів. Також 20 дітей захисників України, дітей із багатодітних родин та сімей внутрішньо переміщених осіб їздили на двотижневий відпочинок до В'єтнаму. Для більшості з них така поїздка – рідкісна можливість побути в безпечному середовищі. 15 дітей із Корюківського та Новгород-Сіверського районів Чернігівської області, чий батьки віддали життя за Україну, також відпочили разом зі своїми мамами в Португалії.

Наявні проблеми підтримки ветеранів і ветеранок у громадах

Попри різноманітні заходи та комплексні програми, які впроваджуються в громадах і регіонах у рамках ветеранської політики, наразі залишаються проблеми, з якими часто стикаються ветерани та ветеранки війни.

1. Працевлаштування та економічна адаптація.

Однією з ключових проблем колишніх військових після повернення до цивільного життя є складність їхнього працевлаштування. Ветерани потребують підтримки у перекваліфікації та доступу до стабільних робочих місць. До того ж є ризики втрати вже наявних робочих місць (зокрема в малому бізнесі), а ветеранському підприємництву бракує системної підтримки з боку місцевої влади.

2. Психологічна підтримка та ментальне здоров'я.

Ветерани та їхні родини потребують психологічної підтримки, яка часто не задовольняється належним чином. У багатьох випадках допомога є не системною, надається формально (розмови, вислуховування), без належної фахової підтримки через брак спеціалістів. Це створює додаткове навантаження як на самих ветеранів, так і на їхнє найближче оточення.

3. Недостатня соціальна підтримка та обмежені ресурси громад.

Існує розрив між формально задекларованими соціальними гарантіями та реальними можливостями їх отримання. Брак фінансування на місцевому рівні обмежує доступ ветеранів до пільг, програм оздоровлення та інших форм підтримки. У результаті навіть наявні державні інструменти часто залишаються недоступними на практиці.

4. Бюрократичні бар'єри та складність доступу до послуг.

Процеси отримання послуг для ветеранів є складними, перевантаженими бюрократією та не завжди зрозумілими. Відсутність чітких алгоритмів і спрощених процедур ускладнює доступ до допомоги, створює додатковий стрес і знижує ефективність державної підтримки.

5. Проблеми медичного забезпечення та реабілітації.

Ветерани мають обмежений доступ до якісних медичних і реабілітаційних послуг. Особливо гострою є потреба у розширенні реабілітаційної інфраструктури та створенні спеціалізованих центрів. Також виявляється нерівність у забезпеченні (наприклад, різниця у харчуванні між ветеранами та чинними військовими), що підкреслює системні недоліки фінансування.

6. Інституційна неузгодженість і фінансові обмеження.

Система підтримки ветеранів є фрагментованою та залежить від різних джерел фінансування. Розмежування бюджетів (наприклад, між Міноборони та НСЗУ) спричинює нерівність у доступі до послуг. Водночас обмежені ресурси громад не дозволяють створити повноцінну систему підтримки на місцевому рівні.

7. Неврегульований правовий статус окремих категорій ветеранів.

Частина учасників бойових дій, зокрема добровольчі формування територіальних громад (ДФТГ), не мають чітко визначеного правового статусу та рівних соціальних гарантій, що створює відчуття несправедливості, демотивує та ускладнює залучення нових людей до таких формувань.

8. Проблеми комунікації та взаємодії з владою.

Ветерани та ветеранський бізнес часто потерпають від ігнорування з боку органів влади та відсутності реального діалогу. Замість конкретних рішень пропонуються обіцянки, що підриває довіру до владних інституцій. Таке ставлення до ветеранів особливо виявляється в питаннях економічної підтримки та захисту робочих місць.

9. Складність загальної адаптації до цивільного життя.

Повернення з війни до цивільного життя є складним і тривалим процесом, який потребує комплексної підтримки. Ветерани одночасно постають перед низкою викликів – психологічних, соціальних, економічних. Наявні системи підтримки поки що не забезпечують повноцінного супроводу такого переходу (*Національний інститут стратегічних досліджень (<https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-veteranskoyi-polityky-v-terytorialnykh-hromadakh-lyutyu-berezen>). – 2026. – 22.04*).

Гайди для ветеранів на «Дія.Освіта»: підтримка, реабілітація та робота

Реабілітація, робота та підтримка: на Дія.Освіта з'явилися гайди для ветеранів.

Адаптація до життя після втрати кінцівки – це глибокий особистий процес, який потребує часу, внутрішнього ресурсу та розуміння кожного наступного кроку.

Щоб допомогти ветеранам легше пройти цей шлях, повернути самостійність і комфорт у повсякденні, разом із фахівцями Protez Hub створили чотири практичні гайди на Дія.Освіта.

Вони стануть надійною підказкою як для тих, хто вчиться жити з протезом, так і для їхніх близьких, роботодавців чи лікарів.

Що саме можна знайти на платформі:

Гайд «Реабілітація при втраті нижніх кінцівок». Матеріал системно описує процес реабілітації: від післяопераційного періоду до навчання ходи з протезом. Він допомагає розібратися в етапах д-протезної підготовки, оцінці мобільності та доборі протезів відповідно до можливостей людини.

Гайд «Реабілітація при втраті верхніх кінцівок». Охоплює важливі аспекти повернення до повсякденного життя. Тут зібрані рекомендації щодо підготовки до протезування, тренувань із протезом та поступової адаптації до щоденних дій.

Гайд про інклюзивне працевлаштування. Присвячений поверненню людини до роботи та розумінню її потреб. Експерти пояснюють роботодавцям, як правильно адаптувати робоче середовище та успішно інтегрувати фахівця в команду з повагою до його фізичного навантаження.

Гайд для працівників ЦНАП та інших установ. Покроково розкладає алгоритм забезпечення людей допоміжними засобами реабілітації за державною програмою. Мета цього гайду – допомогти людям отримувати необхідні засоби комфортно та без зайвої бюрократії.

Усі матеріали доступні безоплатно. Переходьте на платформу Дія.Освіта, щоб ознайомитися детально.

Гайди з тем працевлаштування осіб з ампутацією та отримання допоміжних засобів реабілітації створені спільно з Міністерством цифрової трансформації України для платформи Дія.Освіта в межах проєкту «Шлях у реабілітації: від області до громади», який реалізується Protez Hub спільно з БФ «Пацієнти України» в межах ініціативи TRUE за підтримки Бельгійського агентства з міжнародного

співробітництва Enabel (Міністерство цифрової трансформації України (<https://thedigital.gov.ua/news/education/reabilitatsiia-robota-ta-pidtrymka-na-dii-aosvita-zivnyhsia-haydy-dlia-veteraniv>), – 2026. – 16.04).

До \$20 000 на розвиток ІТ-бізнесу: старт Veteran Venture Program

Отримайте до \$20 000 на розвиток ІТ-бізнесу: стартує другий потік Veteran Venture Program для захисників і захисниць.

Після повернення з війни нашим ветеранам і ветеранкам потрібна підтримка. Багато військових мріють про власну справу, але їм бракує стартового капіталу, чіткого плану дій та порад від практиків. Щоб допомогти зробити впевнений крок у підприємництво, компанія SKELAR розпочинає приймати заявки на другий потік програми Veteran Venture Program. Це шанс перетворити сміливу ідею на реальний продукт, який приносить прибуток.

Програма передбачає інтенсивне навчання, менторську підтримку від практиків індустрії та можливість залучити до \$20 000 інвестицій на запуск або масштабування продукту. Загальний грантовий фонд програми – \$50 000. Учасники пройдуть ключові етапи створення стартапу – від формування бізнес-моделі до розробки прототипу та підготовки пітчу для інвесторів.

До участі запрошують ветеранів і ветеранок, які повернулися до цивільного життя та мають досвід у сфері ІТ або підприємництва. Програма буде корисною як для тих, хто має бізнес-ідею, так і для команд, що вже працюють над власним продуктом.

Цьогоріч особливу увагу приділено використанню ШІ-інструментів для створення продуктів, автоматизації бізнес-процесів і маркетингу. Це дасть змогу командам швидше протестувати свої ідеї та вийти на український ринок.

За час навчання учасники пройдуть шлях від ідеї до запуску продукту, отримають менторську підтримку експертів з досвідом роботи з Meta, Google, Microsoft.

подавайте заявку до 14 травня, а навчання стартує вже 21 травня.

Дізнавайтеся більше про умови участі та подавайтеся на програму за посиланням – <https://veteranventure.skelar.tech/>.

Ініціатива реалізується в межах благодійного фонду SKELAR Foundation за підтримки Міністерства цифрової трансформації України, Міністерства у справах ветеранів України, Українського ветеранського фонду, Українського фонду стартапів, Азов. Супровід, ГО «Всеукраїнське Об'єднання «Ветеранський Корпус»» та Патронатної служби Окремої президентської бригади імені гетьмана Богдана Хмельницького (Міністерство цифрової трансформації України (<https://thedigital.gov.ua/news/business/otrymayte-do-20-000-na-rozvytok-it-biznesu-startuye-druhyu-potik-veteran-venture-program-dlia-zakhysnykiv-i-zakhysnyts>), – 2026. – 27.04).

Ветеранський проєкт підтримки зору: безоплатне обстеження та лікування

Безоплатне обстеження та лікування зору для ветеранів і ветеранок: триває реалізація проєкту підтримки

Міністерство у справах ветеранів України разом із партнерами продовжує реалізовувати проєкт «Повернемо зір Захисникам та Захисницям України», який дає можливість ветеранам і ветеранкам отримати безоплатну офтальмологічну допомогу.

Йдеться про комплексну підтримку – від діагностики до лікування та хірургічних втручань. Проект допомагає своєчасно виявляти порушення зору та отримати необхідну медичну допомогу у випадках, коли проблеми виникли внаслідок поранень, навантажень під час служби або супутніх захворювань.

Скористатися можливістю можуть:

- учасники бойових дій
- люди з інвалідністю внаслідок війни
- звільнені зі служби за станом здоров'я, зокрема через травми або захворювання очей – навіть якщо відповідне посвідчення ще оформлюється або відсутнє

У межах проекту передбачено:

- повну офтальмологічну діагностику
- лазерні та оперативні втручання
- лікування рубців і шрамів сучасними методами
- реконструктивні втручання тканин навколо очей
- пластичні операції після травм

Отримати допомогу можна за такими адресами:

- Чернігів – просп. Перемоги, 119А (+38 0462 90 90 90)
- Київ – вул. Кільцева, 5Б (+38 0462 90 90 90)
- Запоріжжя – пр. Металургів, 9 (+38 066 966 63 25)

Запрошуємо інші клініки та медичні заклади долучитися до ініціативи, щоб розширювати доступ ветеранів і ветеранок до якісної допомоги у різних регіонах України.

Проект реалізується за підтримки Міністерства у справах ветеранів України, Міжнародного благодійного фонду ICF «Contribution to Medicine Development», клінік Мікрохірургія ока Василя Шевчика (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/bezoplatne-obstzhennya-ta-likuvannya-zoru-dlya-veteraniv-i-veteranok-trivae-realizatsiya-proektu-pidtrimki>). – 2026. – 17.04*).

Створення недискримінаційного робочого середовища для ветеранів і ветеранок

Як роботодавцям забезпечити рівні можливості для ветеранів і ветеранок у трудових відносинах.

Створення недискримінаційного робочого середовища є важливою умовою успішного працевлаштування ветеранів і ветеранок після повернення до цивільного життя. У центрі кадрових рішень мають бути професійні компетентності працівника, а не його соціальний статус чи життєві обставини.

Мінветеранів підготувало *Методичні рекомендації для роботодавців, які допомагають краще зрозуміти особливості взаємодії з ветеранами і ветеранками* та організувати робочі процеси з урахуванням принципів рівності можливостей і недискримінації.

• Правові гарантії захисту

Конституція України визначає посилений соціальний захист військовослужбовців і ветеранів як обов'язок держави. Особи, які брали участь у захисті України, виконували важливу суспільну функцію, тому держава гарантує їм додаткові права та підтримку як під час служби, так і після її завершення.

Водночас роботодавці відіграють важливу роль у створенні умов для повернення ветеранів і ветеранок до професійного життя без бар'єрів і упередженого ставлення.

Які прояви дискримінації важливо попереджати

Законодавство визначає кілька форм дискримінації, яких варто уникати у трудових відносинах:

- менш сприятливе ставлення до ветерана або ветеранки порівняно з іншими кандидатами;
- встановлення формально нейтральних вимог, що фактично звужують можливості працевлаштування;
- підтримка або поширення упереджених практик щодо людей із бойовим досвідом;
- створення ворожої або зневажливої атмосфери на робочому місці.

– Практичні кроки для роботодавців

Методичні рекомендації Мінветеранів містять інструменти, які допомагають сформувати інклюзивне робоче середовище:

- впровадження внутрішньої політики недискримінації;
- перегляд кадрових процедур із позиції рівності можливостей;
- навчання HR-фахівців принципам взаємодії з ветеранами і ветеранками;
- створення безпечних каналів реагування на випадки дискримінації;
- формування культури поваги до досвіду служби як важливої складової професійної компетентності.

– Ознайомитися з Методичними рекомендаціями для роботодавців можна за посиланням: <https://mva.gov.ua/veteranam/metodichni-rekomendatsii-dlya-robotodavtsiv-z-organizatsii-pratsevlashtuvannya-ta-rozvitku-trudovih-vidnosin-z-veteranami-viyni> – *(Міністерство у справах ветеранів України (https://mva.gov.ua/prescenter/category/86-novini/yak-robotodavtsyam-zabezpechiti-rivni-mozhливosti-dlya-veteraniv-i-veteranok-u-trudovih-vidnosinah). – 2026. – 28.04).*

Підтвердження професійного досвіду без повторного навчання

Ветерани й ветеранки можуть підтвердити професійний досвід без повторного навчання.

Держава продовжує підтримувати можливості працевлаштування для ветеранів, ветеранок війни, людей, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною та членів їхніх сімей, членів сімей загиблих Захисників та Захисниць.

Наразі запроваджено можливість підтвердити результати неформального професійного навчання, що дозволяє отримати документ про кваліфікацію (свідоцтво) без потреби проходити повний курс навчання. Це актуально для людей, які здобули професію на практиці, шляхом самоосвіти або досвіду.

Достатньо звернутися до кваліфікаційного центру, де оцінять наявні знання та практичні навички. У разі успішного проходження такого оцінювання ви отримаєте сертифікат державного зразка.

Важливо, що кваліфікаційні центри не навчають, а лише перевіряють і підтверджують компетенції, набуті під час роботи, служби чи навчання – як в Україні, так і за її межами.

Як це працює

Оберіть професійну кваліфікацію, досвід у якій ви хочете підтвердити. Перелік професійних кваліфікацій можна знайти в Реєстрі кваліфікацій на сайті Національного агентства кваліфікацій.

Виберіть кваліфікаційний центр, який здійснює присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації. Повний перелік центрів: <https://data.nqa.gov.ua/qualification-centers/> та <https://register.nqa.gov.ua/perelik-podanih-deklaracij>

Зверніться до місцевого підрозділу з питань ветеранської політики за місцем реєстрованого, або фактичного проживання (перебування). Заяву разом із необхідним переліком документів можна подати як у паперовій, так й в електронній формі.

У разі відповідності документів визначеним законодавством критеріям підрозділ з питань ветеранської політики укладає тристоронній договір про надання послуг із особою та кваліфікаційним центром.

Кваліфікаційний центр проведе теоретичну та практичну перевірку ваших знань, умінь/навичок.

Після успішного проходження процедури оцінювання ви отримаєте сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації або визнання професійної кваліфікації, здобутій в Україні або іншій країні, що дозволяє офіційно працювати.

За додатковою інформацією чи допомогою ви можете звернутися до підрозділів з питань ветеранської політики у своїй громаді або до фахівців із супроводу ветеранів й ветеранок та демобілізованих осіб (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/veterani-y-veteranki-mozhut-pidtvrditi-profesiyniy-dosvid-bez-povtornogo-navchannya>). – 2026. – 28.04.*)

Ветеранки–переможниці Програми REDpreneur Women: до 7000 євро на власну справу

До 7000 євро на власну справу: 23 ветеранки стали переможницями програми REDpreneur Women.

17 квітня відбувся фінальний етап презентації бізнес-ідей першої когорти програми REDpreneur Women від Українського Червоного Хреста. Ініціатива спрямована на підтримку жінок–ветеранок, які прагнуть започаткувати або масштабувати власний бізнес, а також реалізувати соціально важливі підприємницькі ідеї.

З вітальним словом до учасниць звернулися Міністерка у справах ветеранів України Наталія Калмикова, перша заступниця Виконавчого директора Українського ветеранського фонду Мінветеранів Ніна Роговець, а також заступник Генерального директора Українського Червоного Хреста Ілля Клецьковський.

У межах програми ветеранки пройшли комплексне навчання, під час якого працювали над власними бізнес-ідеями. Вони опанували ключові аспекти підприємництва – від формування концепції до розробки бізнес-плану, отримали менторську підтримку та практичні інструменти для запуску й розвитку власної справи.

Фінальним етапом став пітчінг, під час якого учасниці презентували свої проекти експертному журі. Вони продемонстрували не лише економічний потенціал своїх ідей, а й соціальну цінність, інноваційність та готовність до реалізації в сучасних умовах.

За результатами оцінювання було визначено 23 ветеранки, які отримали гранти до 7000 євро на відкриття або масштабування бізнесу.

Серед проєктів – ініціативи у найрізноманітніших сферах: від виробництва й агросектору до креативних індустрій та сфери послуг. Зокрема, йдеться про мобільне виробництво деревної щепи, майстерню постільної білизни Sleepy Mouse, центр друку «Свій друк», безбар'єрний простір для відпочинку та відновлення KOLO LADNA, виробництво натуральних солодошів, косметологічні послуги, школу англійської мови Global Language Hub, інклюзивне кафе «Зілля», бренд авторського одягу Blast, навчально–оздоровчий центр «Територія_SPA», дизайн–студію Merkuzo creative lab, клінінговий сервіс Living Clean, а також молочну ферму «ГЛЕЯ».

Також серед переможниць – проєкти у сфері гастрономії та локального виробництва, зокрема «Мар'янівські смаколики», сервіси доставки фермерських продуктів і сімейні пасіки.

Крім того, підтримано соціальні ініціативи: центр прикладної безпеки для жінок SafeSkills Women Lab, «Простір толерантності» та Kolo – кав'ярню–простір підтримки для ветеранів, ветеранок і їхніх родин.

Окремий напрям – освітні проєкти, серед яких – створення дитячої літератури.

REDpreneur Women реалізується Українським Червоним Хрестом у партнерстві з Австрійським Червоним Хрестом, Міністерством у справах ветеранів України та Українським ветеранським фондом Мінветеранів за підтримки австрійського фонду NACHBAR IN NOT та Austrian Development Agency. Навчальна та менторська складова програми впроваджується у партнерстві з Ukrainian Future Business Incubator (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/yak-pratsue-derzhavna-programa-pidvischennya-kvalifikatsii-dlya-veteraniv-y-veteranok-ta-ihnih-simey>). – 2026. – 21.04*).

Запуск AI-помічника на порталі Ветеран Pro

Про послуги та пільги – простою мовою: на порталі Ветеран Pro запустили AI-помічника.

Продовжуємо робити цифрові сервіси сучасними та доступними для ветеранів, ветеранок та їхніх сімей. 28 квітня Мінветеранів разом із Мінцифрою запустило на порталі Ветеран Pro новий сервіс – «AI-помічник».

Це зручний чатбот, який допомагає швидко знайти потрібну інформацію про послуги та пільги. Замість ручного пошуку у різних розділах порталу тепер достатньо написати запитання у пошуковому рядку у режимі «AI» – і система одразу видасть відповідь простою мовою із посиланнями на джерела.

AI-помічник працює на основі матеріалів порталу Ветеран Pro та ключових нормативно-правових актів у сфері ветеранської політики. Водночас він має інформаційний характер і не замінює консультацію фахівця із супроводу ветеранів й ветеранок.

Хто може скористатися сервісом?

Усі відвідувачі порталу veteranpro.gov.ua

Як це працює

1. Перейдіть на veteranpro.gov.ua, у пошуковому рядку оберіть режим «AI»

Напишіть своє запитання – наприклад: «Які послуги можуть отримати УБД?» або «Де оформити статус особи з інвалідністю?»

Отримай відповідь з поясненням та посиланнями на джерела / НПА. За бажанням можна авторизуватися через e-mail, щоб зберігати історію запитів.

Завдяки новому сервісу ви не витратите свій час на пошук інформації у різних розділах порталу – AI-помічник знайде для вас усе необхідне, швидко та простою мовою.

Нагадаємо, Ветеран Pro – це зручна цифрова платформа, створена Міністерством у справах ветеранів України для ветеранської спільноти. Тут кожен може швидко знайти потрібну послугу, розібратися в процедурах і зрозуміти, що саме держава пропонує для підтримки (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/pro-poslugi-ta-pilgi-prostou-movou-na-portali-veteran-pro-zapustili-ai-pomichnika>). – 2026. – 28.04*).

Державна програма підвищення кваліфікації для ветеранів й ветеранок та їхніх сімей

Як працює державна програма підвищення кваліфікації для ветеранів й ветеранок та їхніх сімей.

Ви – ветеран чи ветеранка, або маєте статус особи з інвалідністю внаслідок війни чи є членом сім'ї загиблих Захисника чи Захисниці – ви можете безплатно пройти професійне навчання або

підвищити кваліфікацію за державною програмою. Це можливість опанувати нову професію, підтягнути навички або навіть вступити на магістратуру.

Хто може скористатися

- учасники бойових дій, які звільнені зі служби, та члени їхніх сімей
- люди з інвалідністю внаслідок війни
- члени сімей загиблих воїнів
- люди, які мають особливі заслуги перед Україною

Що передбачає програма

Держава компенсує навчання за такими напрямками:

- професійна підготовка або перепідготовка – якщо ви хочете освоїти нову справу;
- підвищення кваліфікації – для тих, хто вже має досвід, але хоче вдосконалити знання;
- отримання нової спеціальності на базі вже здобутої освіти;
- навчання в магістратурі – якщо є ступінь бакалавра й бажання поглибити освіту.

Кошти перераховуються безпосередньо до навчального закладу.

Як скористатися

Оберіть напрям навчання та заклад освіти.

Подайте заяву до структурного підрозділу з питань ветеранської політики за місцем реєстрації або місцем фактичного проживання (для ВПО).

За результатами профорієнтації отримайте направлення на навчання до обраного закладу освіти.

Підпишіть тристоронній договір про надання послуги (структурний підрозділ з питань ветеранської політики / навчальний заклад / ветеран, ветеранка або член сім'ї).

Розпочніть навчання.

Програма підвищення кваліфікації для ветеранів, ветеранок для їхніх рідних – це нагода розпочати новий професійний шлях чи покращити свої навички, отримавши конкурентні знання без додаткового фінансового навантаження.

Детальніше – на платформі Ветеран Pro.

Щоб скористатися послугою чи отримати консультацію – звертатися до підрозділів з питань ветеранської політики у вашому регіоні або до фахівця із супроводу ветеранів й ветеранок (*Міністерство у справах ветеранів України (<https://mva.gov.ua/presenter/category/86-novini/yak-pratsue-derzhavna-programa-pidvischennya-kvalifikatsii-dlya-veteraniv-y-veteranok-ta-ihnih-simey>). – 2026. – 21.04*).

Міжнародний форум щодо інтегрованої реабілітації та психосоціальної допомоги ветеранам у Києві

У Києві відбувся міжнародний форум щодо інтегрованої реабілітації та психосоціальної допомоги ветеранам.

У Києві на базі Центру кардіології та кардіохірургії МОЗ України відбувся українсько-чеський міжнародний форум «Інтегрована реабілітація та психосоціальна допомога ветеранам», присвячений розвитку системи реабілітації, посиленню психосоціальної підтримки та довгострокового супроводу ветеранів в Україні.

Захід відкрили заступник міністра охорони здоров'я, головний державний санітарний лікар України Ігор Кузін та посол Чеської Республіки в Україні Лубош Весели. Конференція об'єднала представників українських органів державної влади, медичних закладів, міжнародних партнерів та громадських організацій для обговорення сучасних підходів до відновлення ветеранів – від гострої медичної допомоги до довгострокової реінтеграції у суспільство.

Важливою подією заходу стала офіційна церемонія передачі обладнання EchoMind від чеської компанії BTL для українських медичних закладів, зокрема Національного реабілітаційного центру «UNBROKEN», Центру психічного здоров'я та реабілітації «Лісова поляна» МОЗ України та Київської міської клінічної лікарні № 4. Це інноваційна неінвазивна система транскраніальної магнітної стимуляції, призначена для покращення психоемоційного стану та зменшення симптомів депресії задля покращення якості життя пацієнтів, що є особливо важливим у контексті реабілітації ветеранів.

«Міністерство формує багатокомпонентну систему реабілітаційної медичної допомоги: від моменту звернення до повного функціонального відновлення та соціальної реінтеграції. Саме тому надзвичайно важливо обмінюватися практичним досвідом із міжнародними партнерами, переймати ефективні підходи та разом формувати рішення, які допоможуть наблизити психічну та реабілітаційну допомогу в Україні до європейських стандартів».

Під час відкриття форуму посол Чеської Республіки в Україні Лубош Весели наголосив на незмінній підтримці України з боку Чехії:

«Чеська Республіка разом із бізнесом послідовно підтримує Україну з перших днів повномасштабного вторгнення, реалізуючи важливі проєкти у різних регіонах. Ми залишаємося надійним партнером і надалі розвиватимемо співпрацю, спрямовану на відновлення країни, зміцнення системи охорони здоров'я та підтримку людей, які цього найбільше потребують».

Ключову увагу під час форуму приділили подальшому розвитку інтегрованої системи реабілітації ветеранів: моделі, що поєднує медичну допомогу, психологічну підтримку, фізичне відновлення та соціальну адаптацію. Додатково обговорили можливості розширення міжнародного співробітництва у цій сфері, зокрема партнерства з Чеською Республікою, яка є одним із важливих партнерів України у сфері охорони здоров'я.

У цьому контексті учасники обговорили впровадження нових підходів до роботи мультидисциплінарних команд, розвиток реабілітаційної інфраструктури, цифрових сервісів і довгострокового супроводу пацієнтів. Зокрема, йшлося про впровадження практичних рішень, які допомагають супроводжувати ветерана на всіх етапах відновлення: від першого звернення по допомогу до реабілітації та повернення до активного життя.

Окрему увагу приділили можливостям обміну практичним досвідом і реалізації спільних ініціатив у медичній сфері.

Загалом, ця робота є частиною ширшої співпраці з Чеською Республікою, яка системно підтримує українську медицину від початку повномасштабної війни, зокрема через передачу медичного обладнання, автомобілів швидкої допомоги, транспорту та засобів зв'язку для медичних підрозділів.

Крім того, Чехія стала першою країною, яка скористалася інструментом Ukraine Facility для підтримки української медицини: наразі вже погоджено шість спільних проєктів загальною вартістю понад 100 млн євро. Йдеться про спеціальний механізм ЄС, який передбачає підтримку України у відновленні, відбудові й модернізації у 2024–2027 роках.

Станом на сьогодні розвиток реабілітаційної допомоги залишається одним із ключових напрямів системної роботи МОЗ. Сьогодні такі послуги в Україні вже надають понад 560 медичних закладів. Мережа здатна забезпечувати більш як 16 тисяч реабілітаційних сесій щодня, а у складі мультидисциплінарних команд працює майже 11 тисяч фахівців.

Також держава продовжує розбудовувати систему ментального здоров'я: центри ментального здоров'я відкриваються у кластерних лікарнях, а послуги психологічної підтримки стають доступнішими на рівні первинної медичної допомоги.

Окремим напрямом підтримки залишається підтримка ветеранів через Програму медичних гарантій. У 2025 році на реабілітацію було передбачено близько 6 млрд грн. Крім того, понад 108 тисяч ветеранів отримали стоматологічну допомогу, а понад 20 тисяч скористалися

розширеними послугами первинної медичної допомоги з урахуванням потреб, пов'язаних із бойовим досвідом. Системна робота в цьому напрямі триває і надалі.

Довідково.

Розвиток системи реабілітаційної допомоги» – це флагманський проєкт Міністерства охорони здоров'я України, що реалізується в рамках Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні.

Зазначимо, ключове повідомлення у реалізації флагманського проєкту МОЗ України: «Безбар'єрність – це коли можеш пройти шлях реабілітації без перешкод», що відповідає головним засадам всеукраїнської кампанії соціальних змін «Безбар'єрність – це коли можеш», спрямованої на поширення засад безбар'єрності та залучення людей до творення країни без бар'єрів.

Форум організовано за підтримки Посольства Чеської Республіки в Україні, Міністерства охорони здоров'я України, Центру кардіології та кардіохірургії МОЗ України та Чеського інституту медичних технологій.

Нагадаємо, незалежно від статусу військові та цивільні можуть отримати кваліфіковану реабілітаційну допомогу мультидисциплінарної команди фахівців безпосередньо в лікарні, одразу після стабілізації стану. При цьому всі послуги надаються безоплатно в рамках Програми медичних гарантій. Більше інформації за посиланням (*Міністерство охорони здоров'я України* (<https://moz.gov.ua/uk/u-kiyevi-vidbuvsya-mizhnarodnij-forum-shodo-integrovanoi-reabilitaciyi-ta-psihosocialnoi-dopomogi-veteranam>)). – 2026. – 30.04).

Старт проєкту Lab2Market Veterano: нові можливості для ветеранів на Волині

Нові можливості для ветеранів у Волинській області: в регіоні стартує проєкт Lab2Market Veterano.

Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ/ІР офіс) спільно з Луцьким національним технічним університетом (ЛНТУ), Центром ветеранського розвитку LNTU VETERAN HUB, Школою бізнесу та права (ШБП) за підтримки Волинської облдержадміністрації, Волинської обласної ради та Луцької міськради впроваджують проєкт для ветеранів та їхніх родин.

Головна мета проєкту Lab2Market Veterano, що реалізується в межах діяльності National IP&Innovations Hub, полягає у сприянні ветеранам щодо створення або розвитку власного бізнесу. Для цього надаються практичні знання та інструменти щодо отримання фінансування через гранти Українського ветеранського фонду (УВФ) та урядову програму eРобота, а також допомога в реалізації підприємницьких ідей через навчання і практичну підтримку.

Ветерани отримують шанс перетворити військовий досвід на підприємницький успіх і зробити свій внесок у економіку країни, одночасно інтегруючись у цивільне життя.

Програма складається з трьох етапів, послідовне проходження яких забезпечує всебічний розвиток більшості навичок та високу ефективність програми в цілому, зокрема:

1. На першому етапі учасники дізнаються все про *основи інноваційного підприємництва*, включаючи бізнес-планування, маркетингові стратегії та пітчінг.

2. Другий етап дозволить вже сформованим командам отримати *знання для комерціалізації* наукових досліджень та їх *виведення на ринок*, включаючи технологічний та економічний аудит розробок, маркетингові дослідження та стратегії комерціалізації.

3. Третій етап спрямований на *підтримку вже зареєстрованих інноваційних підприємств* через акселераційну програму, допомагаючи їм зростати та досягати успіху на ринку.

Вже 7 травня 2026 року стартує перший етап проєкту для ветеранів Волинської області. Про місце відкриття програми буде повідомлено зареєстрованим учасникам.

До проєкту можуть долучитися:

учасники бойових дій (з 2014 року),

- ветерани,
- чинні військовослужбовці,
- члени їхніх родин, які хочуть спробувати себе в інноваційному бізнесі.

Реєстрація на програму – за посиланням.

За бажанням у подальшому кожен із представників зазначених вище категорій зможе доєднатись до наступних етапів програми, тому слідкуйте за нашими анонсами.

Контактна особа проєкту: Ольга Хмара, +380 (50) 028–89–73.

Долучайтеся до проєкту – та розпочніть свою підприємницьку подорож (**УКРНОІВІ** (<https://nipo.gov.ua/lab2market-veterano-volyn/>)). – 2026. – 16.04).

Меморандум Служби зайнятості та Trinity HUB з метою професійної реінтеграції ветеранів із порушенням зору

Служба зайнятості та Trinity HUB підписали Меморандум, щоб об'єднати зусилля з метою професійної реінтеграції ветеранів із порушенням зору.

Державна служба зайнятості спільно з безбар'єрним соціально-освітнім простором Trinity HUB запускає стратегічне партнерство, спрямоване на професійну адаптацію та працевлаштування ветеранів війни, які втратили зір унаслідок бойових дій.

Trinity HUB – унікальний для України центр, що забезпечує комплексну адаптацію людей із порушеннями або повною втратою зору.

Програма охоплює всі ключові аспекти життя: від орієнтування у просторі до підготовки до професійної діяльності. За два роки роботи *адаптацію тут пройшли близько 500 осіб, з яких 320 – ветерани.*

У межах співпраці Trinity HUB відповідатиме за повний цикл адаптації, тоді як Державна служба зайнятості забезпечить економічну складову – сприяння зайнятості, кар'єрний супровід та підбір можливостей для працевлаштування.

Адаптаційний курс триває 21 день і включає:

- психологічну підтримку;
- навчання орієнтуванню в просторі та мобільності;
- опанування шрифту Брайля, освітніх і цифрових технологій;
- соціально-побутову адаптацію.

Програма є безоплатною для ветеранів і передбачає проживання у Trinity House. Також учасники залучаються до спортивних активностей і танців, що сприяє фізичному та психологічному відновленню.

«Мета нашої роботи – професійна суб'єктність ветерана. Ми забезпечуємо індивідуальний супровід, адже стандартного рішення не існує – потреби людей із частковою та повною втратою зору різні. Можливості знайти роботу теж різні. Тому маємо докладати максимум зусиль для адаптації людей із порушеннями зору до ринку праці», – зазначила директор Державної служби зайнятості Юлія Жовтяк.

Окремий напрям роботи – підтримка роботодавців. Служба допомагає адаптувати робочі місця відповідно до потреб працівників з інвалідністю. Наразі в межах компенсаційної програми вже облаштовано 665 робочих місць для ветеранів з інвалідністю різних нозологічних груп – від

встановлення спеціалізованого програмного забезпечення до перепланування робочого простору. Спільна мета партнерів – зробити так, щоб поранення чи інвалідність не ставали перешкодою для професійної реалізації та повноцінної участі в економічному житті країни (*Державний центр зайнятості* (<https://dcz.gov.ua/news/singlenews/1567>). – 2026. – 22.04).

Модель правничої допомоги ветеранам від Національної асоціації адвокатів України

Модель правничої допомоги ветеранам обговорили у НААУ.

У Національній асоціації адвокатів України відбулася робоча зустріч, під час якої представники адвокатури, Міністерства у справах ветеранів України та іноземний експерт обговорили підходи до надання правничої допомоги ветеранам, роль адвокатури в цій системі та досвід інших країн.

Голова Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України Лідія Ізовітова провела робочу зустріч із заступником Міністра у справах ветеранів України Фархадом Фархадовим. Зустріч відбулася у межах меморандуму про співпрацю між НААУ та Міністерством у справах ветеранів України.

Сторони обговорили *подальші спільні кроки у формуванні системи надання ветеранам якісної професійної правничої допомоги*. Було наголошено, що це питання є актуальним як для адвокатури, так і для Міністерства, оскільки йдеться про забезпечення конституційного права ветеранів на професійну правничу допомогу, яку має надавати адвокат.

Заступник Міністра у справах ветеранів України Фархад Фархадов звернув увагу на те, що у сфері ветеранської політики вже напрацьовано значний масив нормативно-правових актів, який за своєю специфікою фактично утворює окремий напрям правового регулювання. Це, у свою чергу, зумовлює *потребу у спеціалізованих знаннях і належній фаховій підготовці адвокатів, які надаватимуть правничу допомогу ветеранам*.

«Для нас принципово, щоб система правничої допомоги ветеранам була не формальною, а реально працюючою. Це означає – фаховість адвокатів, їх спеціалізацію та ефективну взаємодію з усіма інституціями, які працюють у сфері ветеранської політики», – зазначив Фархад Фархадов.

У цьому контексті у межах меморандуму про співпрацю *сторони також обговорили можливість проведення спеціалізованих навчань для адвокатів за участю представників Міністерства у справах ветеранів України*.

Окрему увагу під час зустрічі було приділено питанням організації комунікації у сфері надання правничої допомоги ветеранам. Представники Національної асоціації адвокатів України поінформували про розвиток цифрової платформи «Адвокат+» та звернули увагу на її потенціал як інструменту координації надання правничої допомоги. Зокрема, йшлося про підхід, за якого до роботи з ветеранами залучаються адвокати, які мають відповідну спеціалізацію та пройшли профільне навчання, що сприятиме забезпеченню належної якості правничої допомоги.

У робочій зустрічі також узяв участь ветеран, відставний офіцер Збройних сил Великої Британії, Уповноважений Уряду Великої Британії з питань ветеранської політики у Північній Ірландії Кінгслі Дональдсон. Він наголосив на важливості належного захисту прав ветеранів і необхідності залучення ветеранської спільноти до формування ефективних механізмів правничої допомоги. За його словами, такі механізми мають формуватися з урахуванням довіри, побратимства та активної участі самих ветеранів.

Фархад Фархадов також акцентував на специфіці українського ветеранського досвіду. Він зазначив, що, попри відносно нещодавнє створення Міністерства у справах ветеранів України

у 2018 році, досвід, набутий після 2022 року, є унікальним, адже йдеться про ветеранів, які захищали і захищають власну державу.

Окремо було відзначено, що в Україні вже функціонує регіональна мережа фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб, для яких розроблено професійний стандарт. Наразі таких фахівців налічується близько 2,5 тис., майже половина з них – ветерани. З метою управління запитами ветеранів/ветеранок, підвищення якості та швидкості надання послуг, забезпечення прозорості процесів Мінветеранів для фахівців із супроводу спеціально розроблений цифровий інструмент (CRM-систему) (*Національна Асоціація Адвокатів України (<https://unba.org.ua/news/11615-model-pravnichoi-dopomogi-veteranam-obgovorili-u-naau.html>). – 2026. – 20.04*).

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Безоплатні послуги з реабілітації для ветеранів з ампутаціями на Одещині

В Одесі надають безоплатні послуги з реабілітації.

Реабілітація – ключовий етап відновлення після ампутацій. Втрата кінцівки – це не лише фізична травма, а й глибоке психологічне випробування. Повноцінне повернення до активного життя залежить від комплексного підходу до відновлення з урахуванням як фізичних, так і психологічних потреб.

Ветерани та ветеранки, які перенесли ампутацію, можуть безоплатно пройти реабілітацію в межах Програми медичних гарантій із застосуванням методів з доведеною ефективністю, що спрямовані на відновлення мобільності та покращення якості життя пацієнта.

У стаціонарних умовах – за пакетом «Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах».

Послугу можна отримати за направленням лікуючого лікаря, зокрема лікаря фізичної та реабілітаційної медицини, або після переведення з іншого закладу/відділення лікарні.

У стаціонарних умовах допомога обов'язково надається у високому обсязі, що передбачає 3 години і більше роботи фахівців на добу (або від 15 годин на тиждень).

Під час післягострого та довготривалого періодів реабілітації у стаціонарі її обсяг має бути високим, щоб забезпечити мінімально необхідну кількість щоденних занять і досягти завдань, визначених в індивідуальному реабілітаційному плані.

Під час проходження реабілітації найвищої та високої складності пацієнт може пройти до 8 реабілітаційних циклів на рік, кожен щонайменше 14 днів згідно з цілями, зазначеними в індивідуальному реабілітаційному плані.

Загальна кількість реабілітаційних циклів при ампутації становить не більше ніж 8 циклів протягом року. У випадку множинних ампутацій кінцівок – не більше ніж 26 циклів протягом року.

В амбулаторних умовах – за пакетом «Реабілітаційна допомога дорослим і дітям в амбулаторних умовах».

Надається за направленням сімейного або лікуючого лікаря, зокрема лікаря фізичної та реабілітаційної медицини.

У межах амбулаторної реабілітації надається середній обсяг допомоги від 1 до 2 годин на добу та низький обсяг – до 1 години на добу.

Під час отримання послуг помірної або низької складності передбачено до 2 реабілітаційних циклів на рік, кожен тривалістю щонайменше 14 днів.

За Програмою медичних гарантій безоплатно надаються:

- проведення первинного, етапних, заключного реабілітаційного обстеження лікарем фізичної та реабілітаційної медицини, іншими спеціалістами (у разі потреби) та фахівцями з реабілітації
- членами мультидисциплінарної реабілітаційної команди;
 - встановлення реабілітаційного діагнозу, складання індивідуального реабілітаційного плану та програм терапій фахівцями з реабілітації – членами мультидисциплінарної реабілітаційної команди;
 - інструментальні та лабораторні обстеження (для стаціонару);
 - фізіотерапевтичні, ерготерапевтичні, логопедичні заняття (за потреби);
 - надання психологічної допомоги;
 - цілодобовий медсестринський догляд (у стаціонарі);
 - знеболення на всіх етапах, цілодобовий доступ до знеболювальних;
 - лікарські засоби з Нацпереліку, медвироби та витратні матеріали, необхідні за стандартами (для стаціонару);
 - навчання пацієнта та родини догляду, профілактиці ускладнень і дотриманню рекомендацій;
 - харчування у стаціонарі.

У медичному або реабілітаційному закладі ветеран/ветеранка може отримати інформацію про алгоритм забезпечення протезом.

Мультидисциплінарна реабілітаційна команда надає роз'яснення щодо реабілітації, функціональних обмежень і подальших дій, а заклад координує взаємодію з іншими установами для своєчасної підтримки.

В Одесі безоплатні послуги з реабілітації за угодою з НСЗУ надають:

Стаціонарно

- КНП Міська клінічна лікарня № 1 ОМР;
- Міська лікарня № 8;
- КНП «МКЛ № 10» ОМР;
- Міська клінічна лікарня № 11.

Амбулаторно – зазначені вище лікарні, а також:

- ЦПМСД 4;
- КНП «Консультативно–діагностичний центр № 29» ОМР.

Вартість медичних виробів для протезування та постійних допоміжних засобів реабілітації не включається до тарифів Програми медичних гарантій, оскільки їх закупівля фінансується за рахунок коштів інших цільових програм державного та місцевих бюджетів, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Водночас медична складова – організація забезпечення, підбір, налаштування, виготовлення, надання ДЗР у тимчасове користування на період проходження реабілітації, а також підготовка пацієнта до протезування, підбір первинного (тренувального) протеза та навчання користуванню ним є невіддільною частиною реабілітаційного процесу і повністю покривається тарифами НСЗУ.

Докладна інформація про державну програму безоплатного протезування для Захисників і Захисниць та покроковий алгоритм від Мінветеранів за посиланням (*Одеська міська рада (<https://omr.gov.ua/ua/news/246165>). – 2026. – 17.04*).

Фізично–психологічне відновлення ветеранів за програмою «Компас героя» у Карпатах

У Дніпрі ветерани вирушать у Карпати для фізичного та психологічного відновлення за програмою «Компас героя».

Фізичне відновлення, психологічна підтримка та спілкування з побратимами – у Дніпрі діє міська програма для ветеранів «Компас героя». У її межах колишні військові вирушать у Карпати, де тиждень працюватимуть над поверненням до цивільного життя та відновленням власного ресурсу.

«Про програму реабілітації дізнався безпосередньо у ветеранському просторі – мені зателефонували й запропонували долучитися. Я вирішив, що такою нагодою треба скористатися. Розумію, що це насамперед інвестиція в моє ментальне та фізичне здоров'я, тому дав згоду. Від поїздки очікую передусім спілкування з побратимами. Хочеться щиро поговорити про те, що не з кожним обговориш – про страхи, слабкості тощо. Ну і, звісно, прагну просто відпочити, отримати нові враження та побути в колі однодумців», – розповів Володимир, який невдовзі вирушить на відновлення за цією програмою.

Програма передбачає активності на природі, командну роботу та психологічний супровід, а після завершення учасники ще протягом десяти тижнів отримують підтримку фахівців.

«Програма спрямована саме на адаптацію, соціалізацію та реінтеграцію бійців до цивільного життя. Ми пропонуємо ветеранам різні активності – рафтинг, командобудування, походи в гори та обов'язкову арттерапію. Останнє – це надзвичайно дієвий інструмент для заземлення та рефлексії після насиченого дня. Ми працюємо вже третій рік, і для мене особисто, коли я демобілізувався у 2024 –му й пройшов цю програму як учасник, це стало справжнім ковтком свіжого повітря. Важливо, що участь у всіх активностях добровільна і залежить від фізичних можливостей кожного. Локації підбираємо з урахуванням інклюзії – це Драгобрат, Дземброня, Трускавець та інші напрямки», – каже голова ГО «Обрій стійкості» Сергій Яцюк.

Цьогоріч програму вдалось масштабувати завдяки підтримці міста та міжнародних партнерів. Очікується, що участь у ній візьмуть близько пів сотні ветеранів, це вдвічі більше ніж у 2025–му.

«Компас героя» створений і проводиться ветеранами для ветеранів спільно з психологами. Активна подорож на захід України поєднує фізичні навантаження з психологічною та ментальною реабілітацією. Усе це в команді однодумців, які спілкуються спільною «фронтовою» мовою, а досвідчені психологи допомагають пропрацювати внутрішні стани. Групи невеликі – по 12–15 осіб, що дозволяє працювати максимально ефективно. Поїздка триває 7 днів і передбачає комфортні умови проживання та харчування. Торік програма отримала багато позитивних відгуків, тому зараз ми її продовжуємо та масштабуємо. Наше завдання – щоб таких ініціатив ставало більше», – зазначив начальник управління ветеранської політики Дніпровської міської ради Антон Малий (*Дніпровська міська рада* (<https://dniprorada.gov.ua/uk/articles/item/81595/u-dnipri-veterani-virushat-u-karpati-dlya-fizichnogo-ta-psihologichnogo-vidnovlennya-za-programoyu-kompas-geroya>). – 2026. – 22.04).

Тематичний захід для ветеранів: спілкування без конфліктів і з повагою

У Дніпрі ветерани обговорили мовне питання: як спілкуватися без конфліктів і з повагою.

У Дніпрі відбувся тематичний захід для ветеранів, присвячений мовному питанню: якою мовою спілкуватися в колективі та як зберігати взаємну повагу незалежно від мовних звичок. До обговорення долучилися представники міської влади, мовні експерти та самі ветерани.

Зокрема, учасники говорили про сучасний статус української мови, особливості комунікації у ветеранських спільнотах та підходи, які допомагають уникати непорозумінь.

«Це питання порушили самі ветерани. Для когось важливо зберегти звичну мову спілкування, особливо для старшого покоління. Водночас усі погоджуються: мова – це частина нашої ідентичності. Тому ми зібралися, щоб спокійно обговорити різні позиції, почути одне одного і визначити, як рухатися далі», – сказав начальник управління ветеранської політики Дніпровської міської ради Антон Малий.

До заходу долучилася представниця Уповноваженого із захисту державної мови Христина Головачова. Вона наголосила на ролі мови в умовах війни та історичних процесах, які вплинули на мовну ситуацію в Україні.

«Ми живемо в регіоні, де тривалий час домінувала російська мова. Але важливо розуміти причини цього і говорити про них відкрито. Сьогодні мова – це не лише про спілкування, а й про ідентичність і стійкість суспільства. Саме тому важливо підтримувати перехід на українську, водночас зберігаючи повагу одне до одного», – зазначила вона.

Під час зустрічі учасники також переглянули тематичні відеоматеріали та обговорили, як інформаційний простір впливає на мовні звички та сприйняття.

Окрему увагу приділили практичним аспектам – як будувати комфортну комунікацію в колективі та реагувати на різні мовні вподобання без конфліктів.

«Конфлікти можуть бути, але головне – як ми на це реагуємо. Важливо пояснювати, підтримувати і, насамперед, виховувати наступні покоління. Діти вже ростуть в інших умовах і більше спілкуються українською – це природний процес», – поділився ветеран Сергій Панасюк.

Захід пройшов у форматі відкритого діалогу. Учасники наголосили: мовне питання не має роз'єднувати, навпаки – воно може стати основою для формування спільних цінностей і порозуміння в суспільстві (Дніпровська міська рада (<https://dniprorada.gov.ua/uk/articles/item/81430/u-dnipro-veterani-obgovorili-movne-pitannya-yak-silkuvatisya-bez-konfliktiv-i-zrovagoyu>)). – 2026. – 16.04).

Фінансова система підтримки для ветеранів і воїнів на Вінничині

У Вінницькій громаді діє система підтримки для ветеранів і воїнів: які є пільги, компенсації та можливості.

Місто продовжує розвивати комплексну систему підтримки військовослужбовців, ветеранів та їхніх родин. Йдеться про фінансову допомогу, соціальні послуги, реабілітацію, програми підтримки бізнесу та повернення до цивільного життя.

Матеріальна допомога

10 000 грн для поранених воїнів на стаціонарному лікуванні

Ветеранам, які відновлюються після бойових травм, у Вінницькій громаді передбачена грошова підтримка. Вона становить 10 тисяч гривень і доступна для тих, хто перебуває на стаціонарному лікуванні понад 30 діб. Подати заяву на отримання допомоги може сам військовослужбовець або члени його родини – зробити це потрібно не пізніше ніж через 90 днів після завершення лікування.

Грошові ваучери на започаткування або розвиток власного бізнесу

Підтримка доступна для ветеранів та їхніх родин, які планують розпочати власну справу або чий бізнес зареєстрований не більше року. Розмір гранту – до 250 тис. грн.

Грошовий сертифікат для придбання легкового автомобіля

Матеріальна підтримка у розмірі понад 495 тисяч гривень на придбання легкового автомобіля передбачена для ветеранів з інвалідністю. Відповідний сертифікат заявникам у порядку черги міська рада видає двічі на рік: на День Незалежності України та День захисників і захисниць України.

Компенсація за переобладнання автомобіля під ручне керування

Ветерани з ампутованими чи пошкодженими кінцівками можуть скористатися компенсацією витрат за переобладнання авто на ручне керування. Сума підтримки від міста – до 35 тисяч гривень, від держави – до 70 тисяч гривень.

Відшкодування 50 % за акумуляторів та інвертори

Ветеранам I-II груп інвалідності передбачена компенсація половини вартості за придбання та встановлення безперебійних джерел живлення – акумуляторів та інверторів. Відшкодування становить 50 % від загальної суми, але не більше 40 тисяч гривень.

Компенсація за оренду житла та черга на власне помешкання

Для оборонців існує державна компенсація витрат на оренду житла. Для оформлення необхідно звернутися до управлінь соціального захисту населення за адресами: просп. Космонавтів, 30 або вул. Замостянська, 7.

Також у громаді діє відповідна черга, що є частиною процедури отримання від держави компенсації на отримання житла для ветеранів. З цього питання консультують у відділі обліку та розподілу житла департаменту житлового господарства міської ради. Для цього потрібно звернутися до Прозорого офісу за адресою: вул. Соборна, 59.

Медичні послуги та реабілітація

Реабілітація та протезування

Відновленням після травм ветеранам надають у лікарнях Вінниці. Також медики допомагають при неврологічних, ортопедичних та інших порушеннях.

Своєю чергою, існує безоплатна державна програма забезпечення оборонців протезами та іншими засобами реабілітації. Дізнатися більше про цю програму можна тут.

Фізичне та психологічне оздоровлення ветеранів разом із сім'єю

У громаді діє програма соціальної адаптації. Безкоштовно відпочити, психологічно відновитись та пройти санаторні процедури ветерани спільно з родинами можуть в одному з реабілітаційних закладів області. Ця програма покликана сприяти загальному відновленню фізичного та емоційного стану, зміцненню родинних зв'язків і м'якому поверненню до цивільного життя.

Безкоштовне зубопротезування

Пройти стоматологічне лікування, встановити зубні протези ветерани можуть у муніципальному стоматцентрі.

Адреса закладу: вул. Келецька, 68. Номер телефону: (0432) 56-12-21, 096-530-59-17.

Обстеження у Муніципальному діагностичному центрі

Безкоштовну діагностику фізичного стану воїни з інвалідністю I-II груп та звільнені з полону проходять у Муніципальному діагностичному центрі за адресою: вул. Київська, 68.

Ветерани III групи інвалідності та учасники бойових дій мають в цьому закладі знижку в розмірі 70 % від вартості обстеження.

Спорт та фізична культура

50 годин на рік безкоштовних реабілітаційних занять у басейні

В одному з комунальних басейнів міста оборонцям проводять реабілітаційні процедури. Ветерани можуть відвідати такі заняття протягом 50 годин на рік.

Безкоштовне відвідування спортзалів

Різні спортивні напрями для ветеранів доступні у муніципальних МДЮСШ і тренажерних залах.

Перелік можливих секцій:

- бокс, боротьба греко-римська у МК ДЮСШ «Вінниця», (провулок Соняшниковий, 3, вул. Келецька, 94А, ЦМС вул. Замостянська, 16, вул. Антонова, 46, номер телефону – 55-68-67);
- боротьба греко-римська (вул. Академіка Янгеля, 33, номер телефону – 55-68-67);
- шахи, шашки у МДЮСШ № 6 (вул. Театральна, 24, номер телефону – 67-54-87);
- тренажерна зала МДЮСШ № 5 (вул. Хлібна, 1, номер телефону – 67-26-44);
- тренажерна зала (вул. Стеценка, 50, номер телефону – 67-26-44);
- дзюдо (площа Калічанська, 2, номер телефону – 67-26-44);
- тренажерний зал та настільний теніс МДЮСШ № 2 (вул. Узвіз Бузький, 33, номер телефону – 67-36-86).

Безкоштовні тренування для ветеранів у спортзалах:

- «GRACHOVSPORT» (пров. 4-й Леоніда Каденюка, 2а),
- «FITNESS HOUSE» (вул. Келецька, 121 та вул. Ющенко, 6 0985780202),
- «ECOTOWN» (вул. Академіка Кармелюка, 2),
- «CrossFit Vinnytsia» (вул. 600-річчя, 19в),
- «Planet Fitness» (вул. 600-річчя, 19),
- «Top Gym» (вул. М. Ващука, 20 та вул. Д. Майбороди, 2а),
- «FITNESS HOUSE» (вул. Академіка Кармелюка, 2),
- «NEXT FITNESS HALL» (площа Калічанська, 2), «GYM TEAM» (вул. Блока, 28).

Соціальна та психологічна підтримка

Консультаційний супровід помічниками ветеранів

Воїнам у вирішенні організаційних питань та консультуванні допомагають фахівці із супроводу – помічники ветеранів. Вони надають роз'яснення щодо оформлення документів, отримання пільг, підтвердження статусів та інших супутніх питань.

Прийом ведуть у ветеранському просторі «Побратим» (вул. С. Бандери, 6), а також у Прозорих офісах за адресами: вул. Замостянська, 7, просп. Космонавтів, 30, вул. Брацлавська, 85. Також фахівці із супроводу працюють на базі лікарень.

Психологічні консультації

Практичні психологи Вінницького міського центру соціальних служб проводять індивідуальні, групові, очні та телефонні консультації для оборонців та їхніх родин. Звернутися можна за адресами: вул. Соборна, 50 або просп. Космонавтів, 30. Номер телефону: 067 431 1690.

Психологи приймають також у ветеранських просторах: муніципальному «Побратим», Veteran Hub (вул. Славетна, 29), осередку підтримки «Полум'я надії» (вул. Винниченка, 4-А).

Психологічну підтримку надають і партнери, зокрема психологи і психотерапевти міжнародної медичної організації «Лікарі без кордонів». Осередок у Вінниці працює за адресою: вул. Малиновського, 26.

Первинна правова допомога

Юридичну консультацію ветеранам надають через контакт-центр системи за номером 0800-21-31-03. Первинну допомогу можна отримати у:

Прозорому офісі на вул. Соборній, 59 (робоче місце № 35)

Вінницькому бюро правової допомоги № 1: вул. Василя Порики, 29,
міському ветеранському просторі «Побратим»: вул. Степана Бандери, 6.

Пільги на транспорт та житлово-комунальні послуги

Знижку 100 % на комунальні послуги від держави надають ветеранам з інвалідністю. Учасники бойових дій мають можливість оформити таку знижку у розмірі 75 %.

Пільговий проїзд у трамваях, тролейбусах, автобусах

Безкоштовний проїзд у муніципальному транспорті передбачений для ветеранів, які мають персоналізовану картку вінничанина. Вона дає право на 60 безоплатних поїздок. Оформити картку можна за адресою: вул. Соборна, 36.

Освіта та професійне навчання

З питаннями отримання роботи, професійної перекваліфікації, здобуття фаху, грантовими програма захисникам і захисницям допоможуть в обласному центрі зайнятості або його вінницькій філії (вул. Стрілецька, 3А).

Онлайн-сервіс My Help

Пільги від державних, міських установ, знижки від бізнесів зібрані на єдиній платформі My Help. Сервіс розробила команда Міжрегіонального координаційного гуманітарного штабу для підтримки та зручності ветеранів і їхніх родин.

Контакти

Пряма лінія «Телефон ветерана»: 068 752 43 32

Муніципальний ветеранський простір «Побратим»: вул. С. Бандери, 6, тел. 067-144-98-98.

Управління соціального захисту населення:

Лівобережне, вул. Замостянська, 7, тел. 068-983-83-40, 093-190-83-93, (0432)50-86-70, (0432)50-86-77.

Правобережне, просп. Космонавтів, 30, тел. 097-101-58-40, 063-856-62-72, (0432)50-83-88, (0432)50-91-33.

Інформаційний атлас ветерана, розроблений департаментом соціальної політики Вінницької міської ради – тут (*Вінницька міська рада (<https://www.vmr.gov.ua/u-vinnyskii-hromadi-diiie-systema-pidtrymky-dlia-veteraniv-i-voiniv-iaki-ie-pilhy-kompensatsii-ta-mozhlyvosti>)*). – 2026. – 29.04).

Veteran Fest on the water у Києві

У Гідропарку відбувся Veteran Fest on the water задля підтримки та активної адаптації військових до цивільного життя.

У столичному Гідропарку відбувся спортивно-реабілітаційний фестиваль *Veteran Fest on the water*, який об'єднав ветеранів, їх родини, громадські організації та представників міської влади навколо ідеї підтримки, відновлення й активної адаптації захисників до цивільного життя.

У заході взяли участь близько 300 ветеранів і членів їх родин, до події також долучився депутат Київської міської ради, офіцер Збройних сил України Андрій Странніков.

Як зазначив Андрій Странніков, програма фестивалю поєднала спортивні активності, командні змагання, відпочинок на воді та сімейне дозвілля. Учасники грали у петанк, корнхол і дартс, стріляли з лука, змагалися на драгонботах, займалися спортивною риболовлею, а також брали участь у майстер-класах, підготовлених для дітей і дорослих.

«Захід організували ветеранські організації, які системно займаються адаптацією ветеранів до цивільного життя. Людина, яка пройшла війну, насамперед має отримати можливість подбати про себе, своє фізичне й психологічне відновлення, повернення до активного життя та спілкування з людьми, які розуміють її досвід. Такі події важливі, бо вони показують, що ветеранська політика має бути не формальною, а живою, людською і доступною для кожного захисника та його родини. Дякую Департаменту молоді та спорту КМДА та громадській спілці «Ліга єдності ветеранів» за організацію події, а також усім партнерам і волонтерам, які долучилися до проведення фестивалю», – наголосив Андрій Странніков.

Депутат зауважив, що під час фестивалю також було зібрано донати на проєкт «Обличчя героїв», спрямований на підтримку, відновлення та реабілітацію поранених військових, які отримали мінно-вибухові травми обличчя.

«Місто має підтримувати такі ініціативи, бо за ними стоїть не просто дозвілля, а реальна реабілітація, повернення до соціальної активності та формування нової культури поваги до

ветеранів. Наше завдання – зробити так, щоб захисники й захисниці відчували підтримку не лише на словах, а через конкретні можливості для відновлення, розвитку та гідного життя після фронту», – додав Андрій Странніков (*Київська міська рада (<https://kmr.gov.ua/uk/content/u-gidroparku-vidbuvsya-veteran-fest-water-zadlya-pidtrymky-ta-aktyvnoyi-adaptaciyi-viyskovykh>). – 2026. – 27.04*).

«Ігри ветеранів»: Чемпіонат України з волейболу сидячи для ветеранів на Черкащині

«Ігри ветеранів»: на Черкащині пройшов перший раунд Чемпіонату України з волейболу сидячи.

Сила, витримка і справжній командний дух. Минулими вихідними Черкащина приймала перший з'їзний тур Чемпіонату України з волейболу сидячи серед учасників бойових дій та осіб із інвалідністю внаслідок війни. «Ігри ветеранів» пройшли за ініціативи Міністерства у справах ветеранів України і підтримки Черкаської ОВА.

– Для нас за честь приймати такі змагання, – наголосив начальник ОВА Ігор Табурець – Бо ці активності – черговий приклад того, як спорт підтримує наших ветеранів і ветеранок, стає їхньою опорою, а часто навіть новим життєвим покликанням.

У чемпіонаті беруть участь 13 команд з усієї України. Черкаську область представили відразу дві команди: з Черкас та Умані.

– За два дні – чотири матчі, чотири непрості протистояння і жодного кроку назад, – розповів директор МСК «Дніпро» Юрій Гончаров. – Наші гравці гідно зійшлися в напруженій боротьбі з командами «Незламні Суми», «Нескорені», «Умань» та «Дніпро Честь», демонструючи характер, витривалість і жагу до перемоги. Результат говорить сам за себе: просто зараз МСК «Дніпро» – на вершині турнірної таблиці. І це – більше, ніж спорт. Це – про силу людей, які вже довели, що незламність не має меж.

На Черкащині активно працюють над розбудовою спортивної інфраструктури для ветеранського спорту. Зокрема, вже є 19 таких локацій.

Не так давно в обласному ВЕТЕРАНпро запустили спортивний осередок, Заняття тут безкоштовні. У колі побратимів і посестер.

– Важливо, щоб наші ветерани і ветеранки бачили можливості для своєї реалізації, – підкреслив очільник Черкащини Ігор Табурець. – І через спорт зокрема. Бо це – про характер. Силу духу. Реалізацію амбіцій. Єднання. Емоційну підтримку. У цьому й полягає наша «Політика Героїв»: зробити всі сервіси доступними та повсюдними. Це завдання як на рівні області, так і кожної громади.

Цьогоріч в області масштабують ветеранські змагання «Бійці Духу». Організатори запланували низку спортивних активностей для ветеранів, ветеранок та їхніх рідних. Перші старту вже відбулися. Зокрема, з настільного тенісу та веслування на тренажері. Графік насичений, різноманітність максимальна. Слідкуйте за анонсами від МСК «Дніпро» – амбасадора адаптивного спорту в області.

Нагадаємо, нещодавно на Черкащині пройшли всеукраїнські ветеранські змагання з футзалу (*Черкаська обласна державна адміністрація (<https://ck-oda.gov.ua/novyny-cherkaskoyi-oblasti/igry-veteraniv-na-cherkashyni-projshov-pershyj-raund-chempionatu-ukrayiny-z-volejbolu-sydyachy/>). – 2026. – 20.04*).

Підтримка команди ветеранів CS «Gladiator» Закарпатською обласною радою та литовськими партнерами

Закарпатська обласна рада та литовські партнери підтримали розвиток команди ветеранів CS «Gladiator».

Голова Закарпатської обласної ради Роман Сарай, перший заступник Андрій Шекета, голова постійної комісії Закарпатської обласної ради з питань бюджету Наталія Штефуца, керуючий справами виконавчого апарату Володимир Гнатківський та заступник керуючого справами Тарас Гайдук разом із нашими багаторічними партнерами з Каунаського району (Литва) сьогодні відвідали спорткомплекс «Юність», де провели теплу зустріч із ветеранами-спортсменами команди CS «Gladiator».

Серед учасників зустрічі – дружина полеглого Героя України Анатолія Тегзи, одного з ініціаторів створення залу «Карпатської січі», Дар'єю Тегзою та Оленою Терещенко, яка більше року провела у російському полоні.

CS «Gladiator» – перша на Закарпатті команда ветеранів війни та людей з інвалідністю з адаптивних видів спорту, яку створили учасники бойових дій і, яка надихає своєю силою волі та волею до перемоги. Нині вона налічує вже майже 50 ветеранів. Є також створені осередки в кількох районах.

У листопаді 2024 року ветерани відкрили зал для тренувань. Власними силами зробили там ремонт, коштом побратимів облаштували його спортивним інвентарем. Тут встановлені сучасні тренажери, є зони для кардіо, функціонального тренінгу, кросфіту та занять важкою атлетикою.

Тренуватися можуть всі бажаючі військові та ветерани, незалежно від травм, поранень та ампутацій. За словами організаторів, в зал вже приходять хлопці на протезах. З відвідувачами працюють кваліфіковані тренери та реабілітологи, які можуть підібрати навантаження, показати, як правильно займатися на тренажерах та підібрати комплекс вправ.

На базі клубу CS «Gladiator» згодом утворилася Федерація адаптивних видів спорту, обласний осередок якої нині очолює Костянтин Кашула. Вже проведено 8 обласних та 3 загальноукраїнських змагань. В останніх – «Карпатському виклику» взяли участь 195 учасників із 21 області. Наразі триває робота щодо виходу на міжнародний рівень. У планах – спільні змагання з литовськими ветеранами.

Всебічну допомогу та сприяння в організації майбутніх змагань пообіцяв мер Каунаського району Валеріус Макунас. Литовські друзі вчергове підкреслили: вони захоплюються мужністю українських воїнів і готові підтримувати проекти, що допомагають ветеранам інтегруватися у суспільство через фізичну культуру.

Голова обласної ради Роман Сарай висловив вдячність усім учасникам CS «Gladiator» за щирі розмови та приклад того, що бар'єрів не існує, коли є мета. «Продовжуємо працювати над тим, щоб Закарпаття ставало хабом якісної реабілітації та простором рівних можливостей для кожного Героя», – зазначив Роман Сарай (*Закарпатська обласна рада (<https://zakarpat-rada.gov.ua/zakarpatska-oblasna-rada-ta-lytovski-partnery-pidtrymaly-rozvytok-komandy-veteraniv-cs-gladiator/>). – 2026. – 28.04*).

Відновлення ветеранів через спорт як шлях до реабілітації у Запоріжжі

Настільний теніс як шлях до реабілітації: як у Запоріжжі ветерани відновлюються через спорт.

У Запоріжжі ветерани війни та їхні родини безоплатно відвідують тренування з настільного тенісу, які допомагають їм відновлювати фізичну форму та повертатися до активного життя. До занять долучилися понад 100 ветеранів.

Активності відбуваються чотири рази на тиждень на трьох локаціях. Серед учасників тренувань – ветеран Олександр Шамрай.

– Це дуже гарна ініціатива для ветеранів, тому я вирішив скористатися нею. Займаюсь настільним тенісом уже близько року та навіть брав участь у ветеранських спортивних іграх. Ми їздили до Полтави та Вінниці. У Вінниці я посів третє місце у парному розряді. Спорт взагалі відволікає від думок, від пережитих емоцій. Що найбільше мені подобається у тренуваннях, так це колектив: багато людей і всі вони однодумці, – поділився Олександр.

Тренування для ветеранів організовує Федерація настільного тенісу Запорізької області. За словами тренера Артема, до занять долучаються як ветерани, так і члени їхніх сімей.

– На тренування приходять ветерани війни і члени їхніх сімей. Наразі максимальна кількість – 20 людей. Настільний теніс є одним із найбільш доступних і безпечних видів спорту для ветеранів, зокрема для тих, хто проходить реабілітацію після поранень. Саме тому цей вид спорту допомагає не лише підтримувати фізичну форму, а й знижувати рівень стресу, – зауважив Артем.

У Запорізькій області для ветеранів та членів їхніх родин діє програма з адаптивного спорту – доступні безоплатні заняття з 24 видів. Дізнатися більше та записатися на тренування можна за телефоном: 097 794 89 87 (*Запорізька обласна державна адміністрація (<https://www.zoda.gov.ua/news/78861/nastilniy-tenis-yak-shlyah-do-reabilitatsiji-yak-u-zaporizhzi-veterani-vidnovlujutsya-cherez-sport.html>)*). – 2026. – 27.04).

Київщина – найактивніший регіон з розвитку адаптивного спорту

Київщина стала найактивнішим регіоном України з розвитку адаптивного спорту.

Київська область визнана найактивнішим регіоном України з розвитку адаптивного спорту.

Відповідний кубок «Найактивніша область з розвитку адаптивного спорту в Україні» отримав голова Київської обласної державної адміністрації Микола Калашник від директора Державної установи «Агенція масового спорту України» Андрія Ребрини.

Нагородження відбулося під час розширеної наради щодо стану та перспектив розвитку фізичної культури, спорту і молодіжної політики у Київській області. Це результат послідовної роботи у сфері розвитку адаптивного спорту та спортивної реабілітації ветеранів – напряду, що є одним із ключових пріоритетів як державної, так і регіональної політики.

Протягом 2025 року на Київщині спільно з обласними центрами «Спорт для всіх» та «Інваспорт» проведено понад 50 фізкультурно–оздоровчих та спортивних заходів, у яких взяли участь понад 1500 ветеранів війни. Для багатьох із них спорт став важливим етапом відновлення та повернення до повноцінного життя.

Окрему увагу в області приділяють розвитку ампфутболу. У 2025 році створено дві команди – «Буревій» (Київська область) та «Ахіллес» (м. Бровари). Збірна команда «Буревій», сформована на базі регіонального центру «Інваспорт», об'єднала військових, які отримали поранення внаслідок війни. Команда взяла участь у чемпіонаті України з ампфутболу та посіла 6 місце серед 12 учасників. У 2026 році розпочато співпрацю з футбольним клубом «Колос», у межах якої команда виступає під назвою «Колос–Буревій» (Київщина).

Крім того, ветерани системно залучені до занять з різних видів спорту, зокрема фехтування на візках, пара легкої атлетики, плавання, волейболу сидячи, карате та футболу серед осіб з ампутаціями.

Розвиток адаптивного спорту на Київщині відбувається паралельно з активним впровадженням масового спорту. У 2025 році в області проведено 130 фізкультурно–оздоровчих заходів, до яких долучилися понад 100 тисяч осіб, серед них внутрішньо переміщені особи та ветерани.

Окремим важливим напрямом є реалізація всеукраїнського проєкту «Активні парки – локації здорової України», до якого на Київщині залучено понад 130 координаторів, у тому числі ветеранів війни.

Також область демонструє високі результати у розвитку шкільного спорту. Проєкт «Пліч–о–пліч Всеукраїнські шкільні ліги» об'єднує тисячі дітей, даючи їм можливість долучитися до командних видів спорту, розвивати навички взаємодії, відповідальності та віри у власні сили. Київщина вже два роки поспіль є найактивнішим регіоном за кількістю зареєстрованих команд та учасників.

Отриманий Кубок є визнанням послідовної роботи області у створенні доступного спортивного середовища, розвитку адаптивного спорту та підтримки ветеранів, а також підтвердженням того, що Київщина впевнено тримає лідерські позиції у цій сфері (*Київська обласна військова адміністрація* (<https://koda.gov.ua/kyivshhyna-stala-najaktyvnishym-regionom-ukrayiny-z-rozvytku-adaptyvnoho-sportu/>). – 2026. – 16.04).

Підтримка ветеранів Львівщини для започаткування бізнесу

У двох районах області ветерани можуть отримати підтримку для започаткування бізнесу: до дедлайну – 3 дні.

П'ятиденне офлайн-навчання відбудеться у травні–червні 2026 року в Стрию та Дрогобичі.

Триває прийом заявок на участь у проєкті «МІСТ: Міцні інклюзивні спільноти для підтримки підприємництва», спрямованому на підтримку ветеранів війни та членів їхніх сімей у започаткуванні або розвитку власного бізнесу. Ініціатива реалізується чеською гуманітарною організацією «Людина в біді» у партнерстві з БФ «Промприлад» за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Князівства Ліхтенштейн.

Учасники отримають комплексну підтримку: навчання бізнес– і м'яким навичкам, допомогу у розробці бізнес–плану та фінансової моделі, менторський супровід, а також підготовку до участі в грантових програмах, включно з можливістю податися на фінансування.

Програма поєднує теоретичні знання з практичною роботою над власними бізнес–ідеями. Особливий акцент зробили на стратегічному маркетингу, продажах та підготовці якісної грантової заявки. П'ятиденне офлайн-навчання відбудеться у травні–червні 2026 року в Стрию та Дрогобичі.

«Наразі триває завершальний етап подачі заявок – до дедлайну залишилося лише три дні – до 19 квітня. Географія проєкту охоплює населені пункти Стрийського та Дрогобицького районів Львівської області. Організатори закликають потенційних учасників не зволікати та скористатися можливістю отримати підтримку для розвитку власної справи», – зауважила заступниця директора департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Тетяна Борушок.

Участь у проєкті можуть взяти:

- ветерани та ветеранки, звільнені з військової служби після 24 лютого 2022 року, які мають статус учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни;
- члени їхніх сімей – дружини/чоловіки, повнолітні діти, батьки;
- члени сімей загиблих або зниклих безвісти військовослужбовців.

Пріоритет під час відбору надаватиметься ветеранам після 24 лютого 2022 року, а також членам сімей загиблих або зниклих безвісти.

Умови проєкту:

- відповідність одному із вищезазначених статусів;
- готовність надати документи, які підтверджують відповідний статус;

- проживання (згідно з реєстрацією місця проживання або документів, які підтверджують фактичне місце проживання) або бути зареєстрованим ВПО в межах зазначених громад;
- готовність брати участь у заходах (п'ятиденному офлайн–навчанні та інших онлайн– та офлайн–заходах проекту).

Водночас участь у проєкті не передбачена для осіб, які вже отримували бізнес–гранти від організації «Людина в біді» після 24 лютого 2022 року, мають певні юридичні обмеження або ведуть діяльність у заборонених сферах (зокрема фінансові установи, виробництво алкоголю, тютюну, зброї тощо). Участь у проєкті є безкоштовною, деталі за посиланням (*Львівська обласна військова адміністрація* (<https://loda.gov.ua/news/163383>)). – 2026. – 16.04).

Новий Центр ветеранського та адаптивного спорту у Львові

У Львові відкрили Центр ветеранського та адаптивного спорту «Ліга Нескорених».

Він запрацював на базі Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

У межах проєкту «Ліга Нескорених» на базі Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького відкрили центр ветеранського та адаптивного спорту. У центрі можуть займатися ветерани та ветеранки, а також студенти університету й учасники дитячих спортивних гуртків.

«Такі центри – це інвестиція у людей, які захищали країну. Вони дають можливість не лише відновлювати фізичну форму, а й готуватися до національних і міжнародних змагань, зокрема «Ігор Нескорених», – зазначив заступник Міністра молоді та спорту України Сергій Тимофєєв.

Наразі це єдине в Україні інклюзивне місце для стрільби з лука, яке включає комплекс лучних стрільбищ на 70, 50, 30 та 18 м, розміщених на вулиці та в приміщенні. У комплексі облаштували також зони силових і кардіотренувань, простір тілесних практик (йога, пілатес, дихальна гімнастика), коворкінг, майстерню, кавову зону, інклюзивні душеві та санітарні кімнати, ліфти, а також кабінет фізичної терапії та реабілітації. Поруч – нова вулична інфраструктура з урахуванням принципів безбар'єрності загальною площею близько 2 тисяч квадратних метрів.

«Центр ветеранського та адаптивного спорту «Ліга Нескорених» став частиною великої екосистеми відновлення й сучасної медицини, яку вже активно розвиває Львівський національний медичний університет.

Спільно з ЛОР і МОЗ створили Університетську лікарню, з урядом Франції відкрили Центр протезування, у ньому зможуть встановлювати до 3500 протезів за рік. Крім того, в університеті працює Центр симуляційної хірургії на живих тканинах – медики навчаються проводити операції в умовах, максимально наближених до фронткових», – розповів голова Львівської ОДА Максим Козицький.

Також у межах розвитку медичного університету у Львові формують сучасну екосистему відновлення та медицини. Зокрема, вже створили університетську лікарню, центр протезування, центр клінічних і доклінічних досліджень, центр симуляційної хірургії на живих тканинах та центр спортивної реабілітації.

Надалі планують відкриття центрів медичної реабілітації, ментального здоров'я, реконструктивної хірургії, симуляційної медицини, дитячого центру «Надія», а також дослідницького центру фармвиробництва і наукового парку біомедичних технологій.

Реалізують ці проєкти разом з МОЗ, Державним експертним центром, Урядом Франції, приватними донорами, Агенцією регіонального розвитку, MND Ukraine, IT компанією ELEKS,

Інститутом біології клітини Національної академії наук і Національною академією медичних наук України.

«Одним із напрямів соціальної діяльності нашої компанії є підтримка ветеранів. І спорт при їхньому поверненні у цивільне життя відіграє надзвичайно важливу роль. Тому ми раді долучитися до відкриття цього центру, щоб ті, хто захищав не лише свою країну, але й Європу, міг почуватися у цьому центрі комфортно», – додав Керівник Групи компаній MND Ukraine Лукаш Свозіл.

Довідково:

Зазначимо, що саме стрільба з лука була першим видом спорту у заходах Ліги Нескорених. Львівські стрільці здобували найвищі нагороди на всіх вітчизняних і міжнародних ветеранських змаганнях, були чемпіонами та призерами Ігор Нескорених 2017, 2018, 2022, 2023 роках.

Загалом завдяки проєкту «Ліга Нескорених» впродовж 2025 року провели 133 заходи з 22 видів спорту, учасниками яких стали понад 1,2 тис ветеранів та військовослужбовців з інвалідністю, у тому числі тих, що проходять відновлення та реабілітацію у закладах Львівщини.

Упродовж 2024–2025 років на створення та модернізацію спортивного комплексу з обласного бюджету скерували понад 47 млн грн. У центрі вже проводять тренування, реабілітаційні заходи, змагання та підготовку ветеранів до всеукраїнських і міжнародних стартів (*Львівська обласна військова адміністрація* (<https://loda.gov.ua/news/163849>). – 2026. – 22.04).

Вечір професійного боксу ветеранів «Йти наперекір» у Львові

Ветерани на протезах вийшли на ринг: у Львові відбувся вечір професійного боксу «Йти наперекір».

Під час заходу також відбувся благодійний аукціон, організований командою «Пташки Перемоги».

У Львові відбувся вечір професійного боксу «Йти наперекір», який став символом незламності українських військових та сили духу. Головною подією стали виступи ветеранів, які після важких поранень повернулися до активного життя і вийшли на ринг на протезах.

«Ось що справді означає йти наперекір: наші ветерани вийшли в боксерський ринг на протезах!», – наголосив начальник Львівської обласної військової адміністрації Максим Козицький.

Серед учасників – Владислав Перевитий, розвідник–далекомірник 80 окремої десантно–штурмової Галицької бригади, який зазнав важкого поранення у 2019 році поблизу Лебединського, а також Владислав Климчук – боєць 12-ї бригади спеціального призначення «Азов», який підірвався на міні під час виконання бойового завдання на Луганщині. Після тривалого лікування та реабілітації обидва ветерани повернулися до активного життя завдяки спорту.

«Обидва Владислави знайшли сили підвестися після важких поранень. Знову навчилися тримати рівновагу – в прямому і значно ширшому сенсі. Вони не дозволили болу, втратам й темряві визначити, ким будуть далі. Низький уклін вам за цей приклад для нас всіх», – зазначив Максим Козицький.

Окрім цього, вечір боксу приніс і вагомні спортивні результати для України. Максим Молодан захистив титул WBC Francophone у бою проти аргентинця Еліаса Маурісіо Хаедо. Олександр Гриців здобув перемогу у рейтинговому поєдинку у важкій вазі над нігерійцем Оларенваджу Дуродолою. Ярослав Михалушко виборов пояс WBC International, перемігши Зоравора Петросяна.

Під час заходу також відбувся благодійний аукціон, організований командою «Пташки Перемоги», на якому вдалося зібрати понад пів мільйона гривень на підсилення Третього армійського корпусу.

«З вірою в Україну та одне в одного, і в спорті, і в житті ми йдемо наперекір всім обставинам. Правда за нами! Вистоїмо. Разом», – підсумував Максим Козицький (*Львівська обласна військова адміністрація* (<https://loda.gov.ua/news/163578>)). – 2026. – 20.04).

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

ЦЕНТРАЛЬНІ

Веймарський і американський сценарії виходу війни для України

Автор: Віктор Ягун, Генерал-майор запасу СБУ, колишній заступник голови СБУ

Вихід із війни. Про Веймарський і американський сценарії для України.

Країна має шанс зробити правильний вибір. Він визначатиме стабільність держави на десятиліття вперед

Коли говорять про вихід із війни, зазвичай, уявляють дипломатію, угоди чи лінії фронту. Але справжній вихід із війни – це не момент підписання документів. Це те, що відбувається після: як держава повертає мільйони людей із фронту в нормальне життя і що вона їм пропонує замість війни.

Історія тут дає два дуже показові сценарії.

Перший – умовно американський. Наприкінці Другої світової війни в строю перебувало близько 12 мільйонів американських військових, а загалом через війну пройшли понад 16 мільйонів. Це була гігантська маса людей, які одночасно мали повернутися в економіку. Ризики були очевидні: перенасичення ринку праці, падіння військових замовлень, ризик економічного спаду – класичний післявоєнний сценарій.

Ризики були очевидні

Але держава зіграла на випередження. Закон G.I. Bill не просто «допоміг ветеранам» – він дав їм траєкторію. Освіта, професійне навчання, доступне житло, кредитні інструменти для бізнесу, підтримка під час пошуку роботи. Ветерана не залишали сам на сам із ринком – його системно вбудовували в нову економіку.

Результат був системний. Мільйони ветеранів отримали доступ до освіти, будівництво та споживчий сектор отримали потужний імпульс, а сам G.I. Bill став одним із фундаментів розширення повоєнного середнього класу. Ветерани не стали проблемою – вони стали одним із драйверів економічного зростання.

Другий сценарій – Веймарська Німеччина після Першої світової. Там також були мільйони демобілізованих, але держава виявилася політично слабкою, ресурсно обмеженою і не змогла створити ефективний механізм їхньої інтеграції в мирне життя.

Люди поверталися в країну з кризовою економікою, високим безробіттям і відсутністю перспектив. З'являлося відчуття поразки і несправедливості, формувався запит на реванш. Частина ветеранів не інтегрувалася в цивільне життя, а зберігала військову ідентичність.

На цьому ґрунті виникали парамілітарні формування. Держава не лише не змогла їх ліквідувати, а й частково використовувала їх у власних інтересах, фактично розвиваючи монополію на насильство. Упродовж наступного десятиліття, особливо на тлі нових економічних криз, це середовище стало одним із джерел радикалізації та реваншистської політики.

Україна після війни опиниться десь між цими двома моделями. У нас не буде ресурсів США 1945 року, але й не буде повного колапсу, як у Веймарі. І саме тому помилки тут будуть особливо дорогими.

Головне, що треба зрозуміти: ветеран – це не соціальна категорія. Це стратегічний ресурс держави. Люди, які пройшли війну, мають досвід, дисципліну, суб'єктність і низьку терпимість до несправедливості та неефективності. Їх не можна просто «повернути додому» і виплатити гроші. Це не працює.

Ключове завдання – не компенсація, а зрозуміла траєкторія життя після війни.

Освіта і перекваліфікація мають бути не пільгою, а системною політикою – з чіткою прив'язкою до секторів із майбутнім попитом: інженерія, енергетика, будівництво, безпека, технології. Житло – не просто соціальна допомога, а інструмент стабілізації: людина з домом значно краще інтегрується в економіку і суспільство.

Економічна інтеграція важливіша за будь-які виплати. Доступ до кредитів, можливість запуску власної справи, участь у державних і відновлювальних проєктах – це створює майбутнє, а не разові гроші, які швидко зникають і залишають розчарування.

Частина ветеранів природно залишиться у секторі безпеки – і це нормально. Але принципово важливо, щоб це відбувалося виключно в рамках держави. Україна не має права допустити появу «сірих зон» зі зброєю та автономними структурами. Монополія на насильство має залишатися жорстко в руках держави.

Окремий блок – психологічна реінтеграція. Це не гуманітарна опція, а питання функціональності системи. Ігнорування цієї теми неминуче створює довгострокову соціальну напругу.

Але найбільший ризик – навіть не економічний. Найнебезпечніше – це розрив очікувань.

Якщо людина повертається з фронту і бачить ту саму корупцію, ту саму несправедливість і відсутність перспектив – вона не буде адаптуватися. Вона почне змінювати систему. І тоді питання виходить за межі соціальної політики.

США інвестували у своїх ветеранів – і отримали економічне зростання та розширення середнього класу. Веймарська Німеччина не змогла інтегрувати фронтовиків – і отримала радикалізацію.

Україна має шанс зробити правильний вибір. І ціна цього вибору визначатиме не тільки економіку, а й стабільність держави на десятиліття вперед (*NV (<https://nv.ua/ukr/opinion/povernennya-z-frontu-viktor-yagun-pro-vikliki-dlya-ukrajinskogo-suspilstva-pislya-viyni-50602295.html>). – 2026. – 23.04*).

Український бізнес і ринок праці: кадровий ресурс ветеранів

Ринок праці під час війни. Український бізнес визнав, що зволікає з головним кадровим ресурсом.

Український бізнес продовжує говорити про кадровий голод. Водночас у країні вже сформувався масштабний людський ресурс, який може стати відповіддю на цей виклик.

Проте роботодавці майже не займаються реінтеграцією військових у професійне життя. Як повідомили NV Бізнес в GRC.ua, національне дослідження «Барометр ринку праці 2025. Прогнози на 2026 рік», проведене компанією, показало, що за рік поменшало компаній, які працюють у цьому напрямку.

За офіційними даними, кількість ветеранів в Україні сягнула 1, 56 млн. осіб. Їхня реінтеграція, працевлаштування та адаптація є не лише соціальним обов'язком держави й суспільства, а й економічним питанням, без посередньо пов'язаним із конкурентоспроможністю компаній.

Реінтеграція військових у професійне життя та використання їхнього досвіду та навичок можуть стати одним із найбільш дієвих рішень проблеми дефіциту кадрів. Управління ризиками, лідерство в кризових умовах, здатність працювати в команді під тиском є тими компетенціями,

які цінуються бізнесом. Парадокс у тому, що цей потенціал уже існує всередині країни, але використовується обмежено.

Як показало дослідження, лише 30 % компаній здійснюють заходи з реінтеграції військових у професійне життя. Рік тому цей показник був значно більшим – 43 %. Частка роботодавців, які не працюють із напрямком інклюзивності взагалі зросла за рік на 8 відсоткових пунктів і сягнула показника 34,9 %.

Ці цифри виглядають суперечливо та не мають бізнес-логіки. Більш ніж півтора мільйонів потенційних кандидатів, які поступово повертаються до цивільного життя, це масштабний кадровий резерв, який потребує системної інтеграції.

Водночас лише 18,6 % роботодавців мають програми підтримки ветеранів. Ще 30 % планують їх запровадити, але поки що не здійснюють жодних заходів з їх реалізації.

Ті компанії, які вже запровадили такі програми, зазвичай зосереджуються на створенні інклюзивного робочого середовища, наданні медичного страхування, організації спеціалізованих тренінгів для рескілінгу та апскілінгу, а також можливості санаторно-курортного лікування. Це крок у напрямку комплексної адаптації, проте охоплення поки що обмежене.

Критичною залишається підготовка внутрішніх команд. Лише 36 % роботодавців проводять навчання керівників і працівників щодо взаємодії з ветеранами. Майже 42 % не організують такого навчання взагалі. У результаті навіть працевлаштування не гарантує повноцінної інтеграції, а ризик професійного вигорання зростає.

Для бізнесу питання реінтеграції ветеранів поступово переходить із площини корпоративної соціальної відповідальності в площину стратегії управління людським капіталом. Демографічні втрати, міграція та мобілізація звужують доступний пул працівників. У цих умовах ігнорування ветеранів, які є людьми з високим рівнем мотивації та досвідом роботи в екстремальних умовах, виглядає як управлінська недалекоглядність.

Реінтеграція ветеранів здатна виконати одразу дві функції. По-перше, вона зменшує соціальну напругу та сприяє стабільності суспільства. По-друге, вона розширює кадрову воронку бізнесу в момент, коли кожен кваліфікований працівник має стратегічну цінність.

Кадровий голод не зникне найближчими роками. Проте частина відповіді на нього вже існує. Питання полягає не в наявності ресурсу, а в швидкості управлінської реакції. Компанії, які першими системно інтегрують ветеранів у свої стратегії, отримують конкурентну перевагу. Ті, хто зволікає, ризикують залишитися в ситуації, коли вакансії відкриті, а потенціал країни працює не на повну силу.

Дані були отримані в результаті дослідження, проведеного експертами компанії GRC.ua у вересні-листопаді 2025 року. В опитуванні взяли участь 7880 респондентів. Дослідження охопило всі сектори економіки та професійні сфери по всій території України, за винятком тимчасово окупованих територій та півострова Крим.

Раніше повідомлялося, що Верховна Рада 31 липня 2025 року ухвалила законопроект про ветеранське підприємництво, наприкінці серпня його підписав президент Володимир Зеленський. Більшість положень закону набуде чинності через пів року після підписання, з 25 лютого 2026-го. За цей час уряд має ухвалити нормативно-правові акти на його розвиток та розробити й затвердити Державну цільову програму з підтримки ветеранського підприємництва на 2026–2028 роки, яка визначатиме перелік стимулів і пільг для такого бізнесу.

Бізнес-спільноти вимагають удосконалити закон про ветеранське підприємництво (*NV Бізнес* (<https://biz.nv.ua/ukr/sviy-biznes/reintegraciya-veteraniv-kompaniji-zmenshili-zusillya-u-pracevlashtuvanni-viyskovih-50600859.html>). – 2026. – 17.04).

Заклик Асоціації українських банків до фінустанов щодо підтримки кредитування ветеранського бізнесу

Банкам запропонували заробити на ветеранському бізнесі – деталі.

Асоціація українських банків звернулася до банків та небанківських фінустанов з проханням підтримати роботу ветеранського фінансового сервісу FinStream, надавши додатковий ресурс для кредитування ветеранського бізнесу. Про це заявив президент Асоціації українських банків Андрій Дубас, повідомляє Укрінформ.

Він розповів про підготовку спільного листа від АУБ та Асоціації підприємців-ветеранів України (АПВУ) до учасників ринку фінансових послуг, в якому йдеться про переваги залучення коштів для кредитування ветеранського бізнесу через продаж приватних ветеранських облігацій і акцій. Він розповів про підготовку спільного листа від АУБ та Асоціації підприємців-ветеранів України (АПВУ) до учасників ринку фінансових послуг, в якому йдеться про переваги залучення коштів для кредитування ветеранського бізнесу через продаж приватних ветеранських облігацій і акцій.

«Інструмент приватних ветеранських облігацій (промовиста й символічна абревіатура – ПВО), а також інший інструмент, що з'явився нещодавно – купівля акцій, який є ще більш прибутковим для фінансових інституцій, вже добре себе зарекомендували. Наше спільне звернення до керівників банків та фінансових компаній – про важливу соціальну ідею, про переваги, які дозволять розміщувати вільну ліквідність у дохідні інструменти, про можливості використання профільної експертизи ветеранського фінансового сервісу без необхідності створення з нуля власної спеціалізованої інфраструктури всередині банків», – пояснив керівник АУБ.

Ще однією перевагою він назвав репутаційну історію, адже така підтримка буде важливим елементом інституційного та суспільного лідерства для учасників ринку.

«Хороший приклад для колег – банки та фінансові компанії, які вже інвестували у ветеранський фінансовий сервіс. Хочемо привернути максимальну увагу до цієї проблеми, комплексно вирішувати всі питання, які стосуються законодавчого унормування підтримки ветеранського підприємництва, а також створення нової установи, яка опікуватиметься цим напрямом», – підсумував Дубас.

За підрахунками експертів, щорічна потреба ветеранського бізнесу у фінансовому ресурсі – власному, грантовому, позичковому – може сягати 2 трлн грн. Одне із джерел залучення додаткових коштів – продаж спеціальних цінних паперів ветеранського фінансового сервісу FinStream під назвою «Приватні ветеранські облігації» (ПВО). Отримані гроші вкладають у ветеранські компанії – через пільгові кредитні програми. Підприємці-ветерани мають можливість отримати дешевий кредитний ресурс, навіть якщо їхні бізнеси формально не відповідають вимогам для залучення банківських позик. (*NV Бізнес* (<https://biz.nv.ua/ukr/sviy-biznes/veteranske-finansuvannya-banki-pidtrimayut-finstream-dlya-kredituvannya-biznesu-50601581.html>). – 2026. – 20.04).

Старт роботи Громадської асамблеї з ветеранської політики за підтримки Ради Європи у Києві

Рада Європи допоможе Києву з ветеранською політикою: Кличко дав старт великому проєкту.

Міська влада разом із міжнародними партнерами готує масштабне оновлення системи соціальних гарантій для захисників.

В Києві розпочала роботу Громадська асамблея за участі фахівців Ради Європи, де будуть сформовані рекомендації щодо підтримки ветеранів, ветеранок та їхніх сімей, які в подальшому втілюватиме міська влада.

Як пише РБК–Україна, про це повідомив мер столиці Віталій Кличко в Telegram.

За його словами, сьогодні в столиці розпочала роботу Громадська асамблея, де обговорюють питання підтримки ветеранів, ветеранок та їхніх сімей. Протягом шести днів учасники (45 мешканців Оболонського району, відібраних шляхом жеребкування командою Ради Європи) дискутуватимуть разом з ветеранами, експертами з ветеранської політики, посадовцями з галузевих установ.

«Їхнє завдання – сформулювати конкретні, обґрунтовані рекомендації щодо підтримки ветеранів, ветеранок та їхніх родин. Йдеться про практичні рішення, які міська влада зобов’язується розглянути і врахувати в подальшій роботі», – повідомив мер.

Він зазначив, що цей проєкт реалізується за фінансової та експертної підтримки Ради Європи.

«Минулого року в Страсбурзі ми підписали меморандум про взаєморозуміння між Києвом та Конгресом місцевих і регіональних влад Ради Європи та про проведення такої асамблеї в Києві. Проєкт за участі мешканців у формуванні міської політики щодо підтримки ветеранів втілюємо за фінансової та експертної підтримки Ради Європи. Дякую партнерам за постійну підтримку Києва, місцевого самоврядування і нашої держави. За цей важливий проєкт, який сьогодні стартував», – зазначив Кличко.

Він повідомив, що кількість військових та їхніх родин, які проживають в Києві, сягає майже 400 тисяч, тому завдання мерії – створити максимальні умови для їхнього відновлення та адаптації до мирного життя.

«Сьогодні в столиці понад 100 000 учасників бойових дій. А якщо врахувати їхні сім’ї, родини загиблих Героїв, зниклих безвісти, тих, хто перебуває в полоні – йдеться про 350 000–400 000 киян. Завдання міста – створювати умови, в яких ветерани та їхні родини можуть відновлюватися, працювати, бути активною частиною громади. Київ розвиває систему підтримки – від матеріальної допомоги до створення спеціальних сервісів і послуг. Від індивідуального супроводу до розвитку мережі «Київ Мілітарі Хаб» у кожному районі столиці», – повідомив мер Києва.

Також Віталій Кличко нагадав, що на підтримку ветеранів в цьому році столиця передбачила 3,5 млрд грн.

«Стосовно ветеранської політики – на 2026 рік на ці потреби передбачили 3,5 млрд грн. Зокрема це компенсації, матеріальна підтримка, спортивні та оздоровчі заходи, житлова програма. Але дуже важливо, щоб небайдужі кияни, самі ветерани, їхні родини та громадські організації долучалися до формування рішень. Щоб це було партнерство між владою і громадою», – додав він.

Кличко висловив переконання, що напрацьовані пропозиції допоможуть посилити підтримку ветеранів і зробити міські сервіси більш доступними та корисними для захисників.

Як повідомлялося раніше, в Києві працює Київ Мілітарі Хаб для допомоги військовим, ветеранам та їхнім родинам. Вони отримують допомогу з документами, навчанням, працевлаштуванням і т. п.

Крім того, на запит ветеранської спільноти столиця запроваджує нові послуги. Наприклад, компенсацію на переоблаштування авто чи житла для ветеранів з інвалідністю, компенсацію за відпочинок, за заочну форму навчання в університетах тощо.

А з 1 січня 2026 року в Києві за ініціативи мера Віталія Кличка запускають систему персоналізованого медичного супроводу ветеранів і ветеранок (*РБК–Україна* (<https://www.rbc.ua/rus/news/kievi-startuvala-gromadska-asambleya-uchasti-1776512717.html>). – 2026. – 18.04).

Оновлений застосунок Дія для ветеранів

Оновлення для ветеранів у застосунку Дія: що змінилось у 2026 році.

Ветерани України більше не мусять чекати на паперове посвідчення, щоб скористатися цифровими послугами – «Посвідчення» тепер формується автоматично в застосунку «Дія» одразу після присвоєння статусу.

Про оновлення повідомляє заступник міністра у справах ветеранів України Олег Шиманський, який відповідає за напрямок цифрової трансформації ветеранських послуг.

Раніше процес виглядав інакше: спочатку виготовлялося паперове посвідчення, потім його номер вносили до реєстру, і лише після цього документ з'являвся в «Дії». Це займало місяці – і весь цей час ветеран фактично не міг скористатися послугами.

Як тепер працює «Посвідчення ветерана в Дії»

Процес повністю автоматизований: щойно військова частина передала статус до Єдиного державного реєстру ветеранів війни (ЄДРВВ) – посвідчення автоматично з'являється в «Дії». Без очікування паперового документа.

У новому «Посвідченні» також з'явився реєстровий номер – 11-значний номер запису в реєстрі ветеранів, під яким зберігається вся інформація про статус. Номер паперового посвідчення додадуть пізніше – після його видачі.

Нові можливості у розділі «Ветеран Pro» в Дії

Разом із оновленням «Посвідчення» у розділі «Ветеран Pro» з'явився новий підрозділ «Дані з реєстру ветеранів». Там можна перевірити інформацію, яка зберігається про вас у реєстрі:

- персональні дані та контакти;
- статус ветерана;
- дані посвідчення.

Це важливо, оскільки дані надходять від різних органів і можуть містити неточності. Наступним кроком стане можливість подати заявку на виправлення даних онлайн – також через «Дію» (*The Page* (<https://thepage.ua/ua/news/yeposvidchennya-veterana-v-diyi-zyavlyayetsya-avtomatichno-pislyya-otrimannya-statusu>). – 2026. – 22.04).

Новий набір ветеранів на магістратуру у КПІ

У КПІ стартував набір ветеранів на магістратуру зі створення протезів.

Головні тези

- КПІ імені Сікорського відкрив другий набір на магістратуру для ветеранів.
- Ветерани й ветеранки вчитимуться проєктувати та створювати протези.
- Навчання безоплатне.
- Програма поєднує онлайн–лекції та офлайн–практику в лабораторіях КПІ.
- Реєстрація на ознайомчий курс триває до 1 травня.

У КПІ імені Ігоря Сікорського відкрили другий набір на безоплатну «Ветеранську магістратуру», де ветерани й ветеранки навчатимуться інженерії та створюватимуть протези. Програма безоплатна, студенти зможуть отримати грантову підтримку та щомісячну стипендію.

Навчання поєднує онлайн–лекції та офлайн–практику. Одне із завдань програми – закрити нестачу спеціалістів у сфері протезування в Україні.

Навчання відбувається у два етапи. Спочатку учасники проходять ознайомчий курс «Передові технології прикладної механіки та біомедичної інженерії», де опановують базу. Далі можуть вступити на магістратуру за спеціальностями «Біомедична інженерія» або «Прикладна механіка» з грантовою підтримкою та щомісячною стипендією.

Студенти вчаться 3D-сканування, моделювання та адитивного виробництва. Також виготовляють елементи протезів, ортезів та інші інженерні деталі на обладнанні в лабораторіях КПІ та Наукового парку.

Набір на ознайомчий курс триватиме до 1 травня. Зареєструватися можна за посиланням.

Ознайомчий курс і грантову програму фінансує українська продуктова ІТ-компанія arprflame спільно з фондом Genesis for Ukraine (*Humanitarian Media Hub* (<https://hmh.news/30000/u-kpi-startuvav-nabir-veteraniv-na-magistraturu-zi-stvorennya-protveziv/>)). – 2026. – 20.04).

Захисник Маріуполя Олександр Дідур про масштабування підходів посттравматичного зростання на державному рівні

Ветерани – ветеранам: захисник Маріуполя Олександр Дідур закликав масштабувати підходи посттравматичного зростання на державному рівні.

Оборонець Маріуполя, колишній полонений, а нині тренер з посттравматичного зростання «Серця Азовсталі» Олександр Дідур під час виступу на Київському безпековому форумі наголосив на необхідності державної підтримки ініціатив, спрямованих на відновлення ветеранів після війни та полону.

За його словами, ключовим елементом ефективної допомоги є принцип «рівний – рівному», адже саме люди з бойовим досвідом найкраще розуміють тих, хто повертається з фронту чи неволі.

«Хто, як не ветеран, зможе зрозуміти ветерана? В цьому і сенс цього підходу «рівний – рівному». Відверто кажучи, більшість ветеранів уникають роботи з цивільними психологами, адже вважають, що він не має подібного досвіду та знань», – підкреслив Дідур.

Олександр Дідур повідомив, що сьогодні команда проєкту Ріната Ахметова «Серце Азовсталі» вже працює з військовими, які повертаються з полону, однак для масштабування цієї роботи необхідна підтримка держави та залучення більшої кількості ветеранів до ролі тренерів. Особливу увагу він звернув на важливість роботи з оборонцями одразу після звільнення: «Надзвичайно важливо не втратити цей момент на початку – коли людина тільки повертається і потребує комплексної підтримки».

Йдеться про системну допомогу, яка включає не лише психологічну підтримку, а й медичну реабілітацію, відновлення документів та подальшу інтеграцію в цивільне життя. За словами Дідура, саме на цьому етапі закладається фундамент для подальшого посттравматичного зростання ветеранів і їхнього повернення до повноцінного життя в суспільстві (*Фокус* (<https://focus.ua/uk/opinions/751741-bez-starlink-bez-gps-bez-bankomativ-scenarij-yadernoji-kosmichnoji-ataki-rosiji/>)). – 2026. – 24.04).

Veteran Officer – нова професія для ветеранів в Україні

Veteran Officer: в Україні впроваджують нову професію для ветеранів.

Veteran Officer (офіцер з питань ветеранів) – це нова фахова посада в українських компаніях та організаціях, спрямована на підтримку військових, які повертаються з фронту до цивільного життя та роботи. В етері Армія FM менеджер академії «DoLadu» ветеран Олександр Мірошніченко та Голова Волонтерського Комітету HRD Club Ukraine Наталія Фастовець розповіли, чим займатимуться такі фахівці, кого беруть на навчання та чому більшість бійців відмовляється від своїх старих робочих місць.

– Що таке ветеран-офіцер?

Наталія Фастовець: Ветеран-офіцер, або ветеран-партнер, – це нова професія, яка з'являється на ринку України. Вона вже існує за кордоном, зокрема у США. Зараз ми разом із Міністерством у справах ветеранів працюємо над тим, щоб затвердити її як національний професійний стандарт. Головне завдання ветеран-офіцера – забезпечити інтеграцію між ветеранською спільнотою організації та тими співробітниками, які не проходили службу.

– Як виникла ідея створити цю професію в Україні?

Наталія Фастовець: У 2023 році почалися перші демобілізації. Люди пройшли реабілітацію, і постало питання, що робити далі. Перехід у цивільне життя насправді досить складний. Представники бізнесу звернулися до кращих закордонних практик і виявили таку професію. Проте її закордонне наповнення не дуже відповідає нашим реаліям. Нині в нас близько 1 мільйона 800 тисяч ветеранів – це величезна частина ринку праці. Тому треба налагодити з ними робочу кооперацію. З літа ми працюємо над цим питанням і вже запустили перше пілотне навчання.

– Яким має бути оптимальний кандидат на посаду ветеран-офіцера?

Наталія Фастовець: Бажано, щоб це була людина з військовим досвідом, адже основна аудиторія, з якою вона працюватиме, – демобілізовані ветерани. Водночас цей фахівець виступатиме представником ветеранської спільноти і повинен мати компетенції для співпраці з менеджментом. Тобто це людина з військовим бекграундом, яка прагне вчитися новому та може працювати в умовах невизначеності (у форматі проєктного менеджменту).

Олександр Мірошніченко: Додам, чому важливий саме бойовий досвід. Коли я звільнився, то думав повернутися на стару роботу, вона мені подобалася. Але зрозумів, що мені буде складно комунікувати з цивільними чоловіками, які не служили. Хто зрозуміє ветерана краще, ніж інший ветеран? Між нами є емпатія та спільна мова. У ветеран-офіцера з таким досвідом буде значно більша мотивація відстояти права та інтереси свого побратима в компанії.

– З якими труднощами стикаються ветерани після повернення, і чому вони не йдуть на старі робочі місця?

Олександр Мірошніченко: Близько 90–95 % побратимів на старе місце не повертаються. Причина – переосмислення цінностей на війні. У нас повністю змінився світогляд. До служби я був інтернет-маркетологом. Ті навички мені зараз допомагають, але системно працювати в цій сфері я більше не хочу. Я прагну бути корисним суспільству і займатися громадською діяльністю.

– Як відбувається підготовка майбутніх фахівців?

Наталія Фастовець: На пілотну програму ми набрали 22 особи. Конкурс становив 5 людей на місце – ми отримали майже сотню заявок. Програма розрахована на 90 годин і стартує з 5-денного інтенсиву. Спектр знань дуже широкий: основи HR, проєктний менеджмент, психологія для роботи зі стигмою, розвиток м'яких навичок та використання штучного інтелекту. До викладання ми залучили міжнародних тренерів, HR-директорів великих компаній та експертів з ООН.

– Як штучний інтелект допомагатиме в роботі ветеран-офіцера?

Наталія Фастовець: Якщо компанія невелика, фахівець навряд чи матиме відділ асистентів. Штучний інтелект – це зручний помічник, який розширює можливості та знімає рутину.

Олександр Мірошніченко: Як проєктний менеджер я регулярно користуюся штучним інтелектом. Він суттєво економить час і сили. Зараз це просто must-have. Головне – користуватися ним із розумом.

– Чи були обмеження для кандидатів на навчання?

Наталія Фастовець: На перший пілот ми мали чітку вимогу – набираємо виключно ветеранів із бойовим досвідом. Це найскладніша аудиторія, але нам було важливо отримати повне уявлення про те, як працює програма в реаліях. Після отримання сертифікатів ці фахівці допомагатимуть іншим ветеранам на своїх підприємствах адаптуватися до цивільного життя. Багато хто з ветеранів, навіть ті, хто до війни обіймав посади в топменеджменті, не хоче повертатися у старі крісла. Вони хочуть працювати зі «своїми».

– Скільки ветеран-офіцерів потрібно підприємству?

Наталія Фастовець: Якщо в організації є спільнота з 10–15 людей, які повернулися зі служби, я б радила вводити мінімум половину ставки або повноцінну посаду ветеран-офіцера. У великих корпораціях це може бути посада рівня C-level (наприклад, Chief Veteran Officer) із прямим підпорядкуванням генеральному директору.

– Що б ви порадили роботодавцям щодо працевлаштування ветеранів?

Олександр Мірошниченко: Часто компанії побоюються брати ветеранів на роботу. Моя порада: сміливо наймайте! Ми воювали там і готові працювати 24/7 тут. Ми надзвичайно стресостійкі і майже не знаємо, що таке «вигорання». Звісно, є певні нюанси періоду адаптації, як і в будь-кого, але те, що ми приносимо користь і прибуток компанії та державі – це гарантовано (*Армія FM (https://www.armyfm.com.ua/--v-ukraini-vprovadzhuut-novu-profesiiu-dlia-veteraniv/)*. – 2026. – 23.04).

Можливості служби ветеранів у стрілецьких та патрульних підрозділах Тернопільщини

Поліція Тернопільщини запрошує ветеранів війни на службу у стрілецькі та патрульні підрозділи.

У Тернопільській області ветеранів війни та колишніх військовослужбовців запрошують долучатися до служби в поліції. Вакансії відкриті у підрозділі поліції особливого призначення та секторі реагування патрульної поліції.

Про це повідомляє поліція Тернопільської області.

У поліції зазначають, що особливу увагу під час відбору приділяють кандидатам із бойовим досвідом. Йдеться як про атестовані, так і цивільні посади. За словами начальника поліції області Сергій Зюбаненко, ключовими якостями кандидатів мають бути дисципліна, відповідальність і витримка.

«У нас постійно відкриті конкурси на ті чи інші вакантні посади. Роботи вистачить для всіх. І нам потрібні не випадкові люди, а ті, хто готовий відповідально працювати. Станом на сьогодні в поліції Тернопільщини триває прийом документів на посади поліцейських та інспекторів підрозділу поліції особливого призначення (стрілецький) і на посади поліцейських та інспекторів сектору реагування патрульної поліції. Розуміючи велику відповідальність працівників поліції перед людьми, я для себе ухвалив остаточне рішення, що сам особисто буду проводити співбесіди з кандидатами на роботу в поліцію. Це моя відповідальність. Я хочу сам бачити й чути людей, які йдуть до нас на роботу. Розуміти, з чим вони приходять, що в них у голові, які в них цінності і чи готові вони професійно служити, виконувати вказівки та захищати людей».

Ознайомитись із вимогами вступу можна за посиланням (*Новини ветеранів (https://nova.net.ua/policziya-ternopilshhyny-zaproshuye-veteraniv-vijny-na-sluzhbu-u-strileczki-ta-patruelni-pidrozdiily/)*. – 2026. – 25.04).

РЕГІОНАЛЬНІ

Кошти на розвиток власного бізнесу для ветеранів на Львівщині

У Львові ветерани можуть отримати до 216 тисяч гривень на розвиток власного бізнесу.

У Львові ветерани, ветеранки та їхні родини можуть отримати до 216 тисяч гривень на розвиток власного бізнесу

Про це повідомив депутат Володимир Марусяк, пише Четверта студія.

Проект «ДОВІРА» орієнтований на мешканців Львівської громади. Податися можуть ветерани та ветеранки, звільнені з військової служби після 24 лютого 2022 року, а також члени їхніх родин.

Подати заявку можна до 30 квітня 2026 року.

Учасники можуть отримати фінансову підтримку до 216 тисяч гривень для розвитку вже діючого бізнесу.

Окрім цього, проект включає обов'язкову освітню складову – серію бізнес–тренінгів, під час яких учасники працюватимуть над стратегією розвитку, фінансовою моделлю, маркетингом, продажами та управлінням командою.

Навчання триває орієнтовно п'ять днів і проходить у змішаному форматі – онлайн та офлайн.

Використати грантові кошти можна на:

- відновлення активів підприємства;
- витрати, пов'язані зі створенням нових робочих місць (окрім заробітної плати);
- оренду приміщення терміном до двох місяців;
- ремонт та облаштування приміщення;
- закупівлю обладнання чи інструментів, а також сировини для виробничого процесу (не більш ніж 30 % від загальної суми гранту);
- навчання персоналу (у межах реалізації бізнес–ідеї);
- маркетинг і рекламу (до 30 % від суми гранту);
- юридичні та інші консалтингові послуги, а також інші витрати, пов'язані з реалізацією бізнес–ідеї.

Важливо: до участі не допускаються підприємці та пов'язані з ними особи, які вже отримували бізнес–гранти або фінансову допомогу від організації «Людина в біді» після 24 лютого 2022 року (*Четверта студія (<https://4studio.com.ua/novyny/u-lvovi-veterany-mozhut-otrymaty-do-216-tysyach-griven-na-rozvytok-vlasnogo-biznesu/>). – 2026. – 20.04*).

Сертифікати учасникам проєкту «Англійська мова для ветеранів війни та членів їхніх сімей» у Тернополі

У ЗУНУ вручили сертифікати учасників проєкту «Англійська мова для ветеранів війни та членів їхніх сімей».

У Західноукраїнському національному університеті відбулося вручення сертифікатів учасникам освітнього проєкту «Англійська мова для ветеранів війни та членів їхніх сімей». Ініціатива спрямована на підтримку ветеранів і їхніх родин через здобуття нових знань та можливостей для професійного розвитку.

Повідомила Тернопільська обласна державна адміністрація.

До привітань учасників долучилася заступниця начальника Тернопільської обласної військової адміністрації Наталія Масник.

«Шановні наші ветерани та члени їхніх сімей! Дякуємо вам за небайдужість, за те, що знаходите час і можливість здобувати нові знання, за саморозвиток і самовдосконалення. Саме завдяки вам Україна стає сильнішою і кращою», – зазначила Наталія Масник.

Освітній проєкт об'єднав звільнених у запас ветеранів війни та членів їхніх родин, а також родини загиблих захисників і захисниць України з різних громад області, зокрема Тернополя, Кременця, Бережан, Скалата, Бучача, Підволочиська, Чорткова та Збаража.

Навчання відбувалося у навчально–науковому центрі з вивчення іноземних мов ННІНОТ ЗУНУ як у Тернополі, так і в Кременці – на базі Кременецької обласної гуманітарно–педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Ініціатива реалізується університетом за підтримки Міністерства у справах ветеранів України у співпраці з управлінням з питань ветеранської політики Тернопільської ОВА, Головним управлінням Національної поліції у Тернопільській області, органами соціального захисту населення, БФ «Карітас Тернопіль», а також ветеранськими спілками та громадськими організаціями області.

Підготовка слухачів здійснювалася у змішаному форматі за комунікативною програмою поглибленого вивчення англійської мови з використанням сучасних мультимедійних засобів та інтерактивних методів. Освітній процес забезпечували досвідчені викладачі університету. Учасники проєкту відзначають практичну цінність отриманих знань та їхню важливість для подальшої професійної реалізації і соціальної адаптації.

Ми писали – Нацгвардія посилює реабілітацію поранених: у Тернополі підписано меморандум з виробником протезів (*Micmo* (<https://gazeta-misto.te.ua/u-zunu-vruchyly-sertyfikatm-uchasnykiv-proyektu-anglijska-mova-dlya-veteraniv-vijny-ta-chleniv-yihnih-simej/>)). – 2026. – 16.04).

Гончарство для ветеранів – нове покликання

Від окопів до гончарного кола: неймовірна історія воїнів, які знайшли нове покликання.

У новоствореній майстерні на базі центру «Поділля» ветерани російсько–української війни, які втратили зір під час бойових дій, опановують мистецтво гончарства. Для багатьох захисників робота з глиною стала не просто хобі, а шансом на професійну реалізацію та повернення до активного життя.

У розмові з журналістами ВІТА ТБ один з учасників проєкту, ветеран Руслан Рижко, розповів, що сів за гончарний круг лише рік тому.

Попри повну втрату зору, чоловік уже створює широкий асортимент виробів: від кавових горнят і піал до макітер і ваз. Особливий попит продукція майстра має напередодні свят – наприклад, глибокі тарілки для куті. «Правою рукою» Руслана стала його дружина: поки ветеран власноруч вигинає ручки для посуду, вона допомагає симетрично закріпити їх на виробі за допомогою спеціального глиняного клею – шлікера.

Свій «авторський почерк» у кераміці відшліфовує і Андрій Лемак. Боець 24–ї королівської бригади отримав тяжке поранення у квітні 2022 року під Попасною. Після тривалої реабілітації він знайшов себе у створенні автентичного посуду. Андрій зізнається, що спочатку ремесло було для нього зовсім незнайомим, але зараз кожне нове горнятко виходить дедалі досконалішим.

Проєкт «Гончарство в темряві» став фундаментом для створення постійної навчально–реабілітаційної програми. Майстерню вдалося облаштувати за підтримки Швеції та ПРООН: тут встановили три гончарні круги, меблі та піч для випалу виробів. Тепер фахівці центру планують і надалі готувати незрячих майстрів, поєднуючи навчання професії з комплексною реабілітацією.

Для тих, хто бажає долучитися до майбутніх навчань, відкрита реєстрація. Подати заявку люди з інвалідністю можуть через мережу «Прозорий офіс» або звернувшись безпосередньо до центру реабілітації «Поділля».

Нагадаємо, вінницький проєкт «Гончарство в темряві», який надає нові можливості для людей, які втратили зір, реєструє власну торговельну марку. Про це поінформували ініціатори проєкту (*ВІТА ТБ (<https://vitatv.com.ua/misto/vid-okopiv-do-honcharnoho-kola-neymovirna>). – 2026. – 17.04*).

Компенсація за навчання дітей ветеранів у Луцьку

Понад 280 дітей ветеранів отримали компенсацію за навчання у луцьких вишах.

У ВНУ та ЛНТУ понад 280 студентів отримали повну компенсацію за навчання від держави, скориставшись державною програмою підтримки сімей ветеранів.

Студенти, чії батьки мають статус ветерана, можуть отримати повну компенсацію вартості навчання від держави упродовж 2024–2025 або 2025–2026 навчальних років. Відповідну постанову Кабінет Міністрів ухвалив у березні 2025 року.

Статистика вишів

ВНУ ім. Лесі Українки

Станом на сьогодні відшкодування навчання у закладі вже отримали 123 студенти, розповіла misto.media юристка приймальної комісії Радислава Петрук.

Всі контрактники, які є дітьми УБД, зможуть претендувати на компенсацію. Цьогоріч в університеті таких вступників понад 125.

Тому остаточна кількість отримувачів залежить від того, чи вчасно студенти подадуть заяви та підтвердять сертифікати в застосунку, наголосила юристка.

ЛНТУ

У Луцькому національному технічному університеті компенсацію вже отримали 160 студентів, повідомила ректорка закладу Ірина Вахович.

Ще 18 осіб не пройшли верифікацію в реєстрах й 23 студенти не підтвердили сертифікати вчасно, через що не отримали повернення коштів за попередній навчальний рік.

Також двоє студентів перебувають у процесі підтвердження сертифікатів у «Дії». Процес триває, і кількість отримувачів може зрости, наголосила Вахович.

Як скористатись програмою

Перш за все, університет має бути учасником експериментального проєкту. Перелік навчальних закладів оприлюднили на сайті Міністерства у справах ветеранів.

Якщо заклад є учасником, студент має внести дані до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Після цього у застосунку «Дія» він отримує сертифікат, який потрібно підтвердити упродовж 20 днів.

Далі держава покриває повну вартість навчання відповідно до тарифів закладу освіти. Кошти перераховують безпосередньо університетам. Якщо студент оплатив навчання самостійно, то гроші повернуть упродовж 6 місяців.

Одноразову грошову допомогу надають у межах двох навчальних років студентам до 23 років.

Повторно отримати компенсацію за той самий період не можна (*Misto.media (<https://misto.media/news/osvita/4678-ponad-280-ditey-veteraniv-otrymaly-kompensatsiiu-za-navchannia-u-lutskykh-vyshakh>). – 2026. – 23.04*).

Ініціатива Києва щодо поновлення допомоги бізнесу ветеранів

Автор: Ольга Яценко

Київ поновив ініціативу допомоги бізнесу ветеранів.

26 квітня 2026 року о 9:15 Київ офіційно оголосив про відновлення підтримки ветеранського підприємництва, пропонуючи кредити до 50 мільйонів гривень із майже нульовою відсотковою ставкою. Дана ініціатива покликана стимулювати розвиток бізнесу для ветеранів, забезпечуючи їм фінансову допомогу на вигідних умовах.

- Як працює програма і чому вона є важливою
- Хто може отримати підтримку
- Як отримати фінансування
- Що це означає для Києва

Як працює програма і чому вона є важливою

• Програма передбачає надання пільгових кредитів для підприємців–ветеранів, що створює сприятливі умови для запуску або розширення бізнесу.

• Відсоткова ставка по таких кредитах близька до нуля, що значно знижує фінансові витрати для позичальників.

• Реалізація цієї програми сприяє економічному зростанню, створенню нових робочих місць і підтримці соціальної адаптації ветеранів.

Хто може отримати підтримку

• Учасники бойових дій та ветерани Збройних Сил України, які мають ідеї або вже ведуть власний бізнес.

• Підприємці, які прагнуть розвивати підприємницьку діяльність та потребують додаткових фінансових ресурсів на вигідних умовах.

На що можна використовувати кошти:

- Розширення виробничих потужностей або модернізація обладнання.
- Запуск нових проєктів і стартапів, що відповідають потребам ринку.
- Закупівля сировини, матеріалів та інших необхідних ресурсів.
- Реклама та маркетингові заходи для просування товарів і послуг.
- Витрати на навчання персоналу та підвищення кваліфікації.

Як отримати фінансування

• Ветеранський підприємець подає заявку до відповідної організації або державного фонду, який керує програмою.

- Проводиться оцінка бізнес–плану та перевірка відповідності вимогам програми.
- Після позитивного рішення укладається договір та здійснюється видача кредитних коштів.
- Контроль за цільовим використанням фінансів здійснюється відповідними установами.

Відновлення підтримки ветеранського бізнесу є важливим кроком у напрямку розвитку столичного економічного потенціалу. Забезпечення доступу до фінансових ресурсів допоможе не лише ветеранам реалізувати свої бізнес–ідеї, а й сприятиме створенню нових робочих місць, активізації підприємницької діяльності та покращенню соціальної стабільності міста (NMIU.COM.UA (<https://nmiu.com.ua/kyiv-ponovyv-inicziatyvu-dopomogy-biznesu-veteraniv/>). – 2026. – 26.04).

Протезування та реабілітація військових на Кіровоградщині

Вчать ходити заново: як на Кіровоградщині військових після ампутації готують до протезування.

У реабілітаційному відділенні однієї з лікарень Кіровоградської області військових, які отримали поранення та ампутації, готують до протезування, вчать балансувати на протезах, пересуватися на милицях та долати перешкоди. Окрім фізичних вправ, фахівці допомагають пацієнтам відновити дрібну моторику та надають психологічну підтримку.

Про це Суспільному розповіла завідувачка відділення стаціонарної реабілітації лікарні Алла (назву лікарні та прізвище завідувачки відділення не називаємо з міркувань безпеки – ред.).

За її словами, реабілітація для пацієнтів безплатна, її оплачує держава за програмою медичних гарантій.

«До нас можуть звертатися всі люди – діти від трьох років і далі, цивільні, військові, ветерани, люди з інвалідністю, тобто всі, хто потребує допомоги, маючи захворювання опорно-рухової та нервової систем. Єдиний виняток – травми рук, окрім пошкоджень нервових закінчень».

Нині, сказала, відділення переповнене на третину.

«Нині (у квітні – ред.) люди до нас записуються вже на червень. А є лікарняні, які терміново, і є військові – у них також термін обмежений».

Підхід – індивідуальний.

Фізична терапевтка Євгенія Шувалова розповіла, що навантаження кожному пацієнту підбирають індивідуально, орієнтуючись на особливості травм. Вони, з її слів, сприяють відновленню.

«Допомагають нормально функціонувати в побутовому повсякденному житті. Спочатку ми втамовуємо біль, відновлюємо м'язову силу, рухи в суглобах, вчимося ходити на милицях. Часто пацієнти вчать ходити заново. На початку реабілітації вони пересуваються на кріслі колісному, з часом переходимо на милиці підпахвові, потім на підлокітні милиці, бо вони зручніші в користуванні. Ми вчимося ходити по рівних поверхнях, тримати баланс, щоб на милицях впевнено пересуватися, вчимося ходити по сходах».

Зі слів терапевтки, нині потребують обладнання, яке покращить відновлення після травм. Йдеться про тренажери для пасивної розробки суглобів.

«Це у нас мрія. Тому що бувають складні контрактури, тобто обмеження руху в суглобі. І бувають такі обмеження, які я не можу розігнути – розігріваю і намагаюся розігнути, а тренажери для пасивної розробки примусово змушують розгинатися».

В окремому кабінеті відділення працюють з відновленням мовлення, функцій рук, побутових навичок та дрібної моторики після поранень, травм, операцій чи хвороб, показала ерготерапевтка Віта Неруш.

Реабілітація після поранень та підготовка до протезування

Військовослужбовець Руслан нині відновлюється після поранення й ампутації ноги. Поранення, за його словами, отримав у листопаді 2025 року під час виконання завдання в Донецькій області.

«Це моя друга реабілітація тут. Першу я пройшов узимку, було два курси. Мене готували до протезування. Зараз я вже у протезі, завдяки цій реабілітації і людям із Superhumans, які роблять ці протези. Зараз я повернувся сюди після протезування, щоб закріпити свій результат».

Військовий Василь розповів, що поранення обох ніг отримав у жовтні 2024 року внаслідок удару FPV-дрону в Донецькій області. Ліву ногу врятувати не змогли. Після ампутації ноги, з його слів, реабілітація потрібна перед протезуванням.

«Права нога не працювала, як треба – вона була висяча, я на неї не міг стати. У січні 2025 року я ліг сюди на реабілітацію. Культю підготували до протезування, це тут я робив. Морально мене тут підтягнули, бо по-іншому тут не можна».

Реабілітації нині потребує двічі на рік, щоб відновлюватись та підтримувати фізичну форму, сказав Василь.

Відділення оновлюють другий рік.

Три зали для реабілітації та вбиральні у відділенні відремонтували у 2025 році. Решту планують ремонтувати цього року, сказала керівниця місцевого управління охорони здоров'я Тамара Сакара.

«Другий рік поспіль ми працюємо над тим, щоб удосконалити роботу, збільшити зали. Ми навчаємо фахівців, щоб збільшити пропускну здатність нашого реабілітаційного стаціонарного відділення. На це ми витрачали гроші з місцевого бюджету: на ремонти – понад три мільйони на сьогодні. Плануємо створити ще один зал для фізіотерапії, масажні кабінети».

За її словами, обладнання, на якому нині працюють у відділенні, придбали за гроші з державного бюджету, через Міністерство охорони здоров'я, та гроші благодійників. На купівлю тренажерів для пасивної розробки суглобів, про які просять у відділенні, нині шукають пів мільйона гривень (*Суспільне. Кропивницький* (<https://suspilne.media/kropyvnytskyi/1295207-vcatsa-hoditi-zanovok-na-kirovogradsini-vijskovih-pisla-amputacij-gotuut-do-protezuвання/>). – 2026. – 22.04).

Реабілітація ветеранів і військових на Волині

Реабілітація ветеранів і військових: як це відбувається на Волині та як можна скористатися послугою.

Військовослужбовці з ампутацією, з важкою спінальною або черепно–мозковою травмами мають право на безплатну реабілітацію. Ветерани війни, відповідно до договору медзакладів із Національною службою здоров'я України теж можуть пройти реабілітацію.

Скільки разів упродовж року можна скористатися такою послугою, чи є можливість займатися з фізичним терапевтом або ерготерапевтом додатково, чи це безоплатно – Суспільне розпитало у волинських медиків, ветеранів війни і чинних військовослужбовців.

Як відбувається реабілітація військових і ветеранів на Волині: приклади двох медичних закладів

Олександр Шапоренко – колишній військовослужбовець. Родом із Луганська. Зараз є ветераном війни. Мав контузії, поранення, згодом у нього стався інсульт. Упродовж року чоловік проходить два курси безоплатної реабілітації на рік у державних медзакладах і декілька курсів у приватних реабілітаційних центрах. Цю послугу, з його слів, оплачують благодійники.

«В шию поранення отримав, контузія добра була, потім приїхав і мене інсульт розбив. Ще потребу реабілітації. В мене ще рука одна не включилась, але вже починає працювати. От пролікуюсь тут і одразу піду на наступну реабілітацію. Помогли люди мені, гроші підібрали і свої трошки давав», – сказав чоловік.

Пройти реабілітацію двічі у рік ветеранам війни зі складними пораненнями недостатньо, зазначив старший фізичний терапевт Медцентру реабілітації учасників бойових дій Луцької громади Андрій Бухвал. З його слів, максимально відновити здоров'я за цей термін не вдасться.

«Після звільнення зі служби ніхто не уникає хронічних захворювань або ускладнення на фоні поранень. Ми вважаємо, що з пацієнтами треба працювати індивідуально і дуже часто цих двох циклів не вистачає. 15 днів – це умовно. Ми можемо поставити ціль з пацієнтом, при яких 15 і 20 днів буде недостатньо. Але держава, на жаль, нас обмежує в цих строках», – додав спеціаліст.

У Волинському обласному госпіталі ветеранів війни функціонує відділення фізичної реабілітації. Реабілітується у цьому відділенні вдруге після отриманої мінно–вибухової травми чинний військовослужбовець, розвідник Валентин Сидорчук.

«Зараз проходжу реабілітацію. Мінно–вибухова травма получилась. «Лепесток» – і в результаті «синдром турнікета», бо дуже довго евакуація була. Основний протез получу, тоді тільки будуть на списання документи подаватися», – говорить чоловік.

Щодня з Валентином Сидорчуком займається фізичний терапевт Вадим Прач. З його слів, військовим нині проходить реабілітацію із тренувальним протезом, аби адаптуватися до ходьби. Спеціаліст розповів: заняття триває до трьох годин, і в середньому пацієнт має проходити з протезом 2 кілометри.

«Маємо ампутацію на рівні гомілки, і вже виданий протез. Це поки тренувальний протез, не основний. Ми працюємо над його пропріоцепцією, щоб його тіло максимально балансувало, тримало рівновагу в просторі. Також працюємо над тим, щоб збільшити відстань ходьби на протезі без відпочинку. Він буде в нас від 2 до 3 тижнів», – каже фахівець.

У відділенні працюють ерготерапевти, фізичні терапевти, асистенти цих фахівців, терапевти мови і мовлення, психологи. Чинні військовослужбовці з ампутаціями проходять до восьми безоплатних реабілітаційних циклів упродовж року, розповіла меддиректорка госпіталю ветеранів війни Оксана Шкаровецька.

«В стаціонарних умовах пацієнт знаходиться цілодобово і курс реабілітації може бути від 14 до 21 дня. Амбулаторна реабілітаційна допомога – це пацієнт приходить у зручний для нього час, є команда, яка працює з ним. Визначається план реабілітації пацієнта і реабілітаційний цикл триває 14 днів», – каже меддиректорка.

Ветерани, ветеранки та члени їхніх сімей для реабілітації можуть обрати будь який медзаклад в Україні, що працює за програмою медичних гарантій з НСЗУ, розповіла заступниця начальника обласного управління охорони здоров'я Людмила Рожко.

Від початку року стаціонарну реабілітацію на Волині пройшли 917 військовослужбовців і ветеранів, амбулаторно – 461. Усього в регіоні є 12 медзакладів, які мають договір за напрямом «Стаціонарна реабілітація» і 17 медзакладів за напрямом «Амбулаторна реабілітація». Людмила Рожко додала, що торік стаціонарну реабілітацію отримали майже 10 тисяч людей, в тому числі майже 4 тисячі військовослужбовців.

Чи є платні послуги в медзакладах Волині для реабілітації пацієнтів

У Волинському обласному госпіталі ветеранів війни впродовж місяця проходять комплексну реабілітацію 44 пацієнти різної тяжкості. Завідувачка відділення реабілітації Антоніна Криштальська зазначила: якщо пацієнт використав 2 курси безплатної реабілітації впродовж року, то є варіант курсу платної реабілітації, яка відбувається або в амбулаторних, або в стаціонарних умовах.

«Пацієнти різної вікової групи, але це в основному військовослужбовці, також люди, які почали воювати з 2014 року. Ветеран чи любий пацієнт може потрапити у відділення реабілітації по скеруванню лікуючого лікаря, по скеруванню лікаря ФРМ», – сказала завідувачка.

Меддиректорка госпіталю ветеранів війни Оксана Шкаровецька розповіла, що медзакладу оплачують 2 цикли реабілітації, заплановані державою, адже НСЗУ моніторить цикли реабілітації військових і ветеранів війни по закладах охорони здоров'я.

«Якщо ми не вияснили, не збрали анамнез про ці 2 цикли реабілітації, і він в нас проходить все таки реабілітацію, то нам цей випадок не оплачується. Вихід з цієї ситуації – розвиток платних послуг. Ми будемо готувати калькуляцію для надання платних послуг для стаціонарної й амбулаторної реабілітації», – говорить лікарка.

Тарифи на платні послуги з реабілітації є у комунального підприємства «Медичний центр реабілітації учасників бойових дій Луцької територіальної громади», розповів директор закладу Ігор Гнетньов. Додає: поки з ветеранів грошей не брали.

«Був випадок. Звернувся ветеран, з'ясували, що він використав і ми просто провели додаткові реабілітаційні цикли, не говорячи про те, що він має за це заплатити. – Це одиничний випадок? –

На минулий рік було декілька таких випадків, але я підозрюю, що в цьому році їх буде вже значно більше», – сказав керівник медзакладу.

Зі слів Ігоря Гнетньова, цьогооріч НСЗУ спільно з Міністерством у справах ветеранів додала ще один безоплатний пакет – це експериментальний проєкт щодо надання послуг із довготривалого медичного догляду окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України. Пакет послуг, окрім іншого, включає реабілітацію на ту кількість днів, яка потрібна пацієнту для відновлення.

«Одна із умов виконання цього пакету – це пасивна реабілітація, адаптація і соціалізація пацієнта. В поєднанні з активною реабілітацією, я вважаю, що ми б ефективно цим займалися. Наш заклад готовий до цього, тому що в нас працює мобільна паліативна допомога. Наразі відсутність приміщення не дає нам можливості це контракувати», – додав директор медцентру.

Зараз у Волинській області є три медичних заклади, котрі підписали контракти з НСЗУ про надання послуги з довготривалого медичного догляду, зазначила заступниця начальника обласного управління охорони здоров'я Людмила Рожко. Це – Володимирське територіальне медичне об'єднання, Волинський обласний госпіталь для інвалідів війни, а також попередньо пройшли погодження документи Ковельського центру медичної реабілітації та паліативної допомоги (*Суспільне. Луцьк (<https://suspilne.media/lutsk/1290039-reabilitacia-veteraniv-i-vijskovih-ak-ce-vidbuvaetsa-na-volini-ta-ak-mozna-skoristatisa-poslugou/>). – 2026. – 21.04*).

Можливості реабілітації ветеранів через адаптивний спорт у Полтавській громаді

Розвиток адаптивного спорту у Полтавській громаді: які можливості для реабілітації ветеранів.

Волейбол сидячи, змагання з петанку – такі адаптивні види спорту розвиває у Полтавській громаді ГО «Міцні духом».

Про це в ефірі Українського радіо «Полтава» розповів голова спільноти, ветеран Артем Погорілий.

За його словами, адаптивний спорт – це не лише про фізичну силу, а й про соціалізацію ветеранів та військових.

«Коли я втратив кінцівку, то думав, що максимум виходитиму на подвір'я погуляти з донькою. Але, коли мене запросили мої побратими на перші змагання для ветеранів «Сильні України», я спробував, побачив, що беруть участь такі самі хлопці ампутаціями, з важкими травмами. Так я влетів, можна сказати, в систему адаптивного спорту. І тепер, коли, я бачу хлопця чи дівчину з ампутацією, зупиняюся і просто розкакую як це працює для відновлення і соціалізації».

Так у Полтаві сформувалася команда ветеранів, які і почали розвивати адаптивні види спорту. Полтавцям запропонували започаткувати в області петанк. Отримавши підтримку відділу ветеранської політики Полтавської ОВА, одночасно створили у травні 2025 року і громадську організацію «Міцні духом». За участю ветеранів збудували у Полтаві майданчик для петанку, і провели перші Всеукраїнські змагання. Це максимально адаптивний спорт.

«Як я іноді кажу, це наш військово-ветеранський гумор, якщо у людини є одна рука і одне око, вона зможе грати у петанк. Є приклади, що хлопці з парними ампутаціями, з поганим зором, беруть участь у змаганнях і перемагають. У Полтаві є акредитований тренер, військовослужбовець Артем Литовченко. Петанк – це як і рекреаційний спорт. До нас долучаються і наші родини – від дітей до батьків, які вже пенсіонери, бо це можливість усім разом провести час. Цього року ще сезон не відкрили через погоду, але плануємо, і будемо максимально всіх залучати, бо це, дійсно, азартний вид спорту, як в індивідуальних дисциплінах, так і в командних».

Із волейболу сидячи полтавців тренує Олександр Драпак. Наприкінці лютого 2026 року у Полтаві відбулися перші Всеукраїнські змагання, в яких взяли участь 9 команд з усієї України – з них дві з Полтави. У березні започаткували першість Полтавської громади з волейболу сидячи. У планах розвивати стрільбу із лука. Найбільша проблема, і не тільки в Полтаві, — локації для людей з тяжкими травмами. Переважно спортивні зали – це другі поверхи шкіл, не облаштовані під потреби маломобільних осіб санвузли, роздягальні.

«Мрія команди «Міцні духом» – зробити у Полтаві комплексну споруду доступну для всіх. Щоб там не лише займалися волейболом, плавали, чи жали штангу. Маленький спортивний зал для фізичної підготовки, тенісний – для розрядки, кімната, де можна було б поспілкуватися з однодумцями, якщо сьогодні ти не займаєшся спортом. Щоб прийшли наші діти, батьки – підтримати нас і самі активно провели час. Кабінет для психолога, який чекає на ветерана, а не якому сказали кудись піти. Звісно, це мрія, але, думаю маленькими кроками ми до неї дійдемо. Головне, щоб швидше закінчилася війна, і тоді знайдуться вільні кошти і на відбудову, і на підтримку ветеранського руху, і на розвиток адаптивних видів спорту» (*Суспільне. Полтава* (<https://suspilne.media/poltava/1292041-rozvitok-adaptivnogo-sportu-u-poltavskij-gromadi-aki-mozlivosti-dla-reabilitacii-veteraniv/>). – 2026. – 19.04).

Критика ветеранського центру в Полтаві: реакція та зміни

Критика Ветеранського центру у Полтаві від депутатів: як реагують в установі та що впровадили.

Після виступів членів депутатської комісії із критикою роботи Ветеранського центру в установі змінюють підхід до роботи та впровадили нові послуги. Зокрема, роботу фахівців на виїздах.

Про це в інтерв'ю Суспільному розповів новий очільник центру Олександр Потоцький. За його даними у Полтавській громаді нині близько 7 тисяч людей зі статусом ветеранів та ветеранок.

Як змінили роботу Ветеранського центру

На початку лютого 2026-го на одній із депутатських комісій обговорювали діяльність Ветеранського центру. Депутатка Юлія Костенко–Пука озвучила, що її знайомі ветерани «інколи ходили і більше не ходять до центру». Для того, щоб проаналізувати діяльність, створили робочу групу.

«Одним із ключових питань була відсутність керівника центру – ветерана. І діяльність центру – ключовим питанням було, щоб політика була не «ветеран до центру», а щоб центр ставав ближчим до кожного ветерана», – сказав Олександр Потоцький.

За його словами, для цього почали організовувати виїзди у старостати, аби надавати допомогу на місцях.

«Багато і ветеранів, які отримали тяжкі поранення, так само члени їхніх родин, не мають або часу, або не мають змоги дістатися в місто Полтава. З цією ціллю раз в тиждень виїжджає робоча група в складі фахівця з супроводу ветеранів, юриста у старостинський округ. При потребі долучається психолог».

Для роботи у кожному старостаті склали розклад на два місяці. За потреби люди можуть прийти до старости і розповісти про свої запити, які потім передають працівникам центру.

Як розповів Олександр Потоцький, відсутність повторних звернень може бути пов'язана із тим, що питання були вирішені за один візит.

«Скарг офіційних ніяких до ветеранського центру не надходило і конкретних прізвищ не було. У нас є чати в соцмережах і, в принципі, ми завжди готові до діалогу і конструктивної критики. У нас є людина, яка відстежує повністю переписку в чаті і ми зв'язуємося, уточнюємо ці питання», – сказав керівник центру.

Як вирішують проблему з фінансуванням

На цій же комісії депутати розповіли, що на потреби Ветеранського центру на 2026-й потрібно близько 11 мільйонів гривень, але фактично є 2,5 мільйони.

Це сума, яку на рік спрямували на управління ветеранської політики, розповів Олександр Потоцький. Для забезпечення роботи центру частково залучають спонсорів та благодійників.

«Частина заходів оплачується, згідно з програмою затвердженою. Це і каністерапія, іпотерапія і різні спортивні турніри, які будуть проводитися майстер–класи для дітей, членів сімей. А на частину потреб залучаємо спонсорів».

Зокрема, від благодійного фонду центр отримав автомобіль, який використовують для виїздів у старостати та для перевезення людей з інвалідністю.

Допомога ветеранам в ув'язненні

Працівники Ветеранського центру почали надавати консультації людям, які перебувають в місцях позбавлення волі. Для цього можна подати заявку до адміністрації установи, її передадуть до Ветеранського центру.

«Якщо ветеран засуджений, то це не позбавляє його ніяких прав. Якщо це одиничне питання, то воно може бути проведено як Zoom–конференція. Якщо збирається багато, то практикували вже неодноразово – були здійснені виїзди в місця позбавлення волі, де було проведено, в тому числі і групові консультації», – розповів Олександр Потоцький.

Кількість звернень до Ветеранського центру

Порівняно з попередніми роками кількість звернень до центр зростає.

Зокрема:

- приблизно 750 за неповний 2024-й;
- 3 300 за 2025-й;
- приблизно 1,5 тисячі за три місяці 2026-го.

«В основному це консультативні послуги. Люди звертаються за необхідною їм інформацією як по соцвплатах, гарантії, пільги і так далі. Звертаються демобілізовані з війська, звертаються ветерани, які по різних причинах перебувають в місті Полтава, як і відпустки, так і лікування», – сказав Олександр Потоцький.

Загалом у Ветеранському центрі допомагають із оформленням документів, зокрема, про пільги із отриманням виплат, лікуванням, реабілітацією, протезуванням, психологічною підтримкою, влаштуванням, кар'єрою та бізнесом, житлом, освітою, також підтримка родин полеглих, тощо (*Суспільне. Полтава (<https://suspilne.media/poltava/1285681-kritika-veteranskogo-centru-u-poltavi-vid-deputativ-ak-reaguut-v-ustanovi-ta-so-vprovadili/>). – 2026. – 19.04*).

Сила духу: ветеранські мандрівки Карпатами

Ветерани з протезами подолали гірські маршрути Карпатами (ФОТО).

Учасники адаптивної програми не лише впоралися з маршрутом, а й перевищили заплановані дистанції.

Цього тижня на Закарпатті одночасно проходять дві ветеранські мандрівки, учасниками яких є військові та ветерани, зокрема бійці, які проходять адаптацію після важких поранень.

Одна з груп – адаптивна – об'єднала військових із протезами. Учасники не лише впоралися із запланованими дистанціями, а й змогли подолати значно більше, ніж передбачалося. Завершення маршруту відбулося у Рахові, куди вони здійснили спуск після проходження гірської частини. Для багатьох ця мандрівка стала першим етапом перевірки власних можливостей перед новими викликами.

Вже найближчим часом двоє учасників адаптивної програми планують повноцінне сходження на вершини Петрос та Говерла. Ще один ветеран, який переніс складну реконструкцію обох ніг, продовжує піврічну підготовку до майбутньої гімалайської експедиції.

Паралельно триває і класична ветеранська мандрівка. У перший день учасники здійснили підйом до бази на перемичці, а згодом повідомили про успішне сходження на Петрос у повному складі.

Наступним випробуванням стала Говерла. Попри весняний період, погодні умови в горах залишаються складними – зі снігом та сильним вітром. Втім, група військових і ветеранів змогла піднятися на найвищу вершину України навіть за таких обставин.

Організатори зазначають, що успіх мандрівок став можливим завдяки силі духу учасників, належній підготовці команди та якісному спорядженню. Ініціатива реалізується в межах програми «природотерапія», яка спрямована на фізичне та психологічне відновлення ветеранів через активності в гірському середовищі (*Mukachevo.net* (https://mukachevo.net/news/veterany-z-protezamy-podolaly-hirski-marshruty-karpatamy-foto_6280551.html). – 2026. – 22.04).

Театр Ветеранів на Черкащині

У Черкасах відбудеться вистава Театру Ветеранів за участю військових із ампутаціями.

Класика Івана Котляревського зазвучить у Черкасах зовсім інакше – голосами тих, хто знає ціну свободи не з підручників історії. 22 травня на сцені нашого драмтеатру відбудеться унікальна подія: сучасну інтерпретацію «Енеїди» покаже «Театр Ветеранів».

Цей проєкт на чолі з Ахтемом Сеїтаблаєвим – не просто вистава, а маніфест незламності, де межа між мистецтвом і реальним життям майже зникає.

Головна особливість постановки – її актори. Ролі в «Енеїді» виконують ветерани російсько-української війни та чинні військовослужбовці. Це люди, які отримали важкі поранення та ампутації, але знайшли в собі сили перетворити свій біль на творчу енергію.

Підготовка до вистави була тривалою та глибокою. Це не були просто репетиції – *це був шлях реабілітації.* Професійні митці, серед яких режисер Ахтем Сеїтаблаєв, балетмейстерка Ольга Семьошкіна та композитор Ілля Разумейко, працювали з бійцями через розмовні сесії та психологічну підтримку. Як зазначає сам Сеїтаблаєв, ця вистава не про акторську техніку, а насамперед про шлях довіри між побратимами та глядачем.

«Енеїда» у баченні Театру Ветеранів – це емоційна та чесна розмова про сучасну війну, пам'ять і те, як важливо встояти, коли твій світ руйнується. Видовище обіцяє бути потужним: поєднання ветеранської сили та професійної театральної естетики створює неймовірну напругу.

Черкаси стануть одним із міст всеукраїнського туру, і для нашої громади це особлива можливість підтримати своїх захисників у новому для них амплуа.

Вистава відбудеться 22 травня о 18:00 у Черкаському академічному обласному музично-драматичному театрі імені Т. Г. Шевченка.

Квитки вже у продажу на сайті Kontramarka та у касах театру.

Приходьте, щоб побачити, як стародавній епос оживає завдяки людям, які самі стали героями нашого часу. Це той випадок, коли оплески в залі будуть не лише за гру, а й за неймовірну волю до життя (*ViKka* (<https://www.vikka.ua/novini/u-cherkasah-vidbudetsya-vystava-teatru-veteraniv-za-uchastyu-vijskovyh-iz-amputacziyamy/>). – 2026. – 17.04).

Безоплатні стоматологічні послуги в Кам'янському військовим та ветеранам

Де в Кам'янському військові та ветерани можуть отримати безоплатні стоматологічні послуги.

Цьогоріч на Дніпропетровщині понад 5 тисяч оборонців безкоштовно пройшли діагностику та лікування зубів, більш ніж 800 – зробили зубопротезування. Про це повідомили в обласній військовій адміністрації.

Такі послуги передбачені для чинних військовослужбовців та ветеранів. Зуболікування доступне у 30 медзакладах регіону, протезування – у 12. Це приватні, державні та комунальні клініки.

До лікарні потрібно прийти з пакетом документів – паспортом, індивідуальним податковим номером, посвідченням УБД або військовим квитком. Знадобляться копії та оригінали.

Надані воїнам послуги оплачує держава. На зуболікування кожному пацієнту виділяє 24 952 гривень. На зубопротезування – 34 966 гривень.

У Кам'янському послуги з лікування та протезування зубів надає Центр первинної медико-санітарної допомоги № 3 за адресами:

- бульвар Будівельників, 23 (телефон +38 068 725 91 01);
- вулиця Добровольців, 77–В (телефон +38 096 993 90 84);
- проспект Тараса Шевченка, 31/32 (телефон +38 067 915 01 91).

Детальнішу інформацію можна дізнатися за посиланням (*MIC (<https://mis.dp.ua/misto/de-v-kamyanskomu-vijskovi-ta-veterany-mozhut-otrymaty-bezoplatni-stomatologichni-poslugy-2>). – 2026. – 22.04*).

Безкоштовне паркування для ветеранів у Львові

У Львові запроваджують безкоштовне паркування для ветеранів: умови та інструкція.

Із 1 травня у Львові запроваджують пільгове паркування для учасників бойових дій та людей з інвалідністю внаслідок війни. Про це повідомляє пресслужба ЛМР.

Щомісяця пільговики зможуть отримати 100 безкоштовних годин для користування платними паркувальними майданчиками на території громади. Пільга діє на один транспортний засіб, який перебуває у власності ветерана.

«Важливо розуміти: безкоштовне паркування не надається автоматично. Щоб скористатися пільгою, власник автомобіля повинен заздалегідь зареєструвати свій транспортний засіб у спеціальному електронному реєстрі. Лише після внесення в базу даних і отримання персонального коду пільги можна активувувати паркувальні сесії та використовувати безкоштовні години», – йдеться у повідомленні.

Після внесення авто до реєстру користувач отримує персональний код пільги у смс. Цей код потрібно вводити під час кожної сесії паркування. Для цього водій має скористатися вебсервісом UNIP – через QR-код на майданчику або сайт.

Система автоматично обліковує використані години з місячного ліміту. Після завершення оплаченої сесії водій має звільнити місце протягом 10 хвилин або розпочати нову сесію.

Формування реєстру триває з січня – наразі до нього вже внесли понад 500 автомобілів. Подати документи можна у ЦНАПах або онлайн через Портал мешканця. Серед необхідного – заява, паспорт, ПІН, свідоцтво про реєстрацію авто, посвідчення УБД або документ про інвалідність внаслідок війни та довідка про участь у бойових діях (*Твоє місто (<https://tvoemisto.tv/uk/news/1987-u-lvovi-zaprovadzhuut-bezkoshtovne-parkuvannya-dlya-veteraniv-umovy-ta-instruktsiya>). – 2026. – 24.04*).

Турнір з адаптивних видів спорту «Карпатський виклик» для ветеранів в Ужгороді

В Ужгороді стартував «Карпатський виклик»: майже 200 ветеранів з усієї України.

В Ужгороді цими вихідними проходить турнір з адаптивних видів спорту «Карпатський виклик», який зібрав 195 ветеранів із 21 області України. Про це повідомляє Мирослав Білецький – голова Закарпатської ОДА/ОВА.

Змагання такого рівня вже втретє приймає Закарпаття. На відкриття приїхала міністерка у справах ветеранів Наталія Калмикова. Упродовж двох днів учасники змагаються у п'яти дисциплінах: жим лежачи, ривок гирі, веслування на тренажері, а також адаптивні настільний теніс і більярд. Організатори наголошують, що для кожного ветерана шлях до цих стартів був непростим – через поранення, біль і реабілітацію. Саме тому такі змагання є не лише про спорт, а й про відновлення, підтримку та силу духу. Турнір став простором єдності, взаємної підтримки та братерства, де кожен учасник вже є переможцем (*Банощ (<https://banosh.com.ua/novyny-zakarpattya/v-uzhgorodi-startuvav-karpatskyj-vyklyk-majzhe-200-veteraniv-z-usiyeyi-ukrayiny/>). – 2026. – 25.04*).

Новий хаб підтримки для захисників і родин у Боярці без державного фінансування

У Боярці ветерани власними силами відкрили хаб підтримки для захисників і родин.

У Боярці запрацював громадський простір «Ветеран», який став платформою для адаптації колишніх військових, підтримки родин загиблих та сімей зниклих безвісти. Йдеться про ініціативу, яку вдалося реалізувати без державного фінансування, виключно силами самих ветеранів, волонтерів і партнерів. У новому центрі планують надавати психологічну, юридичну та побутову допомогу ветеранам, родинам загиблих і зниклих безвісти, а також усім тим, хто постраждав від війни.

Про це КВ в коментарі розповів голова ГО «Асоціація ветеранів «Плече побратима» Андрій Ратушний.

«За останній рік ми власними силами, без державного фінансування, створили ветеранський простір – хаб. Усе це ми створювали разом – ветерани та волонтери», – розповів Андрій Ратушний.

За його словами, простір офіційно відкрили нещодавно, але вже поступово наповнюють змістом. Йдеться про комплекс програм, які мають допомогти адаптуватися до цивільного життя, отримати психологічну, соціальну та практичну допомогу. Також у планах – постійно збирати ветеранів, проводити фокус-групи та визначати, які потреби сьогодні є найнагальнішими.

«Зараз у цьому просторі ми запускаємо широку систему підтримки для ветеранів, родин загиблих і зниклих безвісти. Працюємо над програмами, які допоможуть цим людям адаптуватися, відчувати підтримку, отримати необхідну допомогу. Ми добре розуміємо: ветерана найкраще зрозуміє інший ветеран», – говорить ветеран війни Ратушний.

Як повідомляється, новий простір створюють не лише для ветеранів. Він має стати місцем підтримки для всіх, кого зачепила війна. Крім того, поруч будують окремий хаб для ради внутрішньо переміщених осіб, аби згодом сформувати великий спільний центр.

Також зауважується, що проєкт реалізують без залучення коштів громади – виключно за підтримки донорів, бізнесу, спонсорів і партнерів. До створення простору, зокрема, долучалися УВКБ ООН, компанія «Епіцентр» та інші партнери, а частину робіт виконували ветерани, волонтери й будівельники на волонтерських засадах. Паралельно команда працює

над розширенням партнерств, а саме – підписуються меморандуми як з українськими, так і з міжнародними організаціями, щоб центр повноцінно запрацював і розвивався.

За його словами, у громаді нині налічується понад півтори тисячі ветеранів, однак фактично їх більше, оскільки є також внутрішньо переміщені особи та військові, інформація про яких не є публічною. Саме тому організація співпрацює з ТЦК та іншими службами, щоб пропонувати допомогу тим захисникам, які приїжджають у відпустку або на короткий відпочинок.

Окремо в хабі хочуть зібрати всю корисну інформацію для ветеранів і їхніх родин – де можна відпочити, отримати консультацію, підтримку чи допомогу. Крім цього, вже працює своєрідний «челендж допомоги», коли ветерани у вільний час безкоштовно допомагають родинам загиблих, сім'ям військових та іншим людям, пов'язаним із війною, виконуючи дрібні побутові ремонти, використовуючи інструменти, надані місцевим бізнесом.

У перспективі на території центру також планують облаштувати дитячий майданчик, спортивну зону та простір для дозвілля.

За словами Андрія Ратушного, у громаді раніше не було подібного місця для ветеранів. Та звернув увагу, що подібних просторів у такому форматі наразі небагато не лише в їхній громаді, а й загалом в Україні.

«Так, зараз відкриваються й комунальні установи, але це трохи інша модель. У них більше супровідна функція. У нас теж будуть фахівці супроводу, але як у громадської організації у нас більше можливостей. Ми можемо залучати міжнародні інвестиції, гранти, партнерів, у нас у цьому сенсі більш розв'язані руки. А в комунальних установах свої чіткі межі, свої обов'язки й бюджетні рамки. Тому ми й обрали такий шлях: давайте робити самі, разом, за підтримки бізнесу, донорів і небайдужих людей», – резюмував він (*КиївВлада* (<https://kyivvlada.com.ua/news/u-boyarczi-veterany-vlasnymy-sylamy-vidkryly-hab-pidtrymky-dlya-zahysnykiv-i-rodyn/>). – 2026. – 22.04).

Прокат електроскутерів для ветеранів з інвалідністю у Миколаєві

У Миколаєві завдяки міжнародній підтримці запустили прокат електроскутерів для ветеранів з інвалідністю.

У Миколаєві ветерани з інвалідністю зможуть безкоштовно скористатися прокатом електроскутерів.

Про це повідомляє Район. Миколаїв.

Перший електроскутер місту передали небайдужі миколаївці – Микола Матіюк та його донька Леся, які наразі перебувають у Німеччині. Реалізувати задум вдалося завдяки підтримці німецької громадської організації UkraineFreundeSaar e.V.

Скутер надаватимуть у тимчасове користування тим ветеранам, які отримали інвалідність внаслідок бойових дій.

Основна мета – підтримати мобільність захисників у перехідний період. Оскільки процедура отримання електротранспорту за державною гарантією може тривати певний час, прокат стане «містком» для швидшої адаптації до цивільного життя.

Перший електроскутер отримав військовослужбовець Володимир Кайда, який має серйозні поранення ніг.

«Мені подзвонили і запропонували: поки я отримаю електроскутер від держави, потренуватися на цьому. Я думаю, це чудова ідея. З ним буде значно комфортніше справлятися в побуті», – сказав захисник.

Ветеранські сервіси у місті координує Миколаївський міський центр підтримки ветеранів війни.

адреса: провулок Кобера, 13А/8

телефон: (0512) 77–64–51

Для отримання спецтранспорту (в тому числі через державні програми) зазвичай потрібні:

- паспорт та ідентифікаційний код.
- посвідчення ветерана війни / особи з інвалідністю.
- висновки ВЛК або ЛКК про потребу в технічному засобі реабілітації.

Ця ініціатива є частиною системної роботи громади та міжнародних партнерів щодо створення безбар'єрного середовища для героїв у Миколаєві.

Довідково: UkraineFreundeSaar e.V. – це німецька некомерційна організація в землі Саар (місто Саарбрюкен), яка займається підтримкою України та допомогою українським біженцям у Німеччині. Організація виникла на базі громадянської ініціативи Info.Saar.Ua (*Район. Миколаїв* (<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/1067212-u-mikolajevi-zavdiaki-miznarodnii-pidtrimci-zapustili-prokat-elektroskuteriv-dlia-veteraniv-z-invalidnistiu>). – 2026. – 23.04).

Змагання ветеранів «Бійці Духу» в Умані

Влучність, що народжується з сили духу: ветерани з Умані взяли участь у змаганнях «Бійці Духу».

26 квітня у Черкасах відбулися змагання зі стрільби з лука «Бійці Духу», які об'єднали ветеранів війни з різних громад. Умань гідно представила себе на цьому спортивному заході, вкотре підтвердивши активну позицію громади та підтримку розвитку адаптивного спорту.

Наші ветерани впевнено подолали кваліфікаційний етап, продемонструвавши не лише хороші результати, а й витримку, зосередженість і справжній бойовий характер. Кожен постріл став символом їхньої внутрішньої сили, наполегливості та незламного прагнення до перемоги.

Участь у таких ініціативах має важливе значення для фізичної та психологічної реабілітації ветеранів. Це не просто змагання – це простір підтримки, відновлення та нових можливостей, який сприяє активній інтеграції захисників у суспільне життя.

В Умані пишаються своїми героями та бажають їм нових досягнень, впевнених кроків уперед і влучних пострілів у майбутньому.

Інформацію для матеріалу взято з офіційної сторінки у Facebook Уманської міської ради (*Громадське Умань* (<https://hromadske-uman.com/?p=16385>). – 2026. – 27.04).

Ветерани Закарпаття створюють спортивний рух міжнародного рівня

Без обмежень і кордонів: як ветерани Закарпаття створюють спортивний рух, що виходить на міжнародний рівень.

Закарпаття поступово стає центром розвитку адаптивного спорту для ветеранів війни. Новий імпульс цьому напрямку надала зустріч представників обласної влади з литовськими партнерами та командою ветеранів CS «Gladiator», яка вже сьогодні вражає своїми результатами та амбіціями.

У спорткомплексі «Юність» відбулася зустріч за участі керівництва Закарпатської обласної ради та делегації з Каунаського району (Литва). Гості поспілкувалися з ветеранами-спортсменами

та обговорили подальший розвиток проєкту, який уже став прикладом сили духу та відновлення через спорт.

Особливою ця зустріч була й через присутність людей із непростими життєвими історіями – зокрема дружини полеглого Героя України Анатолія Тегзи та Олени Терещенко, яка понад рік провела у російському полоні.

CS «Gladiator» – перша в області команда, що об'єднала ветеранів війни та людей з інвалідністю навколо адаптивного спорту. Сьогодні вона налічує майже 50 учасників, а її осередки вже діють у кількох районах Закарпаття.

Ще у листопаді 2024 року ветерани власними силами відкрили тренувальний зал. Приміщення відремонтували самостійно, а спортивний інвентар придбали коштом побратимів. Зараз тут функціонують сучасні зони для кардіо, кросфіту, функціонального тренінгу та важкої атлетики.

Особливість простору – його доступність. Тренування можуть відвідувати всі військові та ветерани, незалежно від рівня травм чи ампутацій. Уже сьогодні у залі займаються бійці з протезами, а з ними працюють кваліфіковані тренери та реабілітологи.

На базі команди створено Федерацію адаптивних видів спорту, яку очолює Костянтин Кашула. За короткий час проведено 8 обласних і 3 всеукраїнські змагання. Останній турнір – «Карпатський виклик» – зібрав 195 учасників із 21 області України.

Наступний крок – вихід на міжнародний рівень. Уже ведеться підготовка до спільних змагань із литовськими ветеранами. Підтримку в цьому напрямку пообіцяв мер Каунаського району Валеріус Макунас.

Литовські партнери вкотре наголосили: вони захоплюються стійкістю українських воїнів і готові надалі підтримувати ініціативи, що допомагають ветеранам повертатися до активного життя.

Голова Закарпатської обласної ради Роман Сарай підкреслив, що розвиток таких проєктів – це не лише про спорт, а й про формування середовища рівних можливостей.

«Ми працюємо над тим, щоб Закарпаття стало хабом якісної реабілітації та підтримки ветеранів», – зазначив він.

Історія CS «Gladiator» – це приклад того, як сила волі та підтримка можуть змінювати життя. І, схоже, цей рух лише набирає обертів (*Новини Закарпаття (<https://transkarpatia.net/transcarpathia/social/201033-bez-obmezhen-i-kordoniv-jak-veterani-zakarpattja-stvorjuyut-sportivnij-ruh-scho-vihodit-na-mizhnarodnij-riven.html>). – 2026. – 28.04*).

Ініціативи Ветеранського корпусу для підвищення безбар'єрності та поваги до ветеранів

Безбар'єрність і повага до ветеранів: які зміни пропонують для черкасців у Ветеранському корпусі.

Керівник черкаського осередку Ветеранського корпусу Андрій Колдов розповів, що перед цивільним населенням нині стоїть низка завдань. Зокрема йдеться про вміння виявляти повагу до ветеранів і зробити Черкаси безбар'єрними.

Про це військовий із позивним «Шрам», керівник обласного осередку Ветеранського корпусу Андрій Колдов розповів в інтерв'ю «18000».

– Одне із завдань – це повноцінна інклюзія. Нині в місті над цим працюють. Наприклад, розробили маршрут безбар'єрності. Сподіваюся, що ідею реалізують повністю і безбар'єрним у нас буде все, – зазначив Андрій Колдов. – Також важливо, щоб такі потреби розуміли місцеві жителі. Певно, ви чули про випадки, коли біля під'їздів роблять пандуси, а люди не сприймають цього і просять прибрати.

Ветеранський корпус планує впровадити й мілітарі етикет для черкасців. Йдеться про зустрічі з цивільним населенням, під час яких пояснюватимуть і показуватимуть, що ветеран гідний поваги.

– Ветеран – це людина, яка пройшла пекло. Поважати його потрібно просто за те, що він зробив внесок в майбутнє нашої країни й забезпечив можливість відпочинку решті, – наголошує військовий. – Нещодавно мав прогулянку з побратимом, в якого ампутація рук. Помітив, що у деяких людей навіть немає розуміння, що не треба витріщатися. Це створює дискомфорт. Якщо хочеться щось запитати, краще підійти й запитати, але витріщатися – це, як мінімум, некультурно.

Нагадаємо, «18000» раніше розповідав, що для ветеранів у Черкасах працює чат від Ветеранського корпусу (*18000 (<https://18000.com.ua/strichka-novin/bezbaryernist-i-povaga-do-veteraniv-yaki-zmini-proponuyut-dlya-cherkasciv-u-veteranskomu-korpusi/>)*). – 2026. – 26.04).

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Третина ветеранів у міністерствах – на керівних посадах

Третина ветеранів у міністерствах займають керівні посади – результати дослідження.

У міністерствах України з 379 ветеранів-держслужбовців 129 є керівниками різних рівнів, найбільше таких посадовців – у Міністерстві внутрішніх справ, де 57 ветеранів-керівників, у Мінветеранів – 17 та у Міністерстві оборони 21.

Про це йдеться в дослідженні Руху ЧЕСНО, яке сформовано на основі даних від усіх 15 міністерств про кількість працевлаштованих ветеранів.

Крім загального залучення ветеранів до роботи міністерств та підпорядкованих їм органів важливою є їхня представленість на керівних посадах, як-от міністрів, заступників міністрів, начальники відділів тощо, де не просто розробляються політики, а й ухвалюються рішення.

У деяких міністерствах, крім цивільних також є і чинні військовослужбовці, наприклад в Міністерстві оборони таких їх 196, зокрема 71 на керівній посаді.

Серед ветеранів-держслужбовців керівниками є близько половини ветеранів з міністерств внутрішніх справ, у справах ветеранів, економіки довкілля та сільського господарства, фінансів, соціальної політики, розвитку громад та територій. Усі троє ветеранів міністерств цифрової трансформації й молоді та спорту є керівниками різних рівнів. Водночас в Мінкульту та Міненерго немає жодного ветерана на керівній посаді, а Міністерство охорони здоров'я взагалі не збирає та не веде облік інформації про те, чи є їхні працівники ветеранами.

Серед підпорядкованих міністерствам органів найбільша кількість ветеранів-керівників працює в Держмитслужбі, Укртрансбезпеці та Держаудитслужбі.

У штаті Укрдержархіву, Нацсоцслужби та «ПлейСіті» працює по одному ветерану-керівнику. В 11 інших структурах немає ветеранів на високих посадах, а в Південно-Східному міжрегіональному управлінні з питань виконання кримінальних покарань з 86 ветеранів лише один обіймає керівну посаду.

Проте для ветеранів на державній та публічній службах є і своєрідні бар'єри, зокрема низькі зарплати на стартових посадах та повільне оновлення кадрів категорії «Б» (керівники). Робота з низькою оплатою та без можливостей кар'єрного зростання може посилювати плинність кадрів та емоційне вигорання, що не сприятиме збереженню людського ресурсу та посиленню державних інституцій.

Ветеранська спільнота вже стає однією з найбільших і найвпливовіших соціальних груп України, а самі ветерани все активніше беруть участь у процесах прийняття рішень, розробки

політик та роботи державних органів, що дасть їй можливість стати фундаментом і необхідним ресурсом для побудови сучасного та ефективного суспільства та управління.

Без представлення ветеранів в усіх державних структурах Україна навряд зможе адаптуватися до реалій тривалої повномасштабної війни, забезпечити якісне післявоєнне відновлення та формувати ефективні інституції, що відповідають суспільному запиту і досвіду країни (*Чесно* (<https://www.chesno.org/post/6833/>). – 2026. – 30.04).

Працевлаштування після служби: проблеми доступу ветеранів до влади

Від служби до держслужби: чому шлях ветеранів у владу досі закритий.

Попри зростання кількості ветеранів у державному секторі, їхня присутність у центральних органах влади досі залишається незначною – близько 5% держслужбовців міністерств є учасниками бойових дій (УБД) та особами з інвалідністю внаслідок війни (ОІВВ), а третина ветеранів–посадовців працює керівниками різних рівнів. Причому найбільша залученість ветеранів у мілітаризованих відомствах, зокрема в Міноборони, МВС та профільному Мінветеранів, а найменша – в міністерствах цифрової трансформації та енергетики.

Водночас суспільний запит на участь ветеранів очевидний – 66% українців позитивно ставляться до залучення ветеранів у політичне життя, частиною якого є державна та публічна служба, а самі ветерани очікують від держави можливостей для розвитку та реалізації, а не пільг. Це свідчить, що інтеграція ветеранів у систему управління потребує системного підходу – від дослідження реального кадрового запиту та оцінювання професійних компетенцій ветеранів до формування цілісної державної політики їхнього залучення, адаптації та кар'єрного зростання в публічному секторі.

Щоб дослідити участь ветеранів у формуванні політик, Рух ЧЕСНО надіслав запити щодо кількості працевлаштованих ветеранів, зокрема на керівних посадах, та членів родин ветеранів до всіх 15 міністерств України й підлеглих структур. Інформацію вдалося отримати від усіх міністерств і 26 підпорядкованих їм органів.

Представленість ветеранів у центральних органах влади

Не всі владні органи збирають й обліковують інформацію про те, чи є їхні працівники та державні службовці ветеранами, або ж членами родин ветеранів та військовослужбовців, загиблих захисників та захисниць, полонених і зниклих безвісти.

«Станом на 31 грудня 2025 року у МОЗ загальна фактична кількість державних службовців та працівників становила 192 особи, інша інформація за вказаними у вищезазначеному листі даними відсутня», – йдеться у відповіді МОН на запит.

Загалом у 14 міністерствах з 8320 держслужбовців на посадах різного рівня працюють 379 ветеранів, тобто майже 5% від усього штату, з яких 322 мають статус УБД, а 59 – ОІВВ. Зазначимо, що деякі ветерани мають подвійний статус.

Найбільша кількість УБД та ОІВВ працює в міністерствах оборони, внутрішніх справ, у справах ветеранів, закордонних справ, а також економіки, довілля та сільського господарства. А в міністерствах молоді та спорту, юстиції, цифрової трансформації й енергетики немає жодної особи з інвалідністю внаслідок війни.

Показовим є те, що станом на липень 2025 року, ще до реорганізації міністерств, кількість ветеранів у штатних розписах становила 4%. Таке зростання може бути пов'язане зокрема зі збільшенням кількості ветеранів, які повертаються до цивільного життя, та їхньою реінтеграцією. До прикладу, в Мінветеранів за пів року кількість ветеранів у штаті збільшилася на дві особи,

в МВС – на 26, а в Мінкульті, де на той час не було жодного ветерана, тепер працюють двоє учасників бойових дій. Попри загальне збільшення кількості ветеранів у міністерствах, у деяких їх стало менше – в Міністерстві фінансів з восьми ветеранів у штаті залишилося сім, у Міністерстві освіти та науки – сім із дев'яти, в Міненерго – один із трьох.

Найбільша кількість ветеранів відносно всіх працевлаштованих, очікувано, працює у Мінветеранів, МВС та Міноборони. У штаті останнього також є чинні військовослужбовці, 194 з яких є учасниками бойових дій, а двоє – особами з інвалідністю внаслідок війни. Як зазначено у відповіді Міноборони, відомості щодо загальної кількості державних службовців та військовослужбовців міністерства відносяться до службової інформації та не підлягають розголошенню, тому дані щодо чисельності працівників апарату міністерства взято з постанови Кабінету міністрів № 1410 – 829 осіб.

Ветерани також є працівниками і підпорядкованих міністерствам органів, однак їхнє представництво в них різниться. Так лише в 14 з 26 установ частка ветеранів вища за 1 %.

Ветерани–керівники в державному управлінні

Окрім залучення ветеранів до роботи міністерств та підпорядкованих їм органів, важливою також є їхня представленість на керівних посадах, до прикладу міністрів, заступників міністрів, начальників відділів тощо, де не просто розробляються політики, а і ухвалюються рішення.

Найбільша кількість ветеранів держслужбовців та військовослужбовців на керівних посадах – в Міністерстві оборони – 21 серед держслужбовців та 71 серед військовослужбовців.

Також близько половини ветеранів обіймають керівні посади в міністерствах внутрішніх справ, у справах ветеранів, економіки довкілля та сільського господарства, фінансів, соціальної політики, розвитку громад та територій. Усі троє ветеранів міністерств цифрової трансформації й молоді та спорту є керівниками різних рівнів, а в Мінкульті та Міненерго немає жодного ветерана–керівника. Загалом із 379 ветеранів 129 є керівниками різних рівнів.

Серед підпорядкованих міністерствам органів найбільша кількість ветеранів–керівників працює в Держмитслужбі, Укртрансбезпеці та Держаудитслужбі.

У штаті Укрдержархіву, Нацсоцслужби та «ПлейСіті» працює по одному ветерану–керівнику. В 11 інших структурах немає ветеранів на високих посадах, а в Південно–Східному міжрегіональному управлінні з питань виконання кримінальних покарань з 86 ветеранів лише один обіймає керівну посаду.

Водночас існує своєрідна закритість державних структур для ветеранів через низькі зарплати на «стартових» посадах (спеціалістів та головних спеціалістів), тоді як на керівних посадах з вищою оплатою оновлення кадрів відбувається повільніше.

«У вас є штатний розпис, у якому є люди, які переважно заброньовані, і вони в кар'єрному зростанні займають посади. Коли повертаються учасники бойових дій, то високооплачувані чи навіть середньооплачувані посади вже зайняті. В цьому основна проблема присутності учасників бойових дій у державній вертикалі та органах місцевого самоврядування», – зазначила голова Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галина Третякова.

Рідні ветеранів у системі державної служби

Досвід військової служби стосується також і членів їхніх родин, які проходять власний шлях очікування, адаптації, емоційного навантаження та взаємодії з державою. Саме тому участь членів родин ветеранів у роботі органів влади дозволяє враховувати ширший контекст наслідків війни, краще розуміти потреби сімей військовослужбовців, ветеранів, загиблих, полонених і зниклих безвісти захисників та захисниць, а також формувати більш чутливі, практичні й ефективні рішення в сферах соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, реінтеграції, підтримки родин тощо.

Однак не всі міністерства ведуть статистику щодо того, чи є їхні держслужбовці та працівники ріднею загиблих або померлих, полонених або зниклих безвісти захисників та захисниць, а також

членами сімей військовослужбовців та ветеранів. Таку інформацію вдалося отримати лише від чотирьох міністерств та восьми підпорядкованих їм органів.

Найбільша кількість членів родин ветеранів працює в Держмитслужбі – 1396, що може бути пов'язано зі значною кількістю людей у штаті, а також особливостями обліку. Проте у відсотковому значенні найбільше представлення цієї групи має Центральнo–Західне міжрегіональне управління з питань виконання кримінальних покарань (76 %) та Міністерство у справах ветеранів (31 %).

Громадські ради як точка впливу

Громадські ради й інші консультативно–дорадчі органи відіграють важливу роль у підвищенні прозорості державних інституцій, підзвітності посадовців і врахуванні інтересів різних суспільних груп. Такі органи не мають прямого впливу на ухвалення рішень, однак розробляють рекомендації, беруть участь в обговоренні нормативно–правових актів та забезпечують фахову експертизу. Загалом консультативно–дорадчі органи дають змогу представникам громадських організацій, експертного середовища та різноманітних спільнот доносити позиції суспільства до органів влади.

Участь у таких структурах ветеранів та членів їхніх родин також є важливою. Проте інформацію щодо представленості ветеранів у консультативно–дорадчих органах при міністерствах вдалося отримати лише від Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності, де з 32 представників громадських, благодійних організацій та фондів, статус ветерана війни мають десятеро осіб.

При інших міністерствах також функціонують аналогічні органи, однак дані щодо кількості в них ветеранів у розпорядників інформації відсутні або системно не збираються. Водночас окремі практики демонструють більш інституціоналізований підхід до такої участі. Наприклад, при Міністерстві у справах ветеранів з 2018 року функціонує Рада ветеранів. У 2026 році ветерани кожної з областей обирають на загальних зборах своїх делегатів до цього органу для оновлення його складу.

Ветерани все активніше беруть участь у процесах прийняття рішень, розробки політик та роботи державних інституцій, а ветеранська спільнота стає однією з найбільших і найвпливовіших соціальних груп України, що дасть їй можливість стати фундаментом і необхідним ресурсом для побудови сучасного та ефективного суспільства та управління. Станом на кінець 2025 року кількість ветеранів вже сягнула 1,5 мільйона, а в перспективі їхня кількість може збільшитися до 5–6 мільйонів.

Участь ветеранів у розробці політик та виконанні рішень, зокрема у різних міністерствах та підпорядкованих їм органах, дає можливість зробити ветеранську політику дійсно наскрізною, а самим ветеранам перейти зі статусу отримувачів соціальних, медичних й інших послуг до активних суб'єктів. Саме тому важливо, щоб ветерани працювали не лише в профільному Міністерстві у справах ветеранів чи безпековому блоці, а й у сферах економіки, освіти, охорони здоров'я, інфраструктури, цифровізації, дипломатії тощо. Адже ветеранам притаманні такі цінні якості, як–от навички прийняття рішень у кризових умовах та вміння працювати в команді, очікувані високі моральні якості та відповідальність, що дозволять підвищити ефективність управління та створених ними політик.

Після демобілізації частина ветеранів повертається на попередні місця роботи, зокрема на державну та публічну службу, а інші, здобувши новий досвід, компетенції та лідерські навички, обирають новий професійний шлях, як–от в органах влади. Так за інформацію наданою міністерствами, деякі працівники долучилися до Сил оборони. У Міністерстві культури таких дев'ятеро, в Міністерстві закордонних справ – п'ятеро, в Міністерстві освіти – четверо. Можна припустити, що після завершення служби частина з них повернеться на свої посади.

Зростання залучення ветеранів до державної служби є позитивною тенденцією, яка, проте, потребує підсилення, а також створення доступу до посад, ефективної системи адаптації, менторства та підтримки. Адже без представленості ветеранів та членів їхніх родин у всіх

державних структурах Україна навряд чи зможе зберегти людський ресурс, адаптуватися до реалій тривалої повномасштабної війни, забезпечити якісне післявоєнне відновлення та сформувані державні інституції, що відповідають суспільному запиту й досвіду країни.

Матеріал підготовлено за підтримки MATRA Programme Посольства Нідерландів в Україні. Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію MATRA Programme Посольства Нідерландів в Україні (*Чесно* (https://www.chesno.org/post/6831/?fbclid=IwY2xjawRgEFNleHRuA2FlbQlXMQBzcnRjBmFwcF9pZAEwAAEeTSsW51rO79fOfG-tTsWRSYIt71o2s32iyAmxyj3aixDUYT7biCY-pMQ3KMc_aem_FLvcnCUJaR_ssmIbDLNkmg). – 2026. – 30.04).

Платформа Veteran Help та оновлений довідник послуг для ветеранів

Презентація платформи Veteran Help та оновленого довідника послуг для ветеранів.

Минулого тижня у рамках проєкту «Спілкуй. Ветеран» ГО «Запоріжжя. Платформа спільних дій» разом із БО «БФ «Рубікон Волі» презентували інструменти, які допомагають ветеранам і їхнім родинам швидше знаходити потрібну допомогу.

Йдеться про конкретні речі:

- психологічна підтримка та реабілітація;
- юридичні консультації;
- працевлаштування та навчання;
- доступні програми й сервіси у місті та області.

Раніше ця інформація була розпорошена по різних ресурсах. Тому ми створили довідник послуг для ветеранів, ветеранок та їхніх родин, який за рік значно розширився та завдяки БО «БФ «Рубікон Волі» і партнерам став доступним і в друкованому форматі.

Наступний крок – Veteran Help.

ГО «Запоріжжя. Платформа спільних дій», агенція «Beehive Logic» та регіональний координатор Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» Сергій Дружинін розробили платформу, де зібрані перевірені контакти, актуальні послуги та можливості від влади, громадськості й бізнесу для навчання, роботи й відновлення ветеранів, військових та їхніх родин.

Тепер замість довгого пошуку є один ресурс, де можна швидко знайти потрібне. Тому користуйтеся, поширюйте й долучайтеся, якщо надаєте послуги.

Оновлення та друк довідника ветеранів та ветеранок підготовлено у межах Проєкту «Імпульс», що реалізовується Міжнародним фондом «Відродження» та Фондом Східна Європа за фінансування Норвегії (Norad) та Швеції (Sida). Зміст матеріалу не обов'язково відображає позицію партнерів проєкту (*ГО «Запоріжжя. Платформа спільних дій»* (<https://platformazp.com.ua/prezentacziya-platfomy-veteran-help-ta-onovlenogo-dovidnyka-poslug-dlya-veteraniv/>). – 2026. – 21.04).

Проєкт «Рокади» з реінтеграції ветеранів на Сумщині

«Рокада» втілюватиме проєкт із соціальної реінтеграції ветеранів на Сумщині.

Керівник проєкту – Микола Заріцький

Допомогти ветеранам із Недригайлівської громади на Сумщині і їхнім родинам повернутися до цивільного життя й відчути підтримку поруч допомогатиме команда «Рокади». У центрі уваги – 60 учасників. Кожен отримає психологічну й соціальну допомогу.

Офіційні дані Міністерства соціальної політики України вказують на те, що понад 80 % ветеранів і ветеранок у регіонах не мають доступу до спеціалізованих просторів соціальної підтримки, в це суттєво ускладнює їхню реінтеграцію. У Недригайлівській громаді ця проблема особливо відчутна. А з огляду на перевантаження соціальних служб, нестачу сталих програм підтримки та високі ризиків соціальної ізоляції й психоемоційних розладів, ми бачимо нагальну потребу у створенні комплексної системи соціальної адаптації ветеранів у громаді

Також для учасників підготували 10-денну програму відновлення з фокусом на реальні потреби. Із ветеранами та їхніми родинами працюватимуть соціальні фахівці й психологи, допомагаючи відновити ментальну стійкість і сприяючи розвитку соціальних навичок.

Водночас громада облаштує окремий простір на базі територіального центру соціальних послуг, де можна буде збиратися, спілкуватися, отримати консультації чи долучитися до груп підтримки.

Досвід, який напрацює команда фонду на Сумщині, «Рокада» представить на регіональному рівні та презентує пропозиції щодо покращення Державного стандарту соціальної послуги з адаптації ветеранів війни та членів їхніх сімей (*Благодійний фонд «РОКАДА»* (<https://rokada.org.ua/rokada-vtilyuvatyme-proyekt-iz-soczialnoyi-reintegracziyi-veteraniv-na-sumshhyni/>). – 2026. – 29.04).

Відбір Програми АГРО для українських ветеранів

Програма АГРО для українських ветеранів, які розвивають агробізнес (B2B візит до США).

Програма АГРО оголошує відбір українських ветеранів, які розвивають агробізнес, для участі в програмі B2B візиту до США.

Поїздка передбачає встановлення прямих контактів і партнерств з американськими компаніями та ветеранськими організаціями, а також обмін практичним досвідом між українськими та американськими ветеранами, які працюють у виробництві та переробці сільськогосподарської продукції.

Отриманий досвід буде використаний для масштабування та підвищення стійкості ветеранських агробізнесів в Україні, а також для адаптації перевірених американських підходів до українського контексту, водночас сприяючи підвищенню попиту на американські агротехнології та обладнання.

Поїздка проходитиме у штатах Середнього Заходу США (з основним фокусом на штат Міссурі), де сформована розвинена екосистема підтримки ветеранського фермерства.

Орієнтовний період: 2 тижні протягом липня 2026 року.

У межах поїздки учасники відвідають:

- американських виробників агротехніки й технологій для прямих B2B контактів
- агробізнеси США, зокрема ветеранські;
- університети та дорадчі служби, що працюють із фермерами і ветеранами;
- організації, які адмініструють програми підтримки та знижок для ветеранів.

До участі в турі *запрошуються українські ветерани*, які розвивають бізнес в аграрному секторі. Кандидати мають відповідати критеріям програми. Ознайомитися з критеріями та повною інформацією можна за посиланням: <https://traveliteagro.com/veteran-farmers-tour/>

Для участі заповніть анкету за посиланням: <https://forms.gle/8xELiBbGgaLizRRj9>

Кінцевий термін для подання заявок – 15.05.2026 року (ГО Інформаційно-аналітичний центр «Громадський Простір»» (<https://www.prostir.ua/?grants=prohrama-ahro-dlya-ukrajinskyh-veteraniv-yaki-rozvyvayut-ahrobiznes-b2b-vizyt-do-ssha>). – 2026. – 30.04).

Військові ветерани у формуванні майбутнього країни

Сьогодні військові ветерани формують тих, заради кого тримають країну.

Сьогодні військові не лише захищають країну – вони формують її майбутнє. Через освіту, досвід і особисту присутність у навчальному процесі вони передають поколінню студентів головне: відповідальність за державу починається тут і зараз. Сьогодні військові ветерани формують тих, заради кого тримають країну. Саме тут народжується реальне майбутнє – у передачі знань, досвіду й відповідальності.

«Проект «Вступ» для військових ветеранів – це більше, ніж можливість отримати освіту. Це нове середовище. Нове коло спілкування. «Це простір, де військовий не «після», а «в процесі». Де його досвід – цінність. Тут говорять прямо: Тут військовий ветеран – потрібен. Тут його чекають. Тут його досвід має значення. Тут ти важливий. Освіта стає продовженням служби. А досвід – основою майбутнього – вважає керівниця громадської організації Наталія Величко.

У межах співпраці із Запорізьким фаховим коледжем комп'ютерних технологій НУ «Запорізька політехніка» у 2025–2026 навчальному році впроваджено практичний формат навчання з предмету «Захист України». Його суть – залучення діючих військовослужбовців, учасників проєкту «Вступ», до проведення занять.

Це не теорія. Це практика від тих, хто щодня працює на результат. І цей результат відчуває кожен. Військовослужбовці Національної гвардії України, 23-ї бригади «Хортиця», щодня боронять небо над містом. І водночас – формують майбутнє в аудиторіях.

Студент Андрій Звягін, група АКІТ 24-1: «Ці заняття змінюють сприйняття предмета. Бо це військова реальність, яку нам пояснюють ті, хто в ній живе. Ми можемо поставити будь-яке питання і отримати чесну відповідь. Це дає розуміння, що відбувається насправді, і що кожен із нас може зробити вже зараз.»

Кожне заняття – це живий досвід, доведені факти, справжня війна, сучасні технології та реальні кейси.

Це формат, де можна запитати, почути, зрозуміти, відчути і спробувати.

Офіцер на позивний «Сінгапур»: «Для нас важливо бути тут поруч із молоддю. Ми передаємо не лише знання – ми передаємо розуміння, що таке відповідальність за країну. І коли бачиш очі студентів, їхню зацікавленість – розумієш, що це та частина служби, яка про майбутні покоління».

Студенти не просто слухають:

Вони бачать. Пробують. Питають. Розуміють.

І стають частиною системи – кожен на своєму місці. З головним усвідомленням: «Ми живемо тут і зараз. Це наша земля. Наша країна. Ми – громадяни України».

«Такий формат навчання – це якісно інший рівень. Те, що неможливо передати підручником, військові передають через досвід. Це формує не лише знання, а й позицію, світогляд і відповідальність у студентів», – підкреслює Вадим Кеда, завідувач відділення коледжу.

Наші дорослі вчинки сьогодні єднають покоління і підкреслюють повагу до тих, завдяки кому ми можемо створювати майбутнє.

Дякуємо Національній гвардії України за партнерство, відкритість і силу. За присутність поруч. За вклад у майбутнє покоління України.

Освітній оператор в дії, що працює та показує результати (*ГО Інформаційно-аналітичний центр «Громадський Простір»*) (<https://www.prostir.ua/?news=sohodni-vijskovi-veterany-formuyut-tyh-zarady-koho-trymayut-krajinu>). – 2026. – 23.04).

Опанування публічної дипломатії ветеранами

Як ветерани опановують публічну дипломатію.

Прямо зараз в Україні *створюється нова професійна спільнота*. Ветерани та ветеранки – це люди з найпотужнішим досвідом, але щоб їх почули у високих кабінетах Вашингтона чи Брюсселя, одного лише «голосу» замало. Потрібна стратегія. Саме тому IREX запустив першу в країні Академію публічної дипломатії для ветеранів.

Перша група – це 23 учасники та учасниці з унікальним життєвим шляхом: ветерани, діючі військові та захисники, які пройшли через полон. Чимало з них уже мають досвід міжнародних виступів, проте він не завжди був переможним. Коли тобі ставлять провокативні питання або намагаються «розхитати» на емоції – щирості замало. Потрібна чітка логіка та підготовка. Бо ж всі знають – в момент кризи ми спускаємось до рівня вишколу.

Навчальні сесії в Академії – це не суха теорія, а інтенсивні тренінги з практиками сучасної української дипломатії та розбір реальних кейсів. Топові посадовці України та США навчають ветеранів професійних підходів, у яких кожен міжнародний захід – це стратегічна операція, а кожен меседж має бути прорахований. Учасники вчать ся структурувати власний досвід і перетворювати його на переконливий інструмент дипломатичного впливу.

Протягом п'яти інтенсивних модулів ветерани розбирають теми публічної дипломатії, безпекової та оборонної політики, європейської інтеграції, економічного розвитку й відновлення та інші ключові напрями.

Програма кожного модуля підкріплена вивченням стратегічних комунікацій та англійської мови. Це дає учасникам практичні інструменти для роботи з іноземними медіа, допомагає доносити складні наративи до глобальної аудиторії та говорити зі світом напряму – без посередників.

«Академія навчила мене «мистецтву підготовки». Ми розібрали підхід ABCDE, який використовують професійні дипломати, щоб кожен виступ влучав у ціль. Стратегічні комунікації для мене стали інструментом синхронізації цілей держави та громадського сектору з нашими завданнями під час міжнародних поїздок чи переговорів», – зазначив ветеран, один із учасників Академії.

Проєкт реалізує IREX через Програму реінтеграції та реабілітації ветеранів у співпраці з Американським домом у Києві, за підтримки Державного департаменту США. Партнерами також виступили Міжнародний фонд «Відродження» та Європейський союз (*Програма реінтеграції ветеранів* (<https://veteran-reintegration.in.ua/news/yak-veterany-opanovuyut-publichnu-dyplomatiyu/>). – 2026. – 28.04).

Зміни щодо отримання державної підтримки військовослужбовцям та їх родинам

Механізм отримання державної підтримки військовослужбовцям та їх родинам: що змінилося.

Постанова КМУ № 479 від 10.04.2026 не вводить нові види виплат, а суттєво змінює механізм отримання державної підтримки через електронну послугу (насамперед через «Дію») та уточнює, що входить / не входить до цієї комплексної послуги.

Посилення електронного формату

Держава переходить до повноцінної цифрової взаємодії між реєстрами (ПФУ, Міноборони, Мінсоцполітики, Мін'юст, Дія).

Встановлено обов'язок забезпечити обмін даними протягом 2 місяців після набрання постановою чинності.

Це означає:

- менше довідок «на руках»;
- автоматичне підтвердження статусів;
- швидше призначення виплат і послуг.

Уточнення складу «комплексної послуги»

Постанова визначає, що входить до єдиної е-послуги, а що – ні.

Статус особи з інвалідністю внаслідок війни (якщо встановлений до 01.06.2024) НЕ входить до комплексної послуги та оформлюється окремо за спеціальним порядком .

Тому:

- частина ветеранів і поранених усе ще проходить «стару» процедуру;
- немає повної автоматизації усіх статусів.

Уточнення даних для призначення виплат

Для отримання допомоги (зокрема ОГД) тепер:

- використовуються дані з реєстрів (про статус, групу інвалідності, причину);
- обов'язковою умовою для отримання виплат є наявність банківського рахунку.

Автоматичне підтвердження статусів

Запроваджується:

- електронна перевірка статусу військового / ветерана / члена сім'ї;
- підтягування даних без участі заявника.

Це означає:

- родинам не потрібно самостійно збирати довідки;
- система сама «бачить» право на підтримку;
- єдине цифрове «вікно» для всіх видів допомоги;
- інтеграція різних видів підтримки в одну заяву.

РИЗИКИ

Не всі статуси включені: інвалідність (частково) – нерівний доступ до послуг.

Залежність від реєстрів: якщо даних немає або вони некоректні – людина фактично «випадає» із системи.

Цифровий бар'єр: родини (особливо старшого покоління) можуть не користуватися «Дією».

Відсутність ручного механізму: автоматизація ускладнює процедуру оскарження відмови.

Постанова КМУ від 10 квітня 2026 р. № 479 «Про внесення змін до Порядку реалізації експериментального проекту із запровадження комплексної електронної публічної послуги з надання державної підтримки військовослужбовцям, особам, звільненим з військової служби, та членам їх сімей» (*ГО «Український центр захисту прав людини» (<https://uhrc.org.ua/naishi-novini/mechanizm-otrimannya-derzhavnoi-pidtri>). – 2026. – 21.04).*

Зустріч ветеранів та фахівців – ветеранський Коворкінг-конгрес

Ветеранський Коворкінг-конгрес від ГО «Захист Держави» зібрав фахівців і ветеранів.

У Луцьку відбувся Ветеранський Коворкінг-конгрес, який об'єднав близько 200 учасників навколо питань реінтеграції, підтримки та розвитку ветеранської спільноти. Ініціатором заходу виступив Волинський осередок ГО «Захист Держави» за підтримки Департаменту ветеранської політики Луцької міської ради.

Подія стала платформою для відкритого діалогу між ветеранами, військовослужбовцями, представниками громад, органів влади та громадських організацій. До участі долучилися також

матері та дружини загиблих і безвісти зниклих, фахівці супроводу, освітні установи та центр зайнятості.

У межах конгресу відбулося кілька панельних дискусій, зокрема «Ветерани в дії: самоорганізація, лідерство та нові ролі», де учасники ділилися власним досвідом повернення до цивільного життя, реабілітації та започаткування власної справи. Порувалися питання адаптації після служби, захисту прав, освіти та працевлаштування.

Паралельно працювали консультаційні зони: учасники могли отримати допомогу з фінансової грамотності, юридичних питань, а також дізнатися про можливості навчання та зайнятості. Окрему роль відіграли простори емоційного відновлення та арт-терапії, де ветерани та їхні родини мали змогу попрацювати з психологами та фахівцями.

Серед активностей – арт-терапевтичні заняття, робота з метафоричними картами, VR-відновлення та презентація ветеранського спорту, зокрема петанку. Такі формати дозволили поєднати обговорення складних тем із практичною підтримкою учасників.

Ми запросили 30 спікерів – серед яких і самі ветерани. Для нас важливо їх чути. Це була дійсно дискусія, місцями – незручна. Ветерани задавали багато запитань – й одразу ж отримували на них відповіді, – розповіла керівниця Волинського осередку ГО «Захист Держави» Наталка Войтович.

ГО «Захист Держави» висловлює вдячність партнерам та учасникам за активну участь і спільну роботу. *Проведення таких заходів є важливим кроком до формування ефективної системи підтримки ветеранів та їхніх родин, а також розвитку стійких і відповідальних громад (ГО «Захист держави» (<https://zahyst.org.ua/news/1777535912-veteranskiy-kovorking-kongres-vid-go-zahist-derzhavi-zibrav-fahivtsiv-i-veteraniv>)). – 2026. – 30.04).*

ЗАРУБІЖНІ ЗМІ

Ветерани війни та післявоєнна реінтеграція

*The Lasting Wounds of the War in Ukraine**

Author: Dara Massicot

Тривалі рани війни в Україні

Автор: Дара Массікот

У статті аналізується, як війна вплине на Україну та Росію після завершення бойових дій – насамперед через мільйони ветеранів, які повернуться до цивільного життя. Авторка наголошує на проблемах психологічної травми, соціальної адаптації, працевлаштування та ризиках для політичної й суспільної стабільності обох країн. Особливий акцент зроблено на тому, що для України успішна інтеграція ветеранів стане критично важливою для відбудови держави та збереження населення.

As the war in Ukraine enters its fifth year, it remains unclear when or how the conflict will end. But it will end, as all wars do, and when it does, both Ukraine and Russia will face the challenge of reintegrating thousands of soldiers back into their societies. Some veterans will return home resilient and ready to rejoin their communities; others will need physical, mental, and financial support for the rest of their lives. Both countries will face reintegration challenges requiring significant policy attention and financial resources, and Kyiv and Moscow are aware that there is no alternative to tackling the problem head-on.

* Матеріал друкується зі скороченнями, повний текст – за посиланням, що надається в кінці ПОВІДОМЛЕННЯ

Ukrainian and Russian soldiers face many of the same challenges with reintegration, but the social contexts for their return differ drastically. For Ukraine, successful reintegration of veterans is a critical social and security issue vital to the country's recovery and reconstruction. Kyiv has some advantages in this regard—its civilian population trusts its defenders and wants to help them, even if it does not know how. Kyiv also has the support of international partners. But Ukraine's veterans will return to communities damaged by Russian attacks and disrupted by internal displacement or emigration to Europe. Russian veterans, by contrast, will return to largely intact communities. Yet they are unlikely to find the civilian population particularly welcoming, no matter how hard the Kremlin tries to curate images of soldierly heroism. Many Russian soldiers have also faced abuse at the hands of their own commanders, adding to the psychological complexities of their reintegration into Russian society.

Research by international organizations, including the UN, has shown that veterans' ability to reunite with their former communities and social networks and to find stable employment are among the best predictors of successful reintegration—and historical trends show that veterans who struggle to reintegrate or receive adequate support are at a higher risk of financial trouble, domestic conflict, unemployment, isolation, and substance abuse. How Kyiv and Moscow help their fighters manage the transition from soldier to veteran will affect social cohesion, political stability, and recovery in each country for decades to come. And although soldiers are still actively fighting on the frontlines, the task of preparing for their return is urgent and will take time. Both Ukraine and Russia realize they must put in place effective veteran support measures now, before their soldiers are demobilized, or risk overwhelming their medical and social systems and undermining their entire postwar reconstruction efforts... (*Foreign Affairs* (<https://www.foreignaffairs.com/ukraine/lasting-wounds-war-ukraine>). – 2026. – 18.03).

НАУКОВИЙ ПОГЛЯД

Радецька Л.В., Лаба І.О., Смачило А.І., Нечаєва О.О., Лопатенко К.О., Баумер М.М. **Особливості проявів бойових стресових розладів у поранених військовослужбовців збройних сил України – учасників бойових дій.** *Медсестринство*. 2021. № 4. С. 23-26. <https://doi.org/10.11603/2411-1597.2020.4.11868>

Анотація: Рання діагностика негативних психічних і постстресових станів дозволяє на ранніх етапах виявити у поранених військовослужбовців Збройних сил України ранні та тяжкі прояви бойової психічної травми та її наслідки, а також розробити індивідуальну тактику і способи профілактики та відновлення кожного обстеженого військовослужбовця. Відсутність у державі єдиного, науково обґрунтованого комплексного підходу до організації проведення ефективних заходів медичної, психологічної та соціальної реабілітації, гостра потреба у підвищенні якості життя, медичного обслуговування, соціального захисту та медико-психологічної допомоги військовослужбовцям зумовили актуальність дослідження, метою якого стало вивчення особливостей проявів бойових стресових розладів серед військовослужбовців Збройних сил України – учасників бойових дій. У процесі роботи виявлено, що участь у збройному конфлікті, отримане поранення є потужним стресовим фактором, що призводить до різнопланових функціональних порушень організму, в тому числі й психологічних. При вивченні таких змін у значній частини військовослужбовців, які отримали поранення, виявлено ознаки посттравматичної стресової реакції. Відповідно дана категорія пацієнтів потребує як медичної, так і психологічної реабілітації.

Сметаняк В. І., Вовчук І. В. **Психологічна реабілітація як чинник успішної реадaptaції учасника воєнних дій.** *Social function of science, teaching and learning: Proceedings of the XIII*

International Scientific and Practical Conference. Бордо, Франція. 2020. С. 461-467. <https://doi.org/10.46299/ISG.2020.II.XIII>

Анотація: Досвід практики медикаментозного лікування ветеранів збройних конфліктів зазвичай засвідчує про її низьку ефективність, що призводить до збільшення різного роду «психіатричних наркотиків», які чинять деструктивний вплив на психофізіологічний стан ветерана, зокрема послаблюють моторні навички, уповільнюють реактивність. Саме тому використання у практиці психологічних методів допомоги учасникам бойових дій є необхідним елементом для їхньої успішної реадаптації.

Кравченко О., Кучер Г. **Соціальний захист учасників АТО/ООС та їхніх сімей на рівні громади.** *Social Work and Education*. 2022. Vol. 9, №. 2. С. 197–209. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2.2>

У статті схарактеризовано Уманську територіальну громаду як соціальну громаду завдяки розгалуженій системі соціальних закладів, імплементації кращого зарубіжного досвіду, постійному розширенню спектру соціальних послуг, орієнтацією на потреби конкретної людини і необхідністю їх задоволення згідно державних стандартів. Водночас громада формує систему соціального захисту (соціального обслуговування і соціального забезпечення) учасникам АТО/ООС та їхнім родинам. Задля цього розроблено і затверджено чотири програми соціального захисту учасників АТО/ООС та сімей загиблих; утворено Центр допомоги учасникам антитерористичної операції; утворено сектор адаптації військовослужбовців, допомоги учасникам антитерористичної операції, депортованих та трудової міграції; надаються пільги та соціальні гарантії учасникам (відшкодування вартості оплати житлово-комунальних послуг, безкоштовне харчування дітей учасників АТО в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах, оздоровлення в літньому оздоровчому таборі, надання одноразової матеріальної допомоги, безкоштовний проїзд в міському пасажирському транспорті, придбання приладів обліку холодної води, безкоштовне навчання дітей загиблих учасників АТО у школі мистецтв тощо), надається медична допомога, психологічна допомога в Реабілітаційному комплексі для людей з особливими потребами «Гармонія», здійснюється професійна реабілітація, спортивна реабілітація, працевлаштування, інформаційно-роз'яснююча робота та ін.

Назаренко, І., Якимець, В., Печиборщ, В., Слабкий, Г., Іванов, В., & Поліщук, А. **Проблемні питання психологічної реабілітації ветеранів учасників антитерористичної операції та військовослужбовців операції об'єднаних сил в Україні (аналітичний огляд літератури).** *Україна. Здоров'я нації*. 2023. № 1. С. 48–58. <https://journals.uzhnu.uz.ua/index.php/health/article/view/543>

Анотація: Діюча війна в Україні актуалізувала проблему виникнення посттравматичного стресового розладу (ПТСР) у ветеранів учасників антитерористичної операції (АТО) (з 30.04.2018 р. – Операція об'єднаних сил (ООС)). Сьогодення вимагає заміни застарілих методів психологічної реабілітації бійців та затвердження національної програми по реабілітації ветеранів для проведення своєчасної і кваліфікованої психологічної реабілітації учасників АТО. Питання розробки та впровадження єдиної системи реабілітації та адаптації військових після повернення із зони конфлікту залишаються досі невирішеними.

Слозанська Г., Горішна Н., Бибик Д., Криницька І. **Соціальна підтримка ветеранів/ветераном російсько-української війни та членів їхніх сімей у воєнний та повоєнний час.** *Social Work and Education*. 2023. № 10 (1). С. 47-62. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.1.5>

Анотація: У статті запропоноване власне розуміння змісту соціальної підтримки; висвітлено результати вивчення наявного вітчизняного та зарубіжного досвіду з організації соціальної підтримки ветеранів/ветеранок у діяльності первинних державних та комунальних установ;

напрацьовано та висвітлено перспективи роботи державних та комунальних установ профільних міністерств (Міністерства Оборони, Міністерства у справах ветеранів та Міністерства соціальної політики) щодо реалізації соціальної підтримки ветеранів/ветеранок російсько-української війни та їх сімей. Зазначено, що соціальна підтримка – це комплекс заходів, програм та послуг, які надаються місцевими органами влади, громадськими організаціями та іншими установами або організаціями з метою полегшення процесу реінтеграції та забезпечення гідного життя ветеранів/ветераном та членів їх сімей. Визначено, що первинними установами із організації та реалізації соціальної підтримки для означеної категорії населення є три установи: територіальні центри комплектування та соціальної підтримки Міністерства Оборони, територіальні відділи Міністерства у справах ветеранів, Центри надання соціальних послуг/Центри соціальних служб Міністерства соціальної політики, які зобов'язані чітко розділити повноваження та взяти на себе відповідальність за реалізацію соціальної підтримки ветеранів/ветераном та членів їх сімей.

Захаріна Т. **Реінтеграційний потенціал ветеранів як чинник успішної їх реінтеграції в соціум.** *Social Work and Education*. 2023. № 10 (3). С. 263–275. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.1>

Анотація: У статті розглядаються основні компоненти, що визначають реінтеграційний потенціал ветеранів як чинника їх успішної реінтеграції в соціум. Представлено результати практичного дослідження, що реалізоване у формі анкетування ветеранів, які мають досвід у складі місії АТО/ООС та тих, хто не мав попереднього досвіду бойових дій до повномасштабного вторгнення. Спеціально проведене опитування серед членів сімей ветеранів розглядається як важливий соціальний індикатор проблеми. Результати опитування визначають головні потреби ветеранів, які ускладнюють їх повне повернення до цивільного життя та, відповідно, обмежують їх можливості для успішної реінтеграції та чинники, які впливають на процес реінтеграції ветеранів. Особлива увага приділяється восьми ключовим сферам життєдіяльності, що використовуються як база для аналізу впливу на суспільство та є чинниками, які впливають на процес реінтеграції ветеранів. Мета статті полягає у вивченні комплексу механізмів соціальної реінтеграції ветеранів для оцінки реінтеграційного потенціалу ветеранів як чинника успішної їх реінтеграції в соціум. Основними завданнями визначено: проаналізувати провідний науковий досвід з проблеми формулювання та дослідження поняття «соціальна реінтеграція ветеранів» у системі категорій, що використовуються в соціології та соціальній роботі; визначити структуру реінтеграційної діяльності ветеранів, що забезпечує гармонійне існування ветеранів у соціумі; з'ясувати критерії та чинники, що можуть бути взяті для оцінки реінтеграційного потенціалу ветеранів; визначити основні проблеми реінтеграції ветеранів та намітити шляхи їх вирішення. Для досягнення мети та вирішення визначених завдань використано теоретичні, емпіричні та статистичні методи дослідження й обробки даних. У висновках визначено найбільш актуальні потреби ветеранів, низький рівень задоволення яких знижує реінтеграційний потенціал даної категорії громадян, окреслено основні проблеми, що потребують вирішення з метою підвищення потенціалу реінтеграції ветеранів.

Столярик О., Семигіна Т. **«Про вас забудуть, як про афганців...»: оцінки системи соціальної підтримки ветеранів російсько-української війни.** *Social Work and Education*. 2023. № 10 (4). С. 503–520. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.4.6>

Анотація: Сучасна соціальна робота в Україні стикається з викликами успішної реінтеграції ветеранів, які повертаються до цивільного життя після участі у російсько-українській війні. Стаття представляє результати дослідження, проведеного восени 2023 р., з метою виявлення особливостей соціальної підтримки членів ветеранської спільноти України, які повернулися до цивільного життя, після участі в російсько-українській війні крізь лінзи системного підходу соціальної роботи, зокрема системи агента змін, яка може відігравати важливу роль у забезпеченні ветеранів

належними підтримувальними ресурсами та послугами. Під час дослідження опитано 15 ветеранів (11 чоловіків і 4 жінки) та 15 представників надавачів підтримувальних послуг з державного та громадського сектору соціальної підтримки з трьох областей України (Дніпропетровська, Київська та Львівська). Дослідження виявило широкий спектр потреб, пов'язаних із ветеранським досвідом: потреба у відновлювальній медицині та реабілітації, соціально-психологічній підтримці, фінансовій спроможності та залученні цивільного капіталу ветерана (освіта, працевлаштування), втрата ідентичності та зміна цінностей, прагнення до визнання та меморіалізації їхнього внеску у національну безпеку. Ветерани сприймають наявну систему соціальної підтримки як форсовану та фрагментовану, не відповідну їхнім індивідуальним потребам. А провайдери соціальної підтримки визнають недоліки у ресурсному забезпеченні та кваліфікації фахівців. Обидві групи респондентів висловили бачення щодо шляхів розвитку системи соціальної підтримки ветеранів та зміцнення політики пам'яті. Рекомендації за результатами дослідження охоплюють системну реформу та використання ветеранського досвіду для розробки превентивної підтримувальної політики, а висновки наголошують на необхідності системних змін для поліпшення соціальної підтримки ветеранів шляхом екологічного застосування ветеранського досвіду та участі ветеранської спільноти у процесах прийняття та ухвалення рішень щодо їхнього добробуту.

Павлова О. **Соціологічний вимір соціального портрету ветерана бойових дій.** *Науково-теоретичний альманах Грані.* 2023. № 26 (4). С. 18-23. <https://doi.org/10.15421/172369>

Військовослужбовці є однією з найбільш постраждалих від «гарячої стадії» російсько-української війни. Вони беручи на себе основний тягар бойових дій отримуючи поранення, контузії, психічні травми та в деяких випадках навіть втрачають життя, щоб захистити українську державність. Тому українські ветерани потребують соціальної адаптації та реабілітації для повноцінного функціонування в рамках сучасного українського суспільства. Мета статті. З'ясувати особливості соціального портрета українського ветерана в сучасному українському суспільстві крізь вимір соціології. Результати. Проаналізовано особливості відображення образу українського ветерана війни в громадській думці українців, що виражається крізь призму емпіричних соціологічних досліджень загальнонаціонального рівня, зокрема «Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова» та соціологічної групи «Рейтинг». В роботі запропоновано шляхи покращення образу українського ветерана в громадській думці через впровадження відповідної інформаційної політики та технологій соціальної адаптації і реабілітації ветеранів повномасштабної російсько-української війни до умов функціонування сучасного українського суспільства. Висновки. Соціальне згуртування українських ветеранів розглядається як технологія профілактики та подолання соціальної ізоляції українських ветеранів. В роботі досліджено необхідність подальшої розбудови ветеранського руху в країні з орієнтацією на кращі закордонні практики з метою трансформації ветеранського руху сформованого за радянських часів після радянсько-афганського військового конфлікту з переорієнтації ветеранських організацій з політичної діяльності на максимальну допомогу українським ветеранам в сфері інтеграції до умов мирного життя через залучення до соціальних практик в рамках різноманітних соціальних інституцій.

Вербицька, А. В.; Дивнич, Г. А.; Нагорна, Н. С.; Петрик, О. Л. **Матриця взаємодії ключових стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва як детермінанти реінтеграції військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей.** *Науковий погляд: економіка та управління.* 2023. № 4 (84). С. 86-94. <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2023-84-14>

Стаття присвячена обґрунтуванню матриці взаємодії ключових стейкхолдерів розвитку соціального підприємництва як детермінанти реінтеграції військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей. Умовою розвитку соціального підприємництва є синергетична взаємодія

(партисипація) ключових стейкхолдерів: держава-громада-бізнес-освіта, що створює можливості для формування соціального капіталу. У статті представлені узагальнені результати емпіричних досліджень: анкетування ринкових суб'єктів «Роль бізнесу як каталізатора розвитку соціального підприємництва в процесі реінтеграції військовослужбовців, ветеранів АТО/ООС та членів їх сімей»; анкетування учасників освітнього процесу «Сприяння розвитку соціального підприємництва в університеті»; анкетування членів організацій громадянського суспільства «Сприяння розвитку соціального підприємництва в громаді». Результати опитувань покладено в основу визначення конструктивів залучення та взаємодії ключових стейкхолдерів («державо-громада-бізнесосвіта») до процесу розвитку соціального підприємництва як інструменту реінтеграції військовослужбовців, ветеранів АТО/ООС та членів їх сімей.

Ніжейко К., Ковалівська К. **Реінтеграція ветеранів у цивільне життя: міжнародний досвід та особливості в Україні.** *Економіка та суспільство.* 2024. № 67. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-161>

Анотація: У статті розглядається важливість реінтеграції ветеранів у суспільство. Актуальність дослідження зумовлена зростаючою кількістю ветеранів, які стикаються з соціально-психологічними викликами та необхідністю їхньої адаптації. Гіпотеза, на якій ґрунтується дане дослідження, полягає в тому, що комплексний підхід до реінтеграції, який включає психологічну підтримку, фізичну реабілітацію та державну допомогу, може значно поліпшити процес адаптації ветеранів. Методологія перевірки цієї гіпотези включає аналіз даних, представлених офіційними джерелами, а також дослідження випадків успішної реінтеграції у інших країнах, що пережили війну. Результати показали, що ветерани, які отримували комплексну підтримку, демонстрували значні покращення у відновленні родинних зв'язків та соціальній адаптації. Висновки свідчать про необхідність розробки і впровадження ефективних програм реінтеграції, які б відповідали потребам ветеранів та сприяли їхньому успішному поверненню до суспільства.

Сгоричева С.Б., Лахижа М.І. **Реінтеграція ветеранів війни в Україні: управлінські та економічні аспекти. Розвиток міста.** 2024. № 2 (02). С. 55–62. <https://doi.org/10.32782/city-development.2024.2-7>

Анотація: За останнє десятиліття ветерани війни стали і залишатимуться вагомою частиною українського суспільства, яка потребує його підтримки і всебічної допомоги. Доведено, що процес реінтеграції, включаючи всі попередні форми взаємодії держави і ветеранів (правовий захист, соціальна допомога, адаптація тощо) є ширшим за змістом і точніше відображає сучасні потреби як ветеранів, так і суспільства. Відзначено, що для реалізації саме такої ветеранської політики недостатньо формування вертикалі виконавчих органів, необхідно створення складної управлінської структури, включаючи органи місцевого самоврядування. На прикладі запровадження проєктів із супроводження ветеранів засвідчено певну хаотичність реформ. Наголошено на важливості економічної підтримки ветеранів у плані пошуку роботи, перекваліфікації та відкриття власного бізнесу. Надано розширене трактування безбар'єрності у сфері реінтеграції ветеранів.

Цимбалюк І., Цимбалюк С. (2024). **Перспективи відновлення сфери гостинності для реінтеграції ветеранів в Україні.** *Економіка та суспільство.* 2024. № 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-160>

Анотація: У статті досліджено перспективи розвитку сфери гостинності як ефективного інструменту реінтеграції ветеранів у цивільне суспільство України. Розглянуто сучасний стан індустрії гостинності, її відновлення після війни та підвищення конкурентоспроможності в умовах нових викликів. Окреслено потенціал галузі у забезпеченні фізичного, психологічного

та соціального відновлення ветеранів, а також можливості для їхнього працевлаштування. Проаналізовано міжнародний досвід (США, Великобританія) та локальні ініціативи, які демонструють успішні підходи до інтеграції ветеранів через галузь гостинності. Особливу увагу приділено питанням адаптації ветеранів до сучасних вимог ринку праці, розвитку інклюзивного середовища та створенню умов для професійного зростання. Визначено ключові тенденції, виклики та перспективи використання сфери гостинності для соціально-економічної інтеграції ветеранів у післявоєнний період, а також для забезпечення сталого економічного розвитку галузі.

Інформаційно-реферативний бюлетень

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПОТРЕБИ
ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ
/ моніторинг інформаційного поля /**

№ 7 (16-31 квітня) 2026

Укладачі:

Каращук Оксана Миколаївна

Іванов Денис Олегович

Комп'ютерна верстка Н. Крапиви